

LETENYE

LETENYE

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE

EGYEZTETÉSI TERVDOKUMENTÁCIÓ

L E T E N Y E**T E L E P Ü L É S R E N D E Z É S I T E R V E**

TARTALOMJEGYZÉK

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	4.
TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV	
LEÍRÁS	27.
ALÁTÁMASZTÓ MUNKARÉSZEK	
1. TÁJRENDEZÉSI JAVASLAT	47.
2. KÖRNYEZETALAKÍTÁSI JAVASLAT	56.
3. KÖZLEKEDÉSI JAVASLAT	59.
4. KÖZMŰVESÍTÉSI JAVASLAT	70.
5. HÍRKÖZLÉSI JAVASLAT	76.
HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT	83.
MELLÉKLET	
KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY	99.
TERVEK	
V - 1	IGAZGATÁSI TERÜLET SZERKEZETI TERV
T - 1	IGAZGATÁSI TERÜLET TÁJRENDEZÉSI JAVASLAT
K - 1	IGAZGATÁSI TERÜLET KÖZLEKEDÉSI JAVASLAT
K - 2	KISTÉRSÉG KÖZLEKEDÉSI KAPCSOLATOK
V - 2	IGAZGATÁSI TERÜLET SZABÁLYOZÁSI TERV
V - 3	BELTERÜLET SZABÁLYOZÁSI TERV

L E T E N Y E
T E L E P Ü L É S R E N D E Z É S I T E R V E

TERVEZŐ:	HÜBNER TERVEZŐ KFT
TELEPÜLÉSRENDEZÉS:	HÜBNER MÁTYÁS DLA okl. építésmérnök vezető tervező
MUNKATÁRSÁK:	VÉGH LÁSZLÓ okleveles építész
KÖZLEKEDÉS:	LOVAS ATTILA okl. építőmérnök K1d-1 02-0883
TÁJRENDEZÉS, KÖRNYEZETVÉDELEM:	LANCSÁK LAJOS környezetvédő, tájrendező szakmérnök K2-20-0261/05
HÍRKÖZLÉS:	HARANGOZÓ MIKLÓS okl. villamosmérnök TH-T 02-0053 02-50404
ENERGIA KÖZMŰ	SÁNDORFI GYÖRGY okl. villamos üzemmérnök TE-T 20-0097 20-50205
VÍZKÖZMŰ	ZAJZON IMRE okl. építőmérnök VZ-T 20-0197 20-50306

Pécs, 2010. június hó

HÜBNER Tervező,
Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.
7635 Pécs, Magyorós köz 3.
Tel/Fax: 72/ 510-461
Adószám: 13091181-2-02

Hübner Máttyás
vezető tervező
TT 1-02-0107/2001

LETENYE VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA 2008.

I. HELYZETELEMZÉS

Történeti áttekintés

Letenye Magyarország Dél-nyugati részén Zala megyében, Nagykanizsától 22 km-re a 7-es főút mellett fekszik. Horvátország felé forgalmas határátkelőhely.

Számos régészeti lelet és egy feliratos márvány sírkő bizonyítja, hogy országútját már a rómaiak is használták. Egy IX. századi temető leletei szláv és késő-avar népességre is utalnak.

Letenye, ősi nevén Latínia is szláv eredetű.

A honfoglaló magyarok itt a Mura mentén földművelő szlávokat találtak. Ezt erősítik meg a fellelt templomok és temetők maradványai.

Letenye és környéke az országot védő gyepű része volt. A szomszédos település neve (Csatár) és az Árpád kori kerek templom a honfoglaló és területvédő magyarság itteni létére utalnak.

Letenye írásos említése egy 1347. szeptember 29-i oklevélen szerepel, melyen a Széchy-család neve is olvasható.

A XIV. század derekán Letenye a hatalmas felsőlindvai Széchy-család birtoka volt, és több mint 300 éven át övék is maradt.

1367-ben a király szerdánként heti vásárt engedélyez Letenyének. A település ekkor indul gyors fejlődésnek.

A Széchy-uradalom egyik központja Letenyén épül ki, mely 1498-ban már mezőváros és egy judicatus központja volt.

Bécz és Egyeduta (ma Letenye település részei) a korabeli okleveleken szerepel.

Az 1540-es évektől a török megújuló támadásai sújtották Letenyét. Bár tartósan soha nem került török megszállás alá, sokszor felégették és lakosait rabságba hurcolták.

A török pusztítás következtében tűnhetett el Hergyó, Csitár (Csatár), Fintafa (letenyei birtok településrészei), de a megmaradt Letenye, Bécz, Egyeduta településeken is sok az elpusztult, felégetett porta.

Letenye és környéke lakossága – saját nyugalma érdekében – adózott a kanizsai töröknek.

1690-től gróf Szapáry lett a vidék földesura. Letenye lendületes fejlődését elősegítette, hogy a gróf 1760-as években a főtéren barokk plébániatemplomot és tágas kastélyt építtetett – melyek ma is meghatározzák a város főterét, s itt alakította ki uradalma egyik központját. A kastély körül angol-parkot épít ki.

A Murán ismét működött a vízimalom.

A század végén Letenye ismét mezőváros.

A birtok a XIX. Század derekán – házasság révén – a gróf Andrássy-család birtokába került, s 1945-ig övék is maradt.

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc letenyei – magyar, horvát határmenti – eseményei történelmi jelentőségűek. Perczel Mór, Gasparich Márk szabadságharcos tevékenységét a nép emlékként őrzi. A Kossuth emlékmű történelmi jelkép.

1871-ben Letenye járási székhely lett, s lendületes fejlődésnek indult. Iparossága a szélesebb környék igényeit is kiszolgálta.

Az I. világháború és az azt követő Trianoni békeszerződés nagy csapást jelentett a településre. Elveszítette mögöttes piacát a Muraköz felé és az országhatár átkelő lett. Az élet csak lassan indult újra.

A háború utáni időszakot továbbra is a nagybirtok uralta. Mellette azonban a polgárosodás is erőteljessé vált. 1927-ben Béc, majd 1934-ben Egyeduta községek egyesültek Letenyével. 1937-ben Letenye nagyközség lett. 1938-ra kiegyensúlyozottá vált fejlődését a II. világháború fejleményei és az itt folyó harcok megbénították. Tönkretették a gazdaságot és a társadalmi beilleszkedést.

A háborút követően végrehajtott földreform a lakosság nagy részét érintette. Megváltozott a közigazgatási rendszer. Az ipar kialakulása vette kezdetét és 1960-tól a városiasodás útjára lépett. 1971-ben a járási székhely státusz megszüntetésével Letenye fejlődése lelassult, egyes közhivatalok Nagykanizsára települtek. A városiasodáshoz vezető út azért töretlen maradt. Korszerűsödött az út- és kereskedelmi hálózat, az ipar fejlődött, új kommunális létesítmények, egészségügyi és kulturális intézmények jöttek létre.

1989-ben Letenye hivatalosan is várossá vált. A politikai rendszerváltás révén 1990-től a polgári demokratikus fejlődés irányába halad.

A város lakossága 4724 fő. A családok többsége mezőgazdasággal foglalkozik, de az ipari és a határmenti forgalomra kiépült kereskedelmi és szolgáltató egységekben is számos család találja meg megélhetését. Legjelentősebbek: ZALAERDŐ 3. sz. Erdészete, OWI-ZALA BT., Color Ruházati és Kereskedelmi KFT, LET-COOP (ÁFÉSZ) üzletek, OTP RT, ABN-AMRO BANK RT., ÉKKÖV, Kossuth TSZ.

Utóbbi 10 év fejlődése jelentő változást hozott a lakosság életében. A város teljes területén kiépültek a közművek (víz-, gáz-, csatornahálózat), a telefon és kábel Tv minden család számára elérhető.

A szolgáltatás nyújtó intézmények egyben a térség lakosságának is rendelkezésére állnak Működésükre az önkormányzat különös gondot fordít. Letenye gazdasági, kereskedelmi, művelődési vonzása a térségben érvényesül. Egyben hazánk egyik legfontosabb közúti határátkelőhelye, Horvátország, Olaszország és a Földközi-tenger irányába.

A település szerkezete, jellemzői

A város szerkezetének kialakulásában a természetföldrajzi adottságok – északon a szőlőhegyek, valamint az észak-dél irányú Béci patak – és a közlekedési útvonalak egyaránt alapvető szerepet játszanak. E tényezők alakították ki a halmazos szerkezetű településközpontot, melynek domináns eleme az egykori Andrassy kastély és az azt körülvevő kastélypark.

A környék településeibe vezető utak mentén – különösen Tótszerdahely irányában (Egyeduta) – alakult ki elsődlegesen a nagytelkes lakóterület, mely azután a központtól délkeleti irányban, valamint a 7-es számú út mentén sűrűsödött, illetve kiterjedt, szabályos derékszögű utcarendszert alkotva.

Az 1970-es, 80-as évek eredménye a Béci patak menti többszintes lakóterület, mely tovább színesítette a lakásválasztékot.

Letenye központjának fejlesztése különösen az utóbbi 20 évben volt jelentős, mind az alapfokú, mind a környező térséget is kiszolgáló intézmények jöttek létre, melyek

mennyiségi és minőségi szempontból is jelentős előrelépést biztosítottak a településnek a városiasodás útján.

A város a Nyugat-Dunántúli régióban, Zala megyében, a Letenyei statisztikai kistérségben fekszik. A területe 41,74 km². Lakosságszáma 4552 fő, mely 109,06 fő/km² népsűrűséget takar a 2001-es népszámlálás után.

A természeti környezet

Az idegenforgalom szempontjából a természeti értékeknek kiemelt jelentősége van, sok esetben szinte kizárólagos vonzótényezők. Mindezek ellenére a természeti adottságok turisztikai szempontból önmagukban nem abszolút turizmusgeneráló tényezők, vagyis meglétük szükséges, de nem elégséges feltétele a gazdaságilag kiemelkedő turisztikai teljesítmény elérésének. Ahhoz, hogy ez megvalósuljon a természeti vonzerőkön túl alapvető, hogy biztosított legyen a politikai stabilitás, a gazdaság egy elfogadható fejlettségi színvonala, valamint az, hogy az adott társadalom az urbanizáció egy meghatározott (előrehaladott) fokára már eljutott.

A turizmus környezethez való viszonya alapján szokás beszélni kemény és szelíd turizmusról. A kemény turizmus a természeti környezet drasztikus átalakításával jár, ilyenkor a környezeti szempont csak másodlagos. Példaként említhetjük a bevásárlóturizmust, ahol elsődleges szempont a jó közlekedési lehetőségek, a kereskedelmi infrastruktúra.

A Letenye városa hazánk DNy-i részén, Zala megyében, Horvátország szomszédságában terül el. Területe természetföldrajzi szempontból két, egymástól jól elkülöníthető egységre bontható. Az egyik a Murának és mellékvizeinek (Béci patak, stb.) fluviális, akkumulációs síksága, másik pedig a tőle északra elhelyezkedő Zalaidomság.

Magyarország tájainak rendszertani felosztása szerint a kistérség települései az alábbi kistájakhoz köthetők, mely a Mura-balparti sík és az Egerszeg-Letenye domb-ság.

Éghajlat

A város és környezetének éghajlatára az Atlanti-óceánhoz és az Adriához való relatív közelség van markáns hatással. A klíma mérsékeltlen meleg, nedves, enyhe telű kontinentális.

Ez a vidék az ország egyik legborultabb területe, ami különösen nyáron szembetűnő. Az évi átlagos felhőzettség 62-64%, míg az évi átlagos napfénytartam csupán 1800-1900 óra, ennél kisebb értékekkel csak az Alpokalja rendelkezik. A Mura síkjának sajátossága a gyakori téli ködképződés.

A viszonylag enyhe tél és a relatíve hűvös nyár következtében az évi közepes hőingás a magyarországi értékek közül itt a legalacsonyabb. A januári középhőmérséklet -1 és -2 C° körüli, a júliusi pedig 20 C° alatti értékeket mutat. A kemény téli fagyok és a nyári hőségnapok gyakorisága országos szinthez képest csekély.

Az uralkodó szélirány az É-D-i dombhátak módosító hatása következtében É-i, másodsorban D-i. A Keleti-Alpok szélárnyékoló hatása miatt nem jellemző itt a nagy szélerősség.

A vidék hazánk legcsapadékosabb területeinek egyike, a csapadék évi összege 800 mm felett van. A nyári csapadék (mely gyakran zivatar és felhőszakadás formájában jelentkezik) bőséges, átlagosan 80-90 mm

A havas napok száma országos viszonylatban magasnak tekinthető. A bőségesebb téli csapadék következtében a hóvastagság átlagos maximuma 30-40 cm-t is elérheti (ez a Zalai-dombságon belül a legmagasabb érték).

A térség vízháztartása pozitív előjelű, azaz humidus területről van szó. Ennek következtében sok forrás, kis patak, ér található a vidéken.

Összességében elmondható, hogy a település és környezete éghajlati szempontból kiemelkedően jó adottságokkal rendelkezik. A hőmérséklet kiegyenlített, kevés a szélsőség. A csapadék bőséges, így a táj általában mindig vonzó képet fest.

Geomorfológiai és földtani viszonyok

Geomorfológiai értelemben Letenye közigazgatási területe a Pelsoi (Magyar közép-hegységi) nagyszerkezeti egységhez tartozik, ezen belül pedig az Igali (Dunántúli-középhegységi) alegységhez.

Alapját paleozoós (földtörténeti óidei) kristályos kőzetek képezik. Erre a nagy mértékű süllyedés miatt néhol 4000-5000 méter vastagságú neogén (döntően miocén és pannon) üledékek fedték be.

A Dél-zalai medence mezozoós és paleogén fejlődéstörténete több ponton még mindig homályos, tisztázatlan. Annyi bizonyos, hogy a paleogén végére az egész táj szárazulattá alakult, s erősen tönkösödött.

Az alpi-pacifikus orogenezis óstájer fázisában a trópusi tönkfelszín törésvonalak mentén feldarabolódott. A középsőmiocénben a terület differenciál módon süllyedni kezdett, különösen a Dél-zalai medence. A leginkább megsüllyedő térszíneket előntötte a miocén tenger, így kialakult egy tipikus trópusi szigettenger.

A pliocénban folytatódott a neogén medence süllyedése, ami a Pannon-tenger kialakulásához vezetett. A Pannon-tenger a felsőpannonra szétforgácsolódott a folyók feltöltő hatása miatt. Az alpi-pacifikus orogenezis azonban tovább folytatódott és fokozatosan kiemelkedett a medence körüli hegységperem. Megjelent a térségben az Ős-Duna, Ős-Rába és Ős-Mura.

A fluvialis akkumuláció a pleisztocénben is tovább tartott. Míg a szerkezeti mozgások következtében a Kárpátok hegykoszorúja fokozatosan kiemelkedett, addig a Kisalföld és a Mura völgye süllyedni kezdett. E két tájat a Zalai-dombság választotta el, melynek emelkedése ekkorra datálható. A pleisztocén meghozta a földtörténet legnagyobb eljegesedéseit, melynek következtében a vidék periglaciális helyzetbe került. Ekkor alakultak ki a vidék dombhátaiban ma is kimutatható vályogok és áttelepített deluviális löszök. A pleisztocén végére a vidék döntően már eróziós-deráziós dombos táj képét mutatta, mint ma.

A holocénban komolyabb morfológiai értelemben jelentős változás nem történt, de ekkor alakult ki a talajtakaró.

Talajok

Az egyes talajtípusok kialakulását geomorfológiai, éghajlati, domborzati és növény-földrajzi viszonyok determinálják.

A tagolt domborzatú területeken, legelterjedtebb talajtípus a savanyú pszeudoglejes barna erdőtalaj, az agyagbemosódásos barna erdőtalaj és a barnaföld. Az előbbi két rossz vízgazdálkodású, gyenge vagy közepes termőképességű, erodált talajtípus, míg az utóbbi már jóval kedvezőbb paraméterekkel rendelkezik, de szerepe a vizsgált területen csak harmadlagos.

A kisebb-nagyobb völgyek az areális leöblítés közvetett hatásaként, a lineáris és fluviális erózió következtében feltöltődő allúviumokként definiálhatók, melyeknek jellegzetes talajai a réti és láptalajok, lejtőhordaléktalajok, illetve a nyers öntéstalajok (pld. Mura-völgy). A völgyek talajtakaróinak termőképessége sok esetben gyenge (a nyers öntéstalajok esetében mindenképpen az), vízháztartása szélsőséges, gyakran vizenyősek, láposak, mások viszont kedvező tulajdonságokkal rendelkeznek.

Természetes növényzet

Dél-Zala ezen része növényföldrajzi besorolás szerint a Saladiense (zalai) flórajáráshoz köthető, de bizonyos alpi és balkáni hatásokat is mutat.

A település területén nagy kiterjedésű zonális bükkösöket találhatunk, melyek unikálisak a tekintetben, hogy ilyen kis tengerszint feletti magasságon hasonló erdőtársulások Európában sehol sem találhatóak. A vidék növényvilágának gazdagságát jelzi, hogy ilyen kis területen a bükkösök mellett gyertyános-tölgyesek, a völgyekben éger-ligeterdők, a Mura mentén pedig ártéri galériaerdők is fellelhetők. A galériaerők fő fafajai a fűzek, nyárok és kőris ligeterdők. A zártkerti ingatlanoknál nagy területek beerdősültek. Itt alakultak ki az egyre nagyobb területeket elhódító akácok.

A táj erdősültsége messze az országos átlag felett van, ez az egyik erőssége.

Számos védett növények termőhelye e táj: pld. tavaszi tözike (*Leucojum vernum*), kakasmandikó (*Erythronium dens-canis*), gímpáfrány (*Phyllitis scolopendrium*), tarka kosbor (*Orchis tridentata*), erdei ciklámen (*Cyclamen purpurascens*), számtalan kankalin (*Primula vulgaris*) stb.

Turisztikai szempontból a növényföldrajzi adottságok kiemelkedően jók, sőt az ország számos kistérségéhez képest komparatív előnyöket mutatnak.

Állatvilág

Hasonló a helyzet az állatvilág gazdagsága tekintetében is. A térség egésze a Praeillyricum faunájáráshoz tartozik. Nemzetközi és hazai hírét elsősorban nagyvadállományának köszönheti, ami miatt a vadászat komoly tradíciókkal bír. Különösen gímszarvas, vaddisznó és őz állománya jelentős. A táj madár- és rovarvilága kimondottan gazdag, s számos védett hüllő és kétéltű is fellelhető itt: fekete gólya, vörös kánya, darázsölyv, karvaly, héja, egerészölyv, vörös vércse, örvös- és kék galamb, kakukk, gyöngybagoly, erdei fülesbagoly, macskabagoly, kis- és nagy fakopáncs, zöld küllő, balkáni fakopáncs, fekete harkály, szén- és kékcinke, őszapó, gyurgyalag, énekes-, fekete-, sárga- és léprigó, számos poszáta-féle, szajkó, a rovarok közül a szarvasbogár, cincér- és lepkefélék, a hüllők közül a zöld gyík, az erdei sikló, a kétéltűek csoportjából pedig számos béka faj. A város területén lévő Mura folyó, patakok, kavicsbányák, holtágak jelentős halállománnyal rendelkeznek, így mint a folyami, mint az édesvízi halak nagy része a településen megtalálható. Fő horgászható halfajok a harcsa, csuka, süllő, ponty, márna,

kecsege, keszeg félék, amur. Védett halfajokban populációban élen járnak a csíkhallak és a bucó fajták.

A vidék állatföldrajzi értelemben kimondottan jó adottságokkal rendelkezik, hazánk több más területéhez képest komparatív előnyökkel bír.

Természet és környezetvédelem

A településen jelenleg a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága alá tartozik a természetvédelem területén. Az igazgatóság szakemberei folyamatosan járőröznek a településen, tekintve az itt nagy számban előforduló védett növényekre és az állatokra.

A Mura hullámtere, valamint pár ingatlan a gátakon kívül is megkapta 2007-ben az európai ökológiai hálózat elemei, az úgynevezett Natura 2000. besorolást. Azon belül is a legmagasabb védeltséget, mivel a megjelölés „közösségi jelentőségű”. Kisebb védeltségűek az „országos jelentőségű”, valamint a „helyi védeltségű” területek.

A természetvédőknek régi álma, hogy ezen területek további védelemben részesüljenek, valamint létrehozzák a Mura-Dráva Nemzeti Parkot. Az előzetes előkészületeknek nekiálltak, több tanulmány készült, és lakossági, hatósági fórumok is kerültek megtartásra. Jelenleg a szaktárca bírálatára vár. Amennyiben megalakul a Nemzeti Park, abban az esetben új természetvédelmi igazgatóság fog alakulni. A helyi politikának azon kell igyekezni, hogy ennek az új szervezetnek a központja Letenyén legyen.

A településen található további országos védeltségű területek is, melyeket jogszabály alapján automatikusan védettek, így például a Csitári forrás, vagy a mocsarak.

Helyi védeltséget élvez a kastélykertben található 400 éves platánfa, mely a legnagyobb és legidősebb az országban. További védelemben részesült a kastélypark maga, valamint a kemping, termálfürdő területén lévő 150 éves tölgyfák.

Természetesen meg kell említeni a rengeteg védett állat (pld. feketególya, parlagi sas, nyuszt), hal (pld. kerti csík, selymes durbincs, német bucó) és növényfaját is (pld. tőzike, kikerics, hóvirág) melyeknek a jogszabályi háttér szerint az élőhelye is védett Így a virágzás, ívás, párzási időben mindennemű gazdasági tevékenység automatikusan letiltásra kerül. Így többek között a sóder kitermelés, vagy a favágás az adott területeken.

Fontos megemlíteni a város közvetlen közelébe található védett területeket, melyek már most is jelentős természetbarátot vonz, így a Vétyemi Ősbükkös, valamint a Budafai Alborétum.

Letenye természetföldrajzi adottságai rendkívül jók, ez talán az egyik legmeghatározóbb adottsága. A vidék nagy részén érintetlen (vagy annak tűnő) a környezet, a táj változatos, tagolt, természeti értékekben gazdag. A klíma kedvező, nem szélsőséges. A település bővelkedik védett természeti értékekben, s ezek közül jó néhány a közeljövőben országos védelem alá kerül. A természeti értékek ilyen koncentráltsága és sokfélesége a turizmus szempontjából pozitív jelentőséggel bír.

Vízföldrajzi adottságok

Letenye város a Mura vízgyűjtőterületéhez tartozik. A teljes Zalai-dombság vízfeleslegének 60%-a a Mura felé talál lefolyást. Mivel a térség a Zalai-dombság

egyik legmagasabbra kiemelt része, ezért, illetve a bőséges csapadék miatt igen sűrű völgyhálózat alakult ki.

Letenye térségének és egyben Zala megyének a legjelentősebb folyója a Mura. Hazánkban a folyó már középszakasz jellegű, de még így is a legnagyobb esésű hazai élővizek közé tartozik. Vízjárása két maximumot mutat: az elsődleges május-júniusban van, a másodlagos pedig novemberben. Sajnos a természetes vízjárást ma már jelentősen befolyásolják a folyó ausztriai és horvátországi szakaszán épített víztározók, ennek pedig negatív ökológiai következményei nálunk is érzékelhetők.

A település további jelentős állandó vízfolyása a Béci patak, mely a település belterületi szakaszát is kettészeli.

A természetes állóvizek egyedüli képviselői a Mura mellett sorakozó morotvatavak (pld. a Hosszú-víz). A település közigazgatási területén található tavak nagy része működő, vagy már felhagyott művelésű bányatavak.

A felszínalatti vizek csoportjába a földrajztudomány a rétegvizet, a talajvizet és a termálvizet sorolja. A rétegvizek előfordulása domborzati és geológiai tényezők függvénye. A Letenyei térségének vízadó képességük nem nagy, mert a felszínt a sűrű völgyhálózat szabdalja, s ez nem kedvez a nagykiterjedésű felszín alatti vízgyűjtők kialakulásának. Hasonló a helyzet a talajvizek esetében is, melyek elsősorban a völgytalpakban, illetve a Mura árterén érhetők nyomon.

A térség területén, így a város közigazgatási területén is a felszín alatt jelentős termálvagyon található, mely a szénhidrogén-bányászat által jól feltérképezett. Kiaknázása azonban ma még gyerekcipőben jár, hiszen a termálvizet csak a letenyei Termálfürdő hasznosítják. A termálvíz csak fürdözést szolgál, komplex hasznosítása – mely ma már elengedhetetlen követelmény új beruházások esetében – eddig még nem valósult meg.

Tudomány és technika

E hatótényező kapcsán arra kell gondolnunk, hogy általánosságban vannak olyan tudományos, technikai vívmányok, amelyek jelentős mértékben hatnak a turizmusra. A személygépkocsi megjelenése és széleskörű elterjedése, vagy az interkontinentális repülőgépek szolgálatba állítása mind-mind az idegenforgalom generálóivá váltak. A jelenlegi világgazdasági folyamatok eredményeképpen a tudomány és technika is globalizálódott. Ennek révén a turizmusra ható újdonságok sokkal könnyebben és gyorsabban elérhetővé váltak, különösképpen a fejlett világban, így Magyarországon is.

Hazánkban a tudományos és technikai színvonal meglehetősen egyenletesen oszlik meg nagy általánosságban. Ez azt jelenti, hogy a tudományos és technikai vívmányok mindenhol elérhetőek az országban, csak felhasználásuk mértékében van különbség, ami elsődlegesen a helyi gazdasági különbségek következménye.

Ilyen értelemben Letenye is egy átlagos mutatókkal bíró terület Magyarországon belül. Itt is, mint az ország más részein jelen van a modern telekommunikáció (pld műholdas internet, infra távközlés), vagy előző példánknál maradván az új korszerű gépjárműpark (csak ennek aránya mutat jelentős területi differenciát), de a példák egész sorát említhetnénk még.

Gazdasági környezet

A gazdasági környezet az idegenforgalom kínálati és keresleti oldalára egyaránt markánsan hat, mely mind makro, mind pedig mikro szinten egyaránt értelmezhető.

Korábban már utaltunk rá, hogy a világgazdaságban 1990 után egy többé-kevésbé általános jellegű fellendülés volt megfigyelhető. Ez a fellendülés eredményezte azt, hogy az emberek egy része (a fejlett világban) a korábbiaknál nagyobb szabadon felhasználható jövedelemmel rendelkezett, s ennek egy részét utazásokra fordíthatta. De a gazdasági fellendülés az egyes államok költségvetési forrásait is megnövelte, így sokuk a turizmus fejlesztésére költötte ennek egy tekintélyes részét (Pld. Csehország vagy Szlovákia). E két párhuzamos folyamat eredményeképpen eddig nem látott mértékű növekedés következett be a turisztikában. Előbbi a keresleti, utóbbi a kínálati oldalt befolyásolta elsősorban. Magyarországon is hasonló folyamatok játszódtak le az 1990-es évek után, ezekről korábban már részletesen szóltunk.

Letenye gazdasági potenciálja és a helyi turizmus között erős meghatározottság figyelhető meg. A térség gazdasági struktúrája kedvezőtlen, sok tekintetben elmaradott. „A területfejlesztés kedvezményezett térségeinek jegyzékéről” szóló 91/2001. (VI. 15.) számú Kormányrendelet a Letenyei statisztikai kistérséget a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, valamint a vidékfejlesztés tekintetében kedvezményezett térségek közé sorolta. A helyi gazdaságon belül a primer szektor komoly és hosszantartó válsággal küzd, a szekunder szektor fejletlen, gyenge, a terciér szektor pedig strukturális átalakuláson megy át, jövője több tekintetben bizonytalan.

Mezőgazdaság

A térség tradicionálisan rurális jellegű, gazdaságában sokáig a mezőgazdaságnak volt kizárólagos, uralkodó szerepe. A dombvidéki térszíneken a talajminőség kifejezetten gyenge, jelentős az erózió veszély, s a művelési költségek itt jóval magasabbak. A szántóterületek átlagos AK értéke 14.1, ezért az igényesebb kultúrák vetésszerkezeti aránya csökkent az elmúlt évtizedben. A földművelés vezető kultúrnövénye a kukorica, vetésterülete minden másét felülmúlja. A mezőgazdaságilag hasznosítható terület csupán 1/3-a áll művelés alatt. Művelési áganként a földterület a következőképpen oszlik meg: 26.6 %-a szántó, 0.4%- kert, 0.8%-a gyümölcsös, 2%-a szőlő, 15.3%-a gyeperdő, 44.7%-a erdő. A vidék néhány települése (Csörnyeföld, Murarátka, Muraszemenye, Letenye, Zajk) a Balatonmelléke borvidék Muravidéki körzetének része. Ebben a térségben az utóbbi években pozitív változások mentek végbe, jelezve azt, hogy a szőlészet, borászat még nagy lehetőségeket tartogat.

Jelenleg a földművelésnél sokkal nagyobb válságban van az állattenyésztés. Jószerevével megszűnt a nagyállattartás, holott évszázadokon keresztül ez volt a helyi gazdaság legfontosabb ágazata. A klimatikus, domborzati adottságok ugyanakkor rendkívül kedvező feltételeket biztosítanak az állattartásnak, különösképpen az extenzív típusúnak, de ez ma még nem elégséges a mezőgazdaságot sújtó, negatív nemzetgazdasági folyamatok ellensúlyozására.

A termelőszövetkezetek felbomlása után olyan vákuum keletkezett, amelyet azóta sem sikerült betölteni. A KSH 2004. évi adatai alapján csupán öt településen működik mezőgazdasági szövetkezet a térségben. Komoly problémát sejtet, hogy a

mezőgazdasági vállalkozók száma megyei és régiós összehasonlításban egyaránt rendkívül alacsony. A KSH 2001. évi népszámlálási adatai mindössze 572 aktív mezőgazdasági keresőt jeleztek. 78%-uk hat településen (Becsehely 190 fő, Letenye 87 fő, Tótszentmárton 64 fő, Tótszerdahely 49 fő, Borsfa 36 fő, Muraszemenye 18 fő) koncentrálódik.

A helyi mezőgazdaság komoly válsággal küzd, s jelenleg nem látszik a recesszióból kivezető kiút. Vannak azonban olyan ágazatai is, amelyek komoly fejlődési lehetőség előtt állnak: gondolok itt elsősorban a szőlészetre, borászatra.

Erdő- és vadgazdálkodás

A Letenyei statisztikai kistérség területének nagy része az erdészeti besorolás szerint a Göcseji Bükk-táj részét képezi. Adottságai az erdőgazdálkodás tekintetében kivételesen jónak mondhatók, melynek egyik oka a magas erdősültség, a kedvező fafaj és korösszetétel, valamint az országos szinten is kimagasló fajlagos fahozam. Az erdők meghatározó része állami tulajdonban van (Zalaerdő Rt.), kisebbik része magántulajdonban, erdőbirtokosságok kezelésében áll. Az erdőgazdaság a helyi lakosság számára komoly munkalehetőséget jelent.

A térség vadgazdálkodása magas színvonalú, kitüntetett jelentőségű nagyvadas terület, melynek gímszarvas állománya világhírű. A vadászatnak és vadtenyésztésnek, komoly bevételei ellenére a térség lakossága számára szinte semmiféle hozadéka sincs. A vad állami tulajdonként való megbecsülése rendkívül rossz, s itt több tekintetben mély ellentét feszül az állam nevében eljáró Zalaerdő Rt. és a helyi lakosság között. Mivel több település közigazgatási területének döntő része (50-60%-a) a Zalaerdő Rt. kezelésében van, vadászati idényben egyszerűen kitiltanak mindenkit ezekről a területekről, ez pedig a turizmus szempontjából kedvezőtlen körülmény.

A településen működik vadásztársaság is (Adria vadásztársaság), mely vadállomány szempontjából a kedvezőtlenebb területeken (Mura síkság) bírtokolja a vadászati jogot. Itt a főprobléma forrás a mezőgazdászok és a vadászok közt feszülő ellentét.

Kitermelő ipar

A környék legjelentősebb ágazata a szénhidrogén-bányászat. 1937-ben indult meg hazánkban először Budafapusztán a földgáz-, Lispén pedig a kőolajbányászat, melynek központja Bázakerettye lett. Az olajipar átalakította a vidék életét, sok tekintetben pozitív fejlődést indított el. Az ágazat folyamatosan kivonul a térségből. Ma már nem jelentős munkaadó, alig néhány tucat szakembert foglalkoztat. Bár Letenyén kitermelés nem volt, de a lakosság egy része az iparághoz kapcsolódó munkahelyeken dolgozott, valamint a település egy-két vállalkozása bedolgozásra szakosodott. Ennek következtében a szénhidrogén-ipar ilyen mértékű visszaszorulása nagymértékben gyengítette a helyi gazdaságot, tovább növelte az amúgy is magas munkanélküliséget.

Gépipar

A gépipar a térségben a kőolajbányászathoz kapcsolódóan honosodott meg. Sokáig Bázakerettye volt a meghatározó súlypontja, ahol a szénhidrogén-bányászathoz

kapcsolódó javítóműhelyek működtek, s kialakult bizonyos szerszámgyártás is. A kitermelés csökkenése és a nagyarányú leépítés következtében ez a kapacitás is felmorzsolódott, így ma már csak néhány kis kft. formájában van nyoma. Ma a gépipar elsősorban Letenyén, és a környező településeken (Becsehely, Tótszerdahely stb.) koncentrálódik, bár elszórtan több községben is jelen van.

Bútor- és faipar

A rendelkezésre álló helyi erőforrások tekintetében a bútor és faipar helyzete kiemelkedően jó, de ennek ellenére nagy bázisai nem jöttek létre. A térség egyetlen nagyüzeme az OWI-ZALA Bt., mely farostlemezek előállításával és hangfalelemek készítésével foglalkozik. A német tulajdonban álló cég a kistérség legnagyobb munkaadója. Kisebb fa- és bútorigar vállalkozások is tevékenykednek, de ezek kis volumenben termelnek, s csak néhány munkavállalót foglalkoztatnak. Az itt kitermelt fa döntő része feldolgozatlanul kerül ki a térségből, azt a helyi vállalkozások nem képesek hasznosítani.

Könnyűipar

A könnyűiparon belül a konfekcióipar varroda formájában szintén jelen van a településen. Jelentőségük elsősorban a női munkaerő foglalkoztatásában van, nem tartoznak a meghatározó gazdasági ágazatok közé. Jellemző rájuk a rendkívül alacsony bérszínvonal, ami részben hozzájárult ahhoz, hogy sok munkavállaló a szomszédos Szlovéniába kezdett el ingázni. Ez az ipari ágazat Kína világpiacon dőmpingje miatt nem csupán Magyarországon van válságban, jövője jelenleg nem látszik biztatónak.

Élelmiszeripar

Az élelmiszeripar gyenge lábakon áll, alig néhány üzemmel képviselteti magát. Vágóhid és feldolgozó működik, valamint mezőgazdasági terményszárító.

A sütőiparon belül tészta gyártással is foglalkoznak Pékség és sütőüzem található a településen, de termelésük nem jelentős. Több család kecskével és juhokkal is foglalkozik. Helyben csak a tej feldolgozásával foglalkoznak, a húst és a gyapjút csak részben a településen értékesítik, de jelentős részét a településen kívül adják el, valamint ott is kerül a további feldolgozásra. Különlegességnek említésre méltó, hogy egy mezőgazdasági vállalkozó foglalkozik a mangalica tenyésztéssel és feldolgozással.

Kereskedelem

A rendszerváltást követően Letenyét a gazdasági szerkezetváltás teljes kudarcától a helyi kereskedelem fellendülése „mentette” meg, illetve segítette talpon maradnia. A horvát bevásárló turizmus által indukált kereslet következményeképpen számos kiskereskedelmi vállalkozás jött létre. Mára azonban a helyzet megváltozott, a horvát vásárlók száma megcsappant, így sok vállalkozás válaszául elé érkezett.

A helyi kereskedelemben a mai napig élelmiszerek, ruházati cikkek forgalmazása a meghatározó. Turisztikai szempontból fontos a vendéglátóipar fejlettsége,

szolgáltatási körének nagysága. Letenyén több étterem is található, de színvonaluk nem mondható megfelelőnek. Mivel a helyi fizetőképes kereslet szűk, ezért kevés az ilyen jellegű szolgáltatás (de ez a helyi igényeket képes kielégíteni).

Közlekedés

A terciér szektor nagy jövő előtt álló ágazata a közlekedés. A Letenyei statisztikai kistérség közlekedés-földrajzi helyzete az elmúlt években jelentős mértékben felértékelődött. 2004-ben befejeződött a Tornyiszentmiklósig M70-es gyorsforgalmi út és az M7-es autópálya Becsehelyig tartó, majd 2007-ben a Nagykanizsáig tartó szakaszának építése. E fejlesztések révén Letenye hazánk legfontosabb déli kapujává vált, mely összekötő kapcsot jelent Horvátország, Olaszország és Szlovénia felé. Az M7-es autópálya teljes elkészülte után, illetve a folyamatban lévő új Mura híd megépültével és a Horvátország Unióhoz való csatlakozásával e pozíció még tovább fog erősödni. Ez a rendkívül jó közlekedésföldrajzi helyzet hosszútávon szinte biztosan lendületet ad majd a helyi gazdaságnak, amennyiben Nagykanizsa versenye ezt nem gátolja meg. Ugyanakkor az autópályák bizonyos veszélyt is rejtenek, mégpedig azt, hogy a településeket elkerülő új utakon az átmenő forgalom – bármilyen nagy is az – egyszerűen csak átvonul, annak gazdasági haszna alig csapódik le. Ennek jelei az elmúlt években már megfigyelhető.

A település belterületi utcái teljes egészében aszfaltos burkolattal ellátottak. A zártkerti részek jelentős része szintén szilárd burkolattal rendelkezik. Az úthálózat csak minőségében hagyunk kívánnivalót. A minőségi romlás a karbantartás hiányának, továbbá az autópálya építéssel kapcsolatos forgalomnak köszönhetően következett be. A közúti közlekedésen kívül más jelentős közlekedési ágazat nincs jelen a településen.

Lenti és Kistolmács között létezik ugyan egy keskeny nyomtávú vasúti pálya (több, innen kiinduló szárnyvonallal), de ez elsősorban erdészeti és turisztikai célokat szolgál, melyhez csatlakozva, 9 km-es bővítéssel Letenyének is szándékában áll csatlakozni.

Ugyancsak lehetőség mutatkozik a folyami közlekedésre, de csak turisztikai un. vadvízi evezésre nyújt csak lehetőséget, mivel a Mura folyásai viszonyai nem nyújtanak lehetőséget a hajózára.

A szállítmányozás területén több magánvállalkozás működik, de ezek csak helyi jelentőséggel bírnak pillanatnyilag.

Idegenforgalom

Az idegenforgalom jellemzőiről a későbbiekben részletesen szólunk, most csak azt kell rögzítenünk, hogy az általánosságban kedvező adottságok ellenére a turizmus még csak gyermekcipőben jár, a térség gazdaságában nem bír nagy súllyal.

Egyéb terciér ágazatok

A terciér szektor több más ágazat révén is képviselteti magát (pld. pénzügyi szolgáltatások, posta és távközlés, a villamos energia-, gáz-, hő- és vízellátás, közigazgatási tevékenység, oktatás, egészségügy és szociális ellátás, valamint

egyéb szolgáltatások), de ezek önmagukban a település egész gazdaságát tekintve nem bírnak nagy hatással, csak a foglalkoztatásban jelentenek nagyobb sújt.

Intézmények

Egészségügy:

Letenye két háziorvosi és védőnői körzettel rendelkezik. Innen történik Kistolmács, Murarátka és Zajk ellátása is heti 1-1 napon.

A szakorvosi ellátást 2 fogorvosi körzet, gyermekgyógyászat, tüdőgondozó, labor, továbbá heti egy alkalommal reumatológia, (fizioterápia), sebészet, belgyógyászat, szemészet, nőgyógyászat, biztosítja. Mentőállomás 2 gépkocsival a Kárpáti utcában található. A gyógyszerár folyamatos hétközi nyitvatartással és hétvégi ügyeleti rendszerrel szolgálja a rászorulókat. Bölcsődei ellátás igény hiányában megszűnt, a távlatban sem indokolt létesítése.

Oktatás, művelődés, sport:

Az intézmények várost és a közigazgatási körzetet egyaránt szolgálják.

Óvodai ellátást két óvoda 100+60 férőhelyes kapacitással biztosítja. Az épületek kihasználtsága 100%-os.

Általános iskolai a város két helyén található. A Bajcsy-Zsilinszky utcai 20 tantermes + 6 szaktantermes. Tornateremmel, konyhával, étteremmel, napközi otthonnal rendelkezik. A Kossuth Lajos utcai iskolarész 6+1 tantermes, tornatermes, étkezős, napközi otthonos. Az épületben csak alsó tagozatos oktatás folyik.

Az iskolában angol és német nyelv, valamint horvát nyelvi fakultatív képzés is megtalálható. Az általános iskolai tanulólétszám átlagosan 500 fő.

A zeneiskola az Arany János utcában található. Jelenleg 8 teremben folyik az átlagosan 240 tanuló oktatása. A tanulói létszám évről évre emelkedő tendenciát mutat. A zeneiskola növendékeiből alakult Letenye Város Fúvószenekeara, amely a fesztiválzenekear címet érdemelte ki. 1999-től a zenekar mellet helyi mazsorett csoport is működik.

A várost a sport területén a megyei bajnokságokban szereplő labdarúgó és férfi kézilabda csapat reprezentálja.

A város művelődési létesítményei:

A Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár a volt Andrássy kastélyban található. A könyvtár 30000 kötetet tartalmaz, a lakosság 35%-a könyvtári tag (1200 felnőtt és 600 gyermek), a tagok száma kis mértékben emelkedik. Az igénybe vehető szolgáltatások: fénymásolás, CD jogtár, könyv és képeslap értékesítés. A művelődési házban filmszínház is üzemel. Az állandó helytörténeti gyűjtemény kiállítás is itt kapott helyet.

Amatőr művészeti mozgalmak: Mákvirág Citerazenekar, Vox Varietas Kamarakórus, Mura-menti Fúvóegyüttes, Nyugdíjas Éneklő Csoport, Hóka-Móka Együttes, Nemezis Együttes, Letenyei Manöken Stúdió.

Nyári alkotó táborok: Letenyei Környezetformáló Fafaragó Alkotótábor, Népi Faszobrászok Országos alkotótelepe, Országos Népművészeti és Kézműves Tábor, Letenyei Nemzetközi Festőtelep.

Hagyományörző, népművészeti tárgyalkotó tevékenységek: Diák Kézműves Kör, Felnőtt Hímző és Szövő Kör.

A város civil szerveződései:

Letenyei Fafaragó Műhely Egyesület, Muravidék Jövőjéért Alapítvány, Vox Varietas Kórustámogató Egyesület, Szőlő- és Gyümölcsstermesztők Egyesülete, Letenyei Könyvtárpártoló Alapítvány, Cukorbetegség Egyesülete, Mozgáskorlátozottak Egyesülete, Sporthorgász Egyesület, Tűzoltók Egyesülete, Polgári Kör, Polgárőrség, Húszon Túliak Klubja, Muravidék Jövőjéért Alapítvány.

Önkormányzat:

Letenye Város Önkormányzata, tekintve hátrányos helyzetét, a társadalmi berendezkedését jelentős gondokkal küzd. Az Önkormányzat gazdálkodására folyamatosan jellemző (megalakulása óta) a működési hiány, melyet az ún. ÖNHKI valamelyest mérsékel. A pénzhiány látszik az Önkormányzati beruházások volumenjén is. Egyéb gazdaságélénkítő csomagokat sem tud az Önkormányzat megvalósítani, így a romlás folyamatos, egyre súlyosbodó.

Demográfiai jellemzők

Letenye városának lakossága jelenlegi lakosainak a száma 4552 fő. A népsűrűsége 109,06 fő/km². A legnagyobb népessége a településnek az 1950-es évek elején volt, amikor a lakosság meghaladta a 7000-et. A tízévenkénti népszámlálások arról tanúskodnak, hogy a népességcsökkenés mértéke a '70-es, '80-as években volt a legnagyobb, mára kissé mérséklődött. Ez azért következett be, mert a mobil, vállalkozó szellemű társadalmi rétegek száma ekkora már jelentősen lecsökkent, s elsősorban az elöregedésből adódó népességfogyás az, ami miatt folyamatosan csökken a települések lélekszáma.

1993 és 2003 között a Letenyei statisztikai kistérség népességének fogyása 3,5% volt, Letenye városának 2,4%, mely magasan meghaladta a megyei (1,5%), az országos (1,6%) és a régiós (2%) szintet. A fogyás nem a vándorlási egyenleg negatív jellegéből adódik, hanem a természetes szaporodás indexének rendkívül kedvezőtlen alakulásából. A migráció már évekkorábban megszedte a maga vámját, jószerével mindenki elment aki tehette, így a helyi társadalom erőteljesen elöregedett.

A város népességének demográfiai szerkezete országos átlagban is igen rossznak nevezhető. Erősen matulus népességről van szó, melyet alátámaszt többek között az, hogy 2004-ben a Letenyén a 60 éves vagy ennél idősebb lakosság aránya 20,6%, ami országos szinten a tizedik legkedvezőtlenebb érték a városok között.

A foglalkoztatási szempontból aktív réteg nagysága a teljes népességhez mérten régiós átlagnak megfelelő, a lakosság 60,36 %. A Nyugat-dunántúli régióban az átlag 59,8%. A régiós átlagot a nagy és fejlett városok jelentősen emelik, míg az aprófalvas területek rontják a statisztikát.

A 0-17 éves korosztály aránya alapján a város helyzete nem rossz (19,01%), a régió középmezonyében foglal helyet (régiós átlag 18,4%). Ez a relatíve kedvező érték azonban csak átmeneti állapotot tükröz, e korosztály nagy része a későbbiek során elhagyja a kistérséget, valamint a gyermekszám jelentős része hátrányos helyzetű roma családban nevelkedik, így nem várható, hogy aktív kereső legyen.

Ez azért következett be, mert a mobil, vállalkozó szellemű társadalmi rétegek száma ekkora már jelentősen lecsökkent, s elsősorban az elöregedésből adódó népességfogyás az, ami miatt folyamatosan csökken a települések lélekszáma.

Társadalmi környezet

A demográfiai viszonyok kedvezőtlen alakulásának igen komoly társadalmi, gazdasági hatásai vannak. A település elvesztette népességének aktív rétegét, mivel az elvándorlás elsősorban a vállalkozó szellemű, gazdaságilag aktív, fiatal réteget csábította el. Nem csupán egy egyszerű elvándorlási folyamatról van szó, hanem annak kontraszelektív jellegű változatáról. Letenye népessége majdnem minden szempontból – életkor, családösszetétel, iskolázottsági szint, szakképzettség – torzult, csonka. A kritikus demográfiai helyzet olyan negatív, egymást erősítő társadalmi folyamatokat indukál, mint például a lakásállomány leromlása, a társadalmilag leszakadó néprétegek fokozódó térdnyerése és ezzel együtt a szociális problémák eszkalálódása, az etnikai arányok átrendeződése, a kultúrtáj leromlása stb. Ennek jelei határozottan felismerhetők.

A település- és a torz demográfiai szerkezet rányomja bélyegét a térség humán erőforrásainak milyenségére. Iskolázottsági mutatók is rosszak. Letenyén csak alapfokú oktatási intézmény található. Középfokú oktatási intézmény hiányában a továbbtanuló diákok középiskolába Nagykanizsára és Lentibe ingáznak. A legtehetségesebb fiatalokat a felsőoktatás végleg kiemeli a településről, közülük szinte senki sem tér már vissza. E folyamatok konzerválják a humán erőforrásbeli elmaradottságot.

Az iskolázottsági színvonalra a 2001. évi népszámlálás adataiból tudunk következtetni. Az általános iskolát be nem fejezett népesség aránya a Lengyeltóti mellett a Letenyei statisztikai kistérségben a legmagasabb az egész Dunántúlon. Ez az arány Letenyére is elmondható Letenyén az érettségivel a lakosság mindössze 12,2 ezreléke rendelkezett, ami a régió legrosszabb mutatója, s nincs ez másként a felsőfokú végzettséggel rendelkezők tekintetében sem (19,9 ezrelék).

Mindezek egyenes következménye, hogy a potenciális „szellemi elit” igen szűk körű, és belső tagozódása is meglehetősen torz. A helyi értelmiség döntő részét, közel 80%-át a közintézményekben dolgozó pedagógusok és köztisztviselők teszik ki. Súlyos gond, hogy szinte teljes egészében hiányzik a műszaki értelmiség. A szellemi elit céljaiban sem egységes, ez pedig az együttműködés ellenében hat.

A szellemi munkából származó egy főre vetített jövedelem 2003-ban a Letenyén rendkívül alacsony, 23.024 Ft/fő csupán.

A statisztikai adatok tükrében nyugodtan állítható, hogy a Letenye a régió legnagyobb szegénységi kockázatú térsége, illetve maga a város Óriszentpéter városa után. Ez elsősorban a kedvezőtlen gazdasági struktúra, a magas munkanélküliség és az alacsony képzettségi színvonal eredménye.

Az itt élő emberek, különösképpen a leszakadó társadalmi rétegek anyagi viszonyai kedvezőtlenek, sok esetben kimondottan rosszak. Az alacsony jövedelemszint az oka annak, hogy a kistérség adófizetőinek aránya a régión belül a legalacsonyabb értéket mutatta 2003-ban (70%, az aktív keresők számához viszonyítva). Jól jelzi a kialakult helyzet súlyosságát, hogy a rendszeres és egyéb szociális segélyben részesülők számát tekintve jelentős nagyságrendet képvisel.

Letenye számottevő, növekvő arányú roma lakossággal bír. Számarányukat csak becsülni lehet, mert körükben az identitás vállalása igen alacsony. A 2001. évi

népszámlálás alkalmával csak kevesen vallották magukat romának. A helyi roma népesség többszörösen hátrányos helyzete a település egyik legkomolyabb társadalmi problémája.

Letenye és térségének foglalkoztatási mutatói az elmúlt 15 évben folyamatosan kedvezőtlenül alakultak, így kisebb megszakításokkal szinte mindig itt volt Zala megyén belül a legmagasabb a munkanélküliségi ráta.

A régiós összehasonlításban sem jobb a helyzet. Az összlakossághoz mérten a Letenye térsége volt a legmagasabb a regisztrált munkanélküliek aránya a régióban 2004-ben, országos szinten is a legsúlyosabb térségekhez tartozik.

Lakosságarányosan a régió (Őriszentpéter városa után) legnagyobb a segélyezettek aránya is, mely évről évre, átlagosan 2%-al növekszik a számuk. Rendszeres szociális segélyben részesülők száma 2006-ban 135 fő. Rendszeres gyermekvédelmi segély 147 fő, kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban pedig további 188 fő részesült. Ápolási díjbat 34 fő kapott. Lakásfenntartási segély 88 db, lakáscélú támogatás pedig 17 darab volt kiutalva. Ugyancsak jelentős az átmeneti segély, mely 896 darab volt kiutalva. Temetési segélyt 58 fő kapott. Közgyógyellátási igazolvánnyal támogatottak letenyén 307 fő. Közlekedési támogatásban 46 fő részesült. A statisztikák a munkanélküli segéllyel támogatottak számával együtt riasztó.

Összességében elmondható, hogy Letenye népessége a mellett, hogy erősen csökkenő számú, matulus jellegű, szociális feszültségekkel erősen terhelt, a humán erőforrás minőségének vonatkozásában hátránnyal, a foglalkoztatás terén pedig elhúzódó problémákkal küzdő. A helyi társadalom a felsorolt nézőpontokból tekintve komoly válságtüneteket mutat, melyből a kivezető út jelen pillanatban még nem látszik.

Kulturális színvonal

A negatív demográfiai, gazdasági és társadalmi helyzet a kulturális színvonalra is kedvezőtlenül hat. A kialakult közművelődési hálózat, a rendszerváltás okozta társadalmi értékválság közepette ellehetetlenült. A helyi társadalom azon rétegei, akik elhivatottak voltak a hagyományok ápolásában és a kulturális értékek és vívmányok tovább adásában, fejlesztésében, nagy részben elvándoroltak. A kulturális igényszint általában jelentősen csökkent. Ezek a folyamatok a Letenyén is végbementek.

A településen tevékenykedő civil szervezetek számából következtethetünk a kulturális helyzetre.

Egyéb tényezők

Letenye és térsége, sőt általánosságban Dél-Zala turisztikai szempontból országosan is alig ismert, nemzetközileg pedig egyáltalán nem. A turisztika globális fejlődése mára bebizonyította, hogy nincs létjogosultságuk az egyéni próbálkozásoknak, jelentős eredményeket csak komplex turisztikai desztinációk létrehozásával és profi működtetésével lehet elérni.

Ez a megállapítás különösen igaz a marketingre. Jelenleg nincs összehangolt együttműködés e téren a településen és hiányzik az egységes imázs is, pedig ez ma már megkerülhetetlen szükségesség.

Hiányzik a turisztikai intézményrendszer, elsősorban az információszolgáltatásra, a programajánlatra.

II. Jövőkép

Letenye városa meglévő adottságainál fogva a délnyugat-zalai térség egyik legperspektivikusabb települése. A település közösségének elsődleges érdeke, hogy a közigazgatási határon hatásaival túlnyúló fejlesztési elképzelések megvalósulásával a város népességmegtartó ereje növekedjen. A városban megtalálható helyi értékek fennmaradása érdekében azonban erőteljesen munkálkodni kell, hogy a globálisan terjedő életmódok idomuljanak a helyi kulturális miliőhöz.

III. A város jövőjét meghatározó fejlesztési irányok

1. A település lakóinak komfortérzetét biztosító infrastrukturális hálózatok, valamint ellátó rendszerek további fejlesztése, bővítése, új munkahelyek létesítése, ez utóbbi elsősorban kis- és középvállalkozásokra alapozva.
2. A meglévő intézményi rendszer megtartása és működtetése, a jelenleg hiányos feltételek felszámolása érdekében fejlesztések, beruházások indítása, azok segítése.
3. A település-identitás erősödése érdekében a táji és település környezet szzebbé alakítása, közösségformáló programok rendszeres indítása.
4. A Dél-Zala Murahíd kistérségben már eddig is betöltött szerepkör erősítése, kiteljesítése.
5. Az idegenforgalom (termál- és borturizmus, vendéglátás, kereskedelem, szolgáltatás, aktív turisztikai ágazat) fejlesztése, helyi egyedi attrakció létrehozása.
6. A település minden gazdasági ágazatára koncepciók és tervek kidolgozása, illetve ezek végrehajtása. Meghatározni a város kis-, közép- és hosszú távú fejlődési stratégiáját.

A közelmúltban több jelentős, a város jövője számára is meghatározó regionális, megyei és kistérségi fejlesztési koncepció és program készült:

- Dél-Dunántúl területfejlesztési koncepciója,
- Zala megye területfejlesztési koncepciója hosszú távra,
- Zala megye területfejlesztési középtávú stratégiai és rövid távú operatív programja,
- Dél-Zala Murahíd kistérség fejlesztési koncepciója,
- Dél-Zala Murahíd kistérség közlekedésfejlesztési koncepciója,
- Dél-Zala Murahíd kistérségi erdészeti fejlesztési terv,
- Dél-Zala Murahíd kistérségi turisztikai koncepciója
- Dél-Zala Murahíd kistérségi oktatásfejlesztési stratégiája
- SAPARD Program a térség mezőgazdaság- és vidékfejlesztéséről,
- Lenti Központú Vállalkozási Övezet Fejlesztési Koncepciója,
- MURA-IPARI PARK cím
- Környezetvédelmi program

- Megyei és regionális rendezési tervek

Fenti dokumentációk Letenyére, illetve közvetlen környezetére vonatkozó javaslatait, elhatározásait jelen településfejlesztési koncepcióban felhasználtuk.

IV. Célok, programok

Megélhetési lehetőségek

A legfőbb cél a város népességmegtartó képességének növelése. Ez legfőképp a helyi munkapiaci viszonyoktól függ, hogy a lakosság talál-e munkát, illetve a munka minősége is jelentősen determinálja. A Város gazdasági mutatói jobbnak számítanak, mind a kistérségi települések átlaga, ez a korábbi mezőgazdasági szövetkezet átalakulva továbbra is megfelelően prosperál, a korábbi ipari üzemek ugyan megszűntek, de telephelyükön újabb kisvállalkozások alakultak, továbbá a város határmenti helyzete kedvező a kereskedelem, szolgáltatás növekedése vonatkozásában.

Közép- és hosszútávon várható, illetve szükséges fejlesztések:

- ipari park fejlesztése, további iparterületek kijelölése az M7 és M70 –es csomópont és a határátkelő közelében
- logisztikai bázis létrehozása az autópálya csomópontnál
- téglagyár és lefojtott termálkút hasznosítása
- munkahelyteremtéssel járó beruházások elősegítése mellet a munkahelymegtartó képesség növelése
- az élelmiszeripar, feldolgozás fejlesztése (gyümölcsfeldolgozás, szárítás, aszalás, léalma feldolgozás, borpalackozás),
- a mezőgazdaságban az újszerű együttműködési formák (integráció, termékpályás szövetkezesek) eredményeként a termelés hatékonysága és a megtermelt termékek piacképessége jelentősen javulhat,
- megújuló energiaforrások kialakítása (biomassza, energia erdők) a mezőgazdasági termelés szempontjából gyengén hasznosítható területeken, illetve a termálenergia hasznosítása
- kihasználatlan Önkormányzati vagyon értékesítése, illetve funkcióval történő megtöltéssel kihasználtság növelése
- Önkormányzati vagyoni helyzet stabilitásának megteremtése, intézményi rendszer racionalizálása, vállalkozó szellemű önkormányzat létrehozása
- Önkormányzati Kft rentábilis gazdálkodásának feltételeinek megteremtése
- erdőtelepítés, erdő és vadgazdálkodás a Zalaerdő RT fejlesztési programja alapján folyamatos,
- idegenforgalom növelésének lehetősége érdekében
  - új termálkút fúrása, városi strand és termálfürdő, illetve a kemping fejlesztése,
  - aktív turisztikai ágazatok fejlesztése
  - a kereskedelem és szolgáltatás mennyiségi és minőségi fejlesztése,
- a határmenti fekvésből eredő körülmények, lehetőségek kiaknázása,

- a településmarketing megteremtése.

Otthon, lakásteremtés

A város tervezett gazdasági fejlesztése, regionális szerepkörének növekedése kedvező hatással lesz a lakóterületek alakulására is.

Jelenleg a város nem rendelkezik beépíthető üres lakótelekkel, új építésre a magánkézben lévő Szív utcai ingatlanok, illetve a foghíjtelkek beépítésével nyílik lehetőség.

A közelmúlt lakásigényeinek ismeretében prognosztizálható, hogy a távlatban elsődlegesen a telkes családi házas építési mód iránt lesz igény, ugyanakkor a fiatalok nem részesítik előnyben a foghíjtelkes beépítést, mivel fiatalabb lakókörnyezetben érzik jobban magukat. Ilyen lakóterület számára elsősorban a város keleti térségében (Bajcsy Zsilinszky úttól délre), illetve a tömbbelső feltárásokkal célszerű területet biztosítani. Természetesen vizsgálni kell a költség hatékonyabb feltárhatósággal rendelkező területeket, így például a meglévő belterületek hasznosítása az elsődleges (északi városrész). Az önkormányzati célkitűzéseknek megfelelően a város támogatni kívánja az építkezni szándékozókat (fiatalok első lakáshoz juttatása).

A város lakásállományának jelentős része meghaladja a 40-50 éves életkort, így ezek felújítása, komfortosítása mindenképpen folyamatosan kell hogy megtörténjen.

Levegő

A település közigazgatási területének több részén is folytatnak ipari jellegű termelő tevékenységet, és a mezőgazdasággal összefüggő ipari tevékenység is megtalálható. A település az országos levegőminősítési rendszer alapján nem tartozik a szennyezett vagy mérsékelten szennyezett települések közé. A jelenleg érvényes levegőtisztaság-védelmi jogszabályok alapján Védett I kategóriába tartozik a belterület.

A légszennyező anyagokra vonatkozó területi kibocsátási határértékeket meghaladó légszennyező forrást nem mutattak ki.

A közúti közlekedés ma jelentős légszennyezést okoz a településen, ezért egyik meghatározó tényező a levegőminőség alakulásban.

Zöldterület

A város zöldterületi rendszere kialakult, de e területen a fejlesztés mindenképpen indokolt. A település főterét (Szabadság tér) esztétikailag kedvezőbbben, kertépítészeti tervezés keretében kell kialakítani. A település parkjainak száma és kiterjedése a lakónépesség arányához képest megfelelő nagyságú, azonban minőségük folyamatosan javítandó. Az utcaképek javításában az eddigi fásítási programok kedvező eredménnyel jártak, e tevékenységet lehetőség szerint valamennyi utcára ki kell terjeszteni.

A város külön értéke az Andrássy kastély körüli őspark, melynek rehabilitációja a közeljövő feladatának tekintendő. A park közvetlen környezetében található a városi strand- és termálfürdő, így a térség kiváló adottságú rekreációs területet eredményez, a helyi közösség kikapcsolódását segíti, sportolásra és szórakozásra nyújt le-

hetőséget. Célszerű a közvetlen környezetében a zöldfelületet fejleszteni, átnyúlva a Béci patakon is.

Vízellátás, szennyvíztisztítás

A városi vízmű megfelelő kapacitással rendelkezik, ezért a városfejlesztési koncepcióban előirányzott létesítmények ellátását biztosítani tudja. Ugyanakkor a rendszer elavult, az előírt kibocsátási határértékeket nem tudja biztosítani, így felújítása indokolt. Természetesen újabb területek bekapcsolása esetén a vezetékhálózat bővítése szükséges. A tisztított szennyvíz közvetlen befogadója a fejlesztés után a Mura folyó lesz. A hálózat bővítése az igényeknek megfelelően végrehajtható, gravitációs vezetékrendszerrel, illetve újabb átemelők létesítésével.

Biológia tisztítás a közigazgatási területen nincs, ez továbbra is kerülendő.

Ösztönözni kell a lakosságot a meglévő rendszerre történő csatlakozásra.

Szemétszállítás, személtelhelyezés

A kommunális hulladéklerakó telep elavult, bezárásra került. 2008. évben megvalósul a telep rekultivációjának I. üteme, melyet 5 éven belül folytatni kell a II. ütemmel, mely a teljes rekultivációt jelenti.

A település tagja a Zalaispa konzorciumnak, így a hulladékgyűjtés hosszú távon is megoldott a településen. Folyamatban van a szelektív hulladékgyűjtés beindítása a településen, mely során 5 hulladékgyűjtő sziget kerül kihelyezésre, valamint a meglévő hulladékgyűjtő udvar is ezt a célt szolgálja.

A szelektív hulladékgyűjtésről a lakosságot informálni kell, illetve végrehajtásra ösztönözni szükséges.

Csapadék és belvíz elvezetés

A város csapadék és belvíz elvezetésének rendszere az utóbbi években megvalósult műtárgyak és létesítmények következtében rendezettnek tekinthető, az átlagos csapadékviszonyokat képes kezelni. Karbantartásuk és tisztításuk folyamatos terhet jelent a városnak. Kapacitási problémák több ponton felfedezhető, főként a szélsőséges időjárási viszonyok esetén.

A probléma kettős, mivel a település kitétsége kettős, az északi városrész jelentős lejtős terepviszonyokkal rendelkezik, míg a település nagy része sík.

További problémákat jelentenek a külterületek, melyeken az árkok betemetésre kerültek a mezőgazdasági vállalkozók részéről, így a belterületet is veszélyeztetik.

A külterületi vízrendezéssel is foglalkozni kell, mivel az idők során az árkok betemetésén túl művelésbe bevonásra kerültek a rétek, lápos területek, ahol így elmarad a szikkasztás. Ugyancsak az autópálya építés miatt megváltoztak a viszonyok a déli és nyugati külterületi részeken.

A fentiek miatt mind a belterület, mind a külterület vonatkozásában át kell tekinteni a rendszert és meg kell tervezetni, illetve ütemezve az átalakítást meg kell valósítani középtávon mindenképp.

A város egyes részein zárt csapadékvíz elvezetők is találhatóak. Ezek egy része eltömődött, kis kapacitásúak. Legfőbb problémát az állami utak alatti rendszer jelenti (Kossuth és Bajcsy utca).

Villany, gáz, energiaellátás

A településen a villany és gázvezeték kiépítettsége teljes, a felmerülő lakossági igények kielégítésére alkalmas. A közvilágítás hálózata kiépült. Az ellátás színvonalát javíthatja a korszerűbb világítótestek felszerelése, mely azonban nem eredményezheti a megvilágítási szint csökkenését.

A földgázhálózat a város teljes egészében kiépült, ennek hatásaként a légszennyezés és a kommunális hulladék keletkezésének mennyisége jelentősen csökkent.

A fejlesztési területek energiaellátása a meglévő hálózat bővítésével biztosítható.

Letenyén egy üzemanyag-töltő állomás működik, mely a jelentkező igényeket biztosítani képes.

Szilárd energiahordozó (fa) beszerzésének lehetősége biztosított.

Utak, közlekedés

A város belső közút- és járda hálózata csaknem teljes egészében kiépült. Minőségbeli romlást okoztak az elmúlt időszak jelentős infrastrukturális beruházásai (szennyvízcsatorna építés). Az építések során az út szerkezeteket nagyon sok helyen megbolygatták, a nem megfelelő helyreállítás következtében megsüllyedtek.

Az utóbbi időkben majdnem a teljes önkormányzati utcahálózat felújítása megtörtént, de az Akácfa, Zalka, Fenyő, Rózsa és Szent Imre h. utcán a felújításokat a közeljövőben meg kell valósítani.

Elmondható, hogy a legrosszabb állapotban az állami utak vannak, melyek balesetveszélyesek (Rákóczi utca).

A közeljövőben jelentősebb mértékű utépítésre az új lakótelkek kialakítása kapcsán, valamint a fejlesztési területeken lehet számítani.

A város külső kapcsolati rendszerében jelentős szerepet tölt be a gépjármű forgalom, az autóbusz közlekedés és a kerékpározás. A közelmúltban elindult a határmenti kerékpárút hálózat Letenyét érintő szakaszának építése, megvalósult a Becsehely-Letenye közötti, továbbá a Letenye-Murarátka közötti szakasz. A zártkertek egy része is kerékpárútként használható.

A város a közeljövőben tervezi a fenti hálózat további bővítését, újabb területek bekapcsolását, a kerékpáros turizmussal kapcsolatos szolgáltatások (szerviz, kerékpár kölcsönző, vendéglátás) kialakítását. Ugyancsak fontos új kerékpárutak építése, illetve kijelölése. Jó lehetőség a Mura védő töltés kijelölése, mellyel a természetvédelmi és az aktív turisztika összekapcsolható.

Az idegenforgalmi fejlesztés egyik hangsúlyos területe a letenyei szőlőhegyek térsége, a borturizmus fogadóterülete. Folytatni szükséges az e térségben megindított útkorszerűsítéseket és egyéb közműfejlesztéseket.

Ugyancsak a térség turisztikai kínálatát növelheti a Dél-Zala Murahíd Kistérségi Területfejlesztési Társulás középtávú fejlesztési programjában szereplő Kistolmács-Letenye közötti új kisvasúti szakasz.

A város és környezetének közlekedési szerkezetében a főforgalmi utak – M7-es M70-es – jelentős változásokat eredményeztek. Ennek eredményeként létrejött határforgalom változás módosítását el kell érni, úgy, hogy a régi határ is megnyíljon a személygépkocsi forgalom számára. A csomópontnál táblákkal fel kell hívni a figyelmet Letenyére.

Jelenleg hajózás a térségben nincs, a Mura folyó erre nem alkalmas, de fontos számításba venni a kisebb hajók, csónakok forgalmát, mely egyre nagyobb jelentőséggel bír, így a vadvízi evezés, mely a térség egyik húzó turisztikai ágazata lehet.

Kultúra

Letenye - kisvárosi adottságaival - a körzetközponti szerepkör megtartására törekszik. A meglévő intézményhálózata - óvodája, általános iskolája, zeneiskolája, művelődési háza, könyvtára - a helyi lakosságnak nyújtott szolgáltatása mellett eddig is ezt a célt szolgálta. Jövőképebe szükséges megtartani a már hagyományosnak számító körzeti kulturális bemutatókat, a megyei szerveződésű rendezvényeket, illetve az országos hírű zenei koncerteket, bemutatókat, ugyanakkor a kínálatot és funkciót bővíteni szükséges a kihasználtság emelése érdekében. Ezekhez a művelődési ház rekonstrukciójára, nagyobb rendezvényekhez alkalmas állapotba hozására van szükség, esetlegesen a kastély értékesítése esetén teret kell keresni a funkcióknak (Kossuth utcai iskola). A termálfürdő maga is képes kulturális rendezvényeknek teret adni (szabadtéri színpad), melyet így a jövőben be kell vonni. Egy vegyes használatú sportcsarnok, ill. kulturális központ megépítése Letenye lakosságának igényét, és központi rendezvények tartásának lehetőségét elégítené ki. A körzetközponti települési képhez az utak, utcák virágosítására, közttereinek gondozottságára, köztéri alkotásainak állagmegóvására kell törekedni.

Egészségügyi ellátás

Letenyén a város és térsége ellátását biztosító egészségügyi hálózat kialakult. E hálózat szinten tartása, illetve a lehetőségekhez képest történő folyamatos fejlesztése a közeljövő feladatát jelenti.

Letenye kórházi, illetve szakrendelői intézeti ellátása Nagykanizsán biztosított. A jelenlegi épületegyüttest mindenképp fel kell újítani, szükség esetén funkcióhoz igazodva bővíteni.

Gyermekintézmények:

A meglévő kapacitások mind óvodai, mind általános iskolai téren elégségesek. Költség takarékoság miatt a Kossuth utcai iskolát a Bajcsy utcaiba szükséges integrálni. Mind az óvodai, mind az iskolai épületeket fel kell újítani. A településen ismételtelen be kell indítani a bölcsődei ellátást, melyre igény is mutatkozik.

A közeljövőben új tornacsarnok építésére van szükség, mely a strandfürdő területéhez csatlakozóan valósítandó meg, s így nemcsak az iskolai, hanem a lakossági igények kielégítését is biztosítani tudja.

A városfejlesztési programban szereplő ipari, mezőgazdasági, idegenforgalmi fejlesztések szükségessé tehetik a szakmunkásképzés újraindítását. E létesítmény a város rangját, regionális szerepkörét tovább növelheti.

Szociális szolgáltatások:

A meglévő létesítmények a város közigazgatási körzete ellátását a távlatban is biztosítani tudják, folyamatos minőségi fejlesztésük, karbantartásuk természetesen szükséges.

Posta, telefon, kábel TV

A postai szolgáltatások a városban biztosítottak, a posta elhelyezkedése, a rendelkezésre álló épület a szolgáltatás ellátására megfelel.

A telefonellátás teljes körű, automata telefonközponttal, körszerű helyi összeköttetéssel rendelkezik. A jövőben a hálózat fejlesztése az ipari parkhoz kapcsolódóan képzelhető el.

A kábel TV hálózat kiépült. A csillagpontos rendszer kiépült, mely internet szolgáltatást is végez.

Épített környezet, építészeti, természeti örökség védelme

A települési környezet minőségét meghatározza a közterületek kiépítettsége, karbantartottsága, az ingatlanok, épületek, a kerti kultúrák állapota. A városban a közterületek kialakulása, rendezése többnyire spontán módon, illetve részben tervezett formában történt, a jelenlegi formájában adottságnak tekinthető.

Az épülettulajdonosok egy része nem fordít kellő figyelmet a rendszeres felújítási munkák elvégzésére, az elvégzett munkák minőségére. A helyzet javulása a jövőbeli viszonyok kedvező változása, az önkormányzat aktív közreműködése, ösztönző rendszer kialakítása esetén várható.

A város országosan védett épületei a volt Andrássy kastély, a volt fogadó, a római katolikus templom, valamint az egykori kastélypark a térségnek is kimagaslóan becses értékei, folyamatos gondozása szükséges.

A város régebbi utcáiban több értékes, az egykori életmódra, építészeti és beépítési formára utaló épület található. Ugyancsak értékes présházák találhatóak a letenyei szőlőhegy területén. Fenti épületek, utcaképek megőrzése érdekében helyi építészeti értékvédelmi rendelet megalkotása szükséges.

Természeti értékek közül belterületen a Kastélypark az elsődlegesen védendő érték. Külterületen a jogszabályok elégségesen védik a település értékeit, így a forrást, valamint a gáton belüli hullámteret, mely Natura 2000 védettség alá tartoznak. A védett értékek turisztikai kihasználtságát javítani, fejleszteni szükséges.

Temetkezési tevékenység

A településen a temetkezéshez szükséges feltételrendszer biztosított. A jelenlegi temető területe, befogadóképessége, elhelyezkedése, gondozottsága adottságnak te-

kintendő. A belső utak, parkoló, víz és áramellátottság, a sírok és növényzet gondozása megfelelő.

A ravatalozó épületek felújításra és bővítésre szorulnak, mivel a jogszabályokban előírt helyiségigényt nem képesek kielégíteni, ugyanakkor állaguk sem méltó a funkcióhoz.

A temetésnél alkalmazott kegyeleti szokások kialakultak, a szokásokhoz igazodó szolgáltatás biztosított. Jelenleg két temető található a településen. A központi temető várhatólag 10 éven belül megtelik. Ennek érdekében ezt a folyamatot lassítani szükséges, például urnafal létrehozásával.

A közeljövőben új köztemető kialakítása szükséges, melynek helykijelölésénél az építésföldtani adottságok, a kedvező megközelíthetőség – főleg idősebb korosztály számára – fontos szempont kell, hogy legyen.

A fejlesztési koncepció megállapításait Letenye város szerkezeti és szabályozási terve, valamint helyi építési szabályzata készítésénél figyelembe kell venni.

Letenye, 2008. december 16.

Halmi Béla s.k.
polgármester

Baloghné dr. Andel Zsuzsanna s.k.
jegyző

LETENYE VÁROS

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVÉNEK LEÍRÁSA

1. BEVEZETÉS

Letenye egyszerűsített általános rendezési terve 1990-ben készült (ZALATERV, jelzőszám: 757201). A terv elemezte, összefoglalta a városra 1990 előtt készült fejlesztési, rendezési javaslatokat, az akkori előírásoknak megfelelően építési övezetekbe sorolta (OÉSZ) a város területeit.

Az egyszerűsített általános rendezési terv új lakóterületeket jelölt ki, a városközpont területére és több, még beépítetlen térségre részletes rendezési és beépítési tervek készítését írta elő.

A város életében az utóbbi 20 év több jelentős változást eredményezett. Bár a népesség száma az utóbbi húsz évben 4700-4800 fő körül alakult, megnövekedett a város térségi szerepköre, fejlődött idegenforgalma, gazdasági szerepköre, fejlődött idegenforgalma és gazdasági élete, egyre növekedett a városon áthaladó közúti forgalom, ennek káros hatásaival együtt.

Fenti fejlesztési tényezők kapcsán új lakóterületek alakultak ki, egyre intenzívebb volt a meglévő lakóépületek felújítása, a városközpontban (Kossuth és Bajcsy-Zsilinszky utcákban) egyre jelentősebb, igényesebb intézmények települtek.

A közelmúltban több területre készült részletes rendezési, szabályozási terv (Ipari park, ipari terület térsége, Strandfürdő és térsége, lakóterületi fejlesztések), melyek jelezték, hogy mihamarabb szükség lesz a város hatályos rendezési tervének felülvizsgálatára.

Letenye településrendezési tervének elkészítését 2000-ben több tényező tette szükségessé, ezek:

- az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény,
- az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet (OTÉK),
- az elkészült regionális, megyei és kistérségi fejlesztési koncepciók és programok,
- az M7 és M70 számú főforgalmi utak tervezése,
- s nem utolsósorban a város polgárainak és vezetőinek igénye Letenye gyarapodására, minőségi fejlődésére.

Kistolmács, Murarátka és Zajk települések Letenyéhez számos szállal kötődnek egymáshoz, mind az alapfokú, mind a középfokú ellátást a város biztosítja számukra. Mindhárom település népességszáma az utóbbi tíz évben stagnáló tendenciát mutatott, ugyanakkor valamennyien a távlatban is a mezőgazdasági termelés intenzívebbé válásában, a biogazdálkodás elterjedésében, illetve az idegenforgalom, falusi turizmus feltételeinek kialakításában látják biztosítottak a fejlődés lehetőségét.

Fentiek miatt 2000-ben Letenyére és a három említett településre együtt készült el a településrendezési terv.

Letenye Zala megye legdélibb kisvárosa, térségének szervező központja, Magyarország délnyugati térségének egyik kapuja. A határvárosi szerepkör a településen belül sok speciális funkcióval, és egyben gonddal is jár. A településen ma áthaladó 7-es út környezeti terhelése még mindig jelentős, bár az autópálya megépültével csökkent.

A város 2000-ben készült településrendezési terve – szerkezeti terv, szabályozási terv, HÉSZ – a fejlesztési koncepcióban megfogalmazott jövőkép megvalósulását kívánta szolgálni. Olyan települési környezet megvalósítása volt a cél, melyben biztosítható a népességmegtartó képesség, megtarthatók a helyi értékek, ugyanakkor bővülnek, minőségben javulnak mind a lakással, mind a foglalkoztatással kapcsolatos lehetőségek, javul a lakók komfortérzete.

A város adottságai túlmutatnak a település határain, továbbiakban is a térségi együttműködésben látják a gyarapodás alapvető lehetőségeit.

A településrendezés során a fenti jövőkép megvalósításában az alábbi főbb feladatok fogalmazódtak meg:

- a meglévő adottságok minőségének folyamatos javítása, fejlesztése,
- új területek kijelölésével a város jövőbeni szerepkörének erősítése, vonzóbbá tételé, funkcióinak gazdagítása.

Letenye és társközségei – Kistolmács, Murarátka és Zajk – számtalan szálon kötődnek egymáshoz, akár a funkcionális kapcsolatokra, akár a településeket összekötő tájra gondolunk.

A településeggyüttes táji adottságaiban meghatározó szerepe van a Mura menti síkságnak, a településeket észak felől övező dombságnak, erdőfelületeknek és a két táji komponens találkozásánál kialakult települési környezetnek, valamint a településekből az erdőbe nyúló szőlő-gyümölcsös területeknek. E kötődések indokolták, hogy 2000-ben Letenye, Kistolmács, Murarátka és Zajk településszerkezeti terve együtt készüljön, a fejlesztések egy közösen megfogalmazott jövőképben, tájban valósuljanak meg.

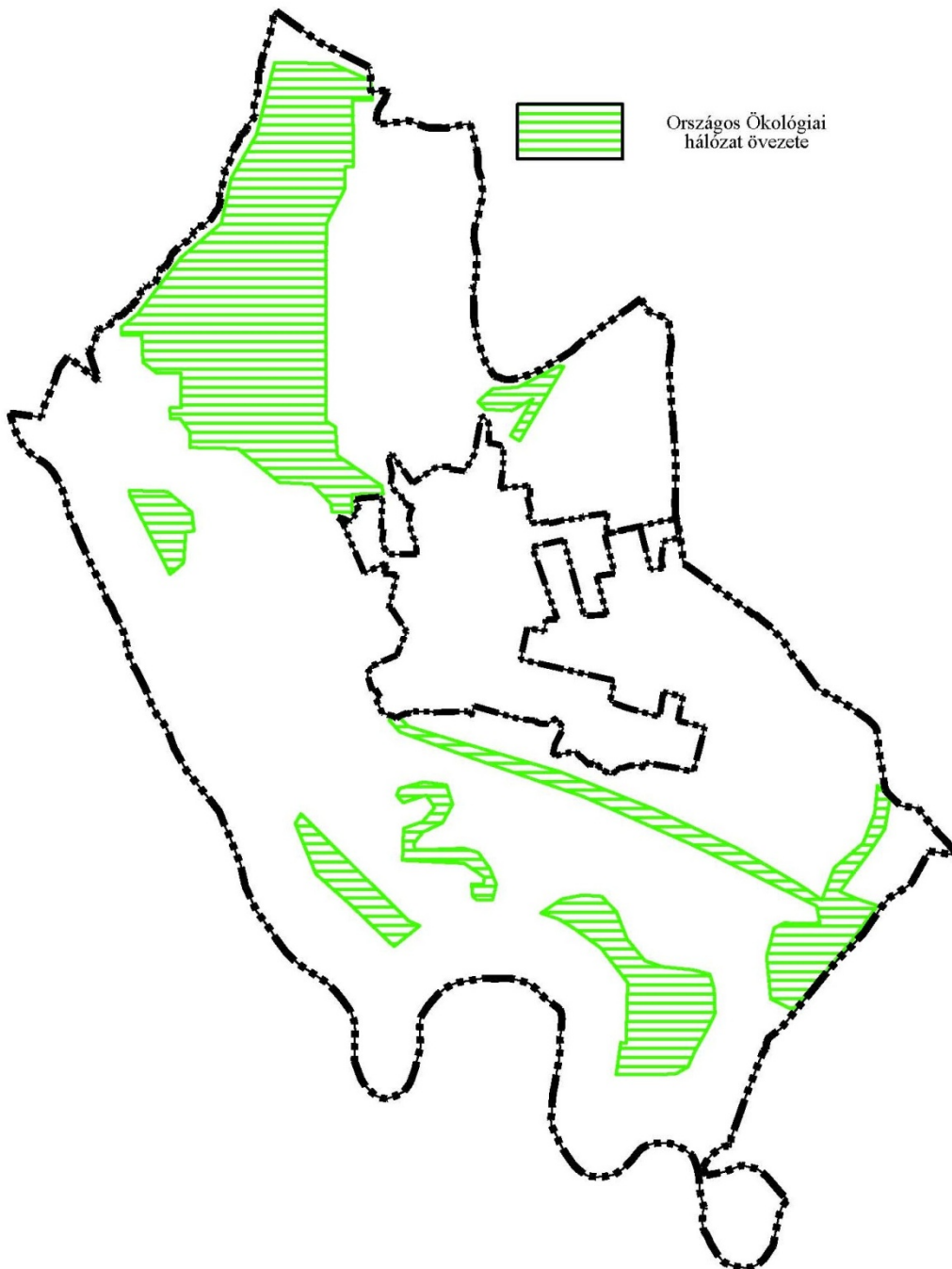
A településeggyüttesben természetesen minden résztvevőnek az egyedi – belterületre vonatkozó – fejlesztési koncepciója, rendezési és szabályozási elemei a Szabályozási Tervben és HÉSZ-ben rögzítésre kerültek.

2. ILLESZKEDÉS AZ OTRT-HEZ, ZALA MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVÉHEZ

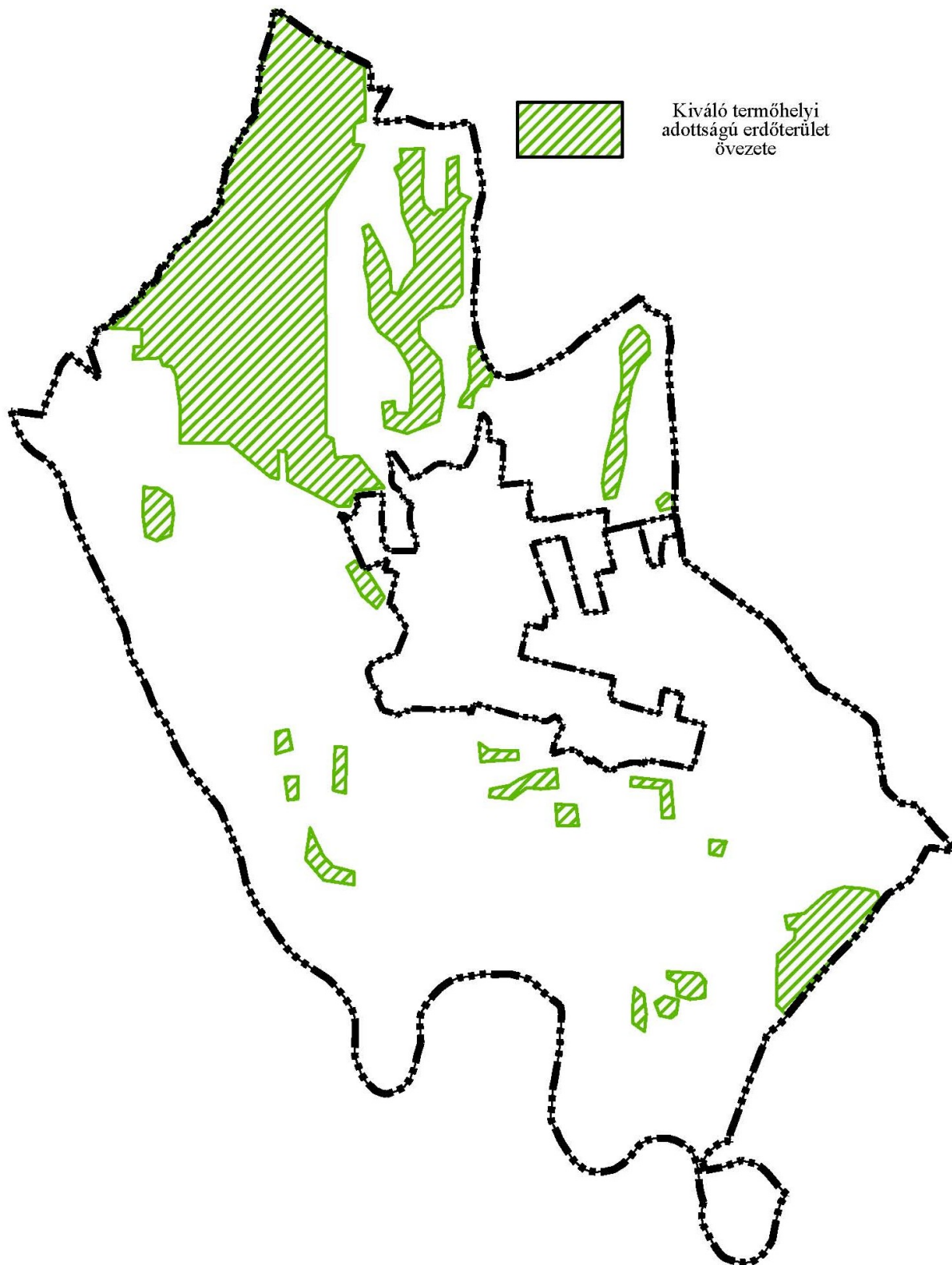
1. OTRT

Letenye igazgatási területét a következő – az Országos területrendezési terv által behatárolt – övezetek érintik:

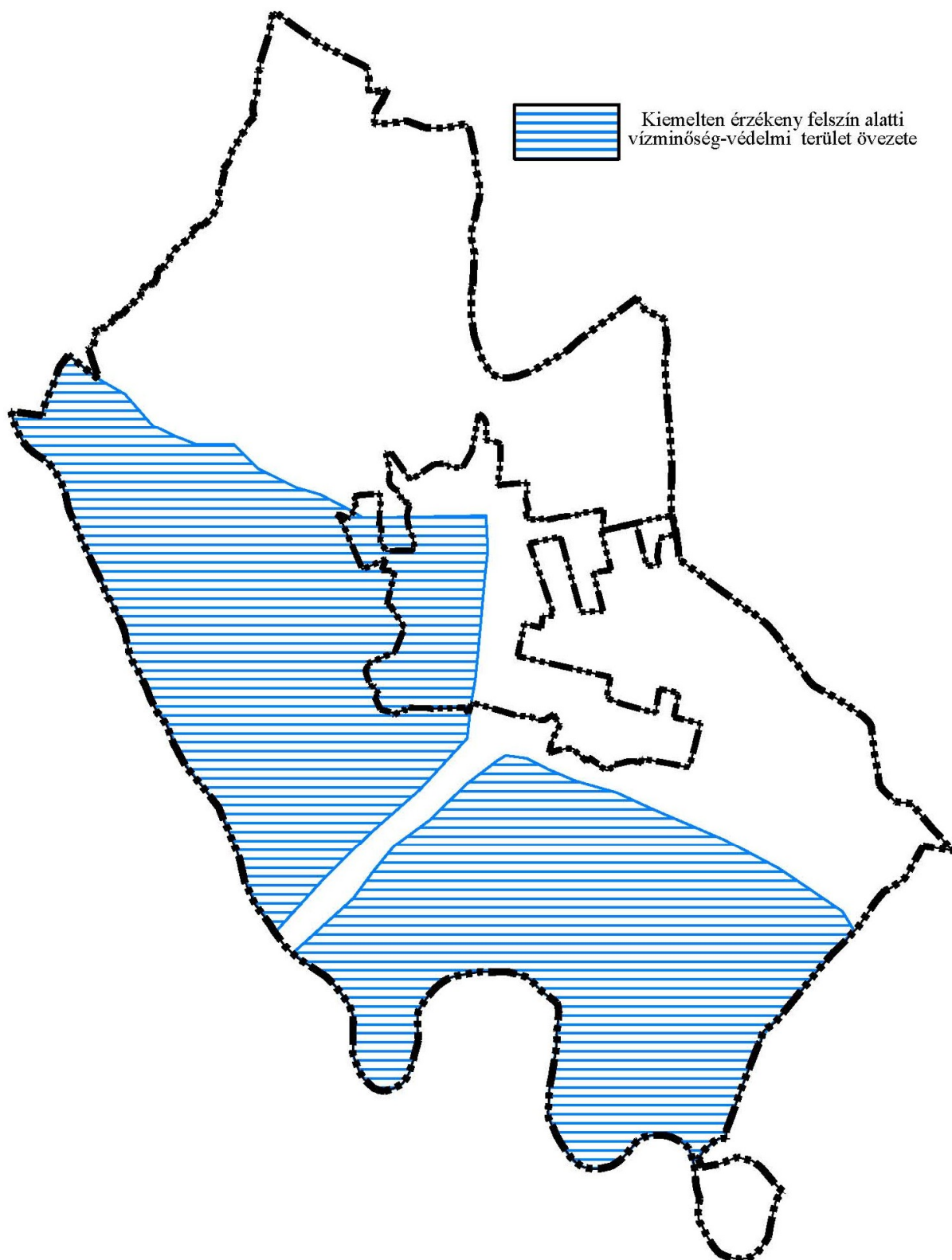
1. Országos ökológiai hálózat

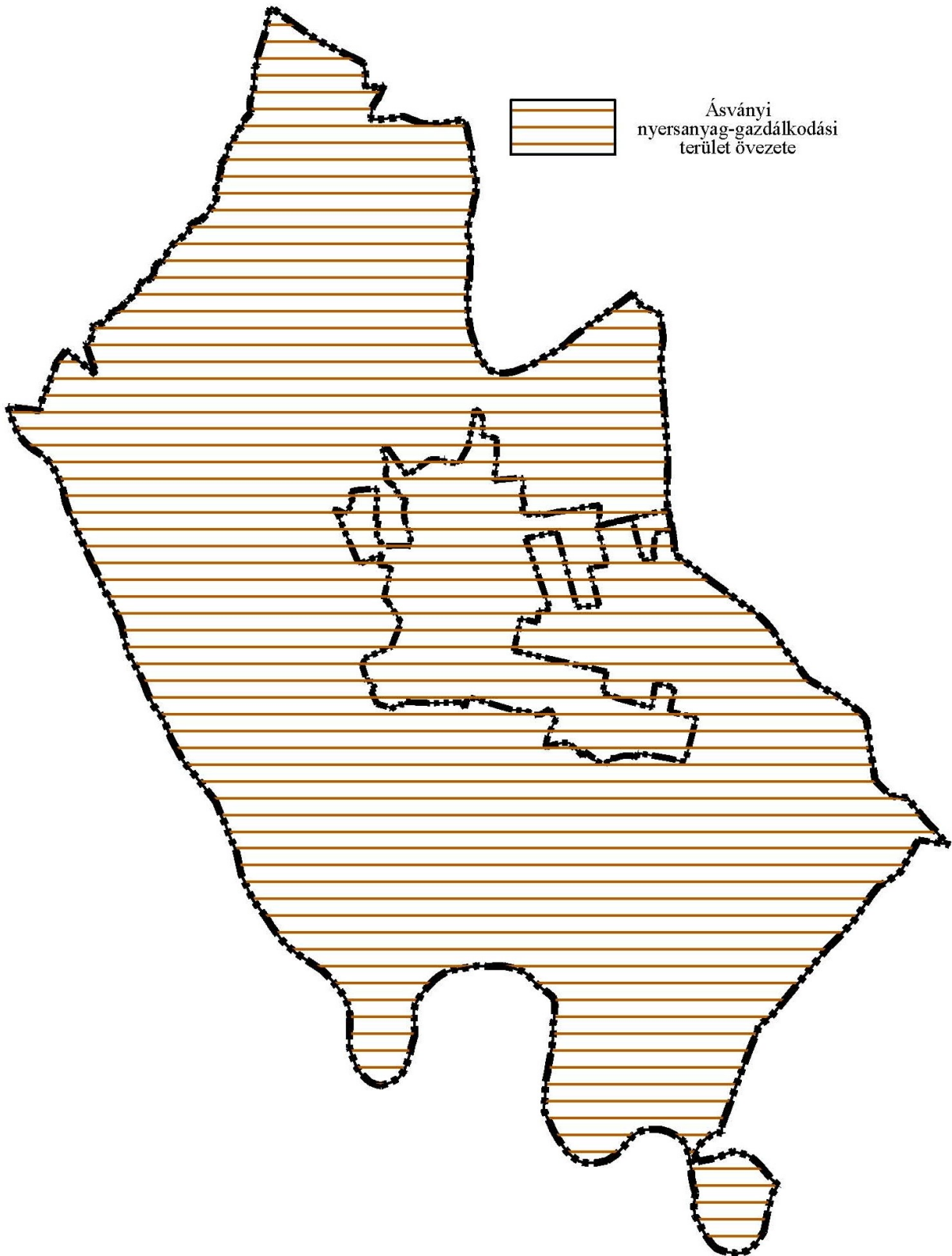
2. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület

3. Kiemelten értékes felszín alatti vízminőség védelmi terület

4. Ásványi nyersanyag gazdálkodási terület

Fenti övezetekre a 2003. évi XXVI. törvény V. fejezet 13. §, 13/B §, 15 § és 16/A §-ban foglaltakat kell figyelembe venni.

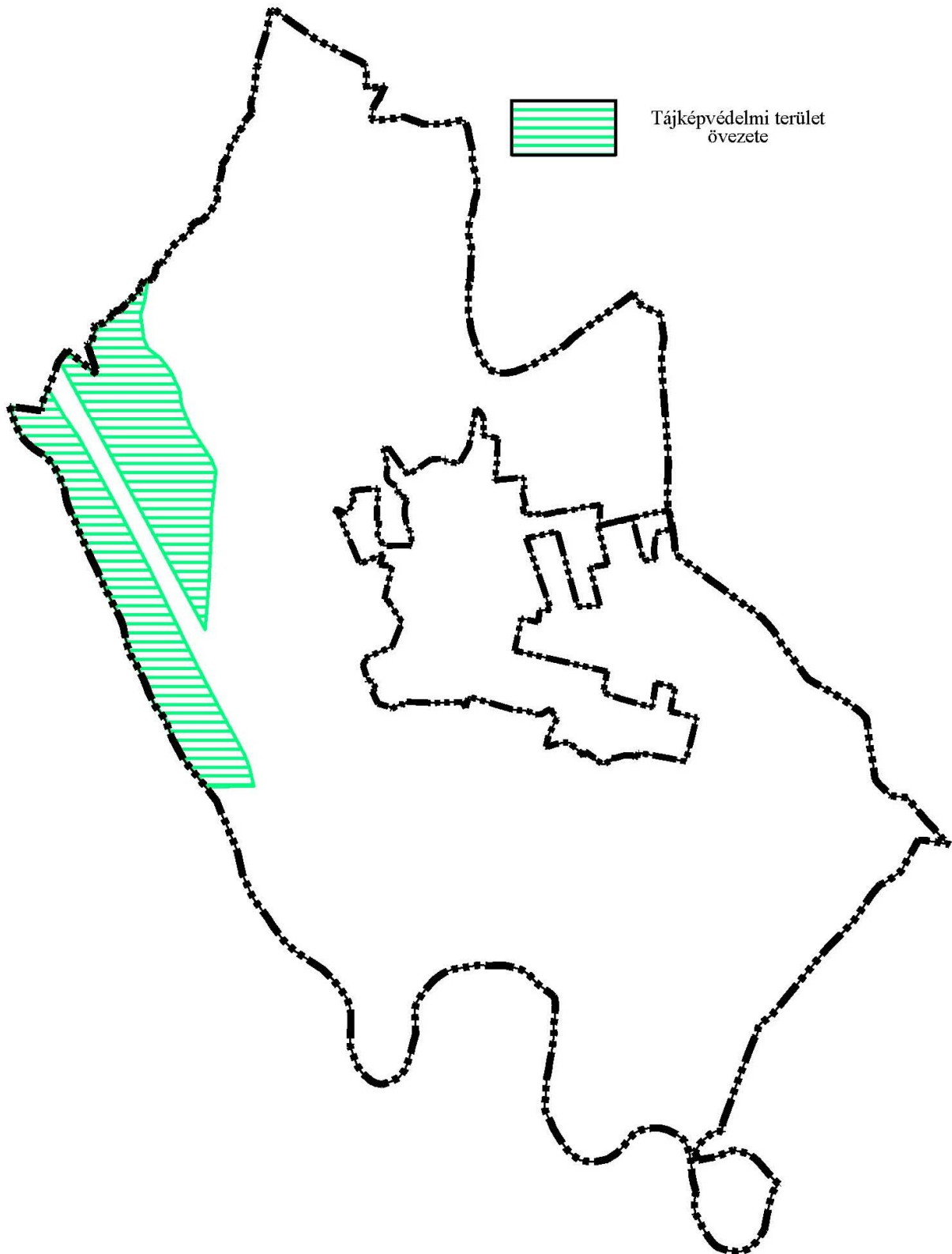
2. Zala megye területrendezési terve (20/2006 (XII..20.))

Letenye közigazgatási területét a következő – Zala megye területrendezési tervében szereplő – övezetek érintik:

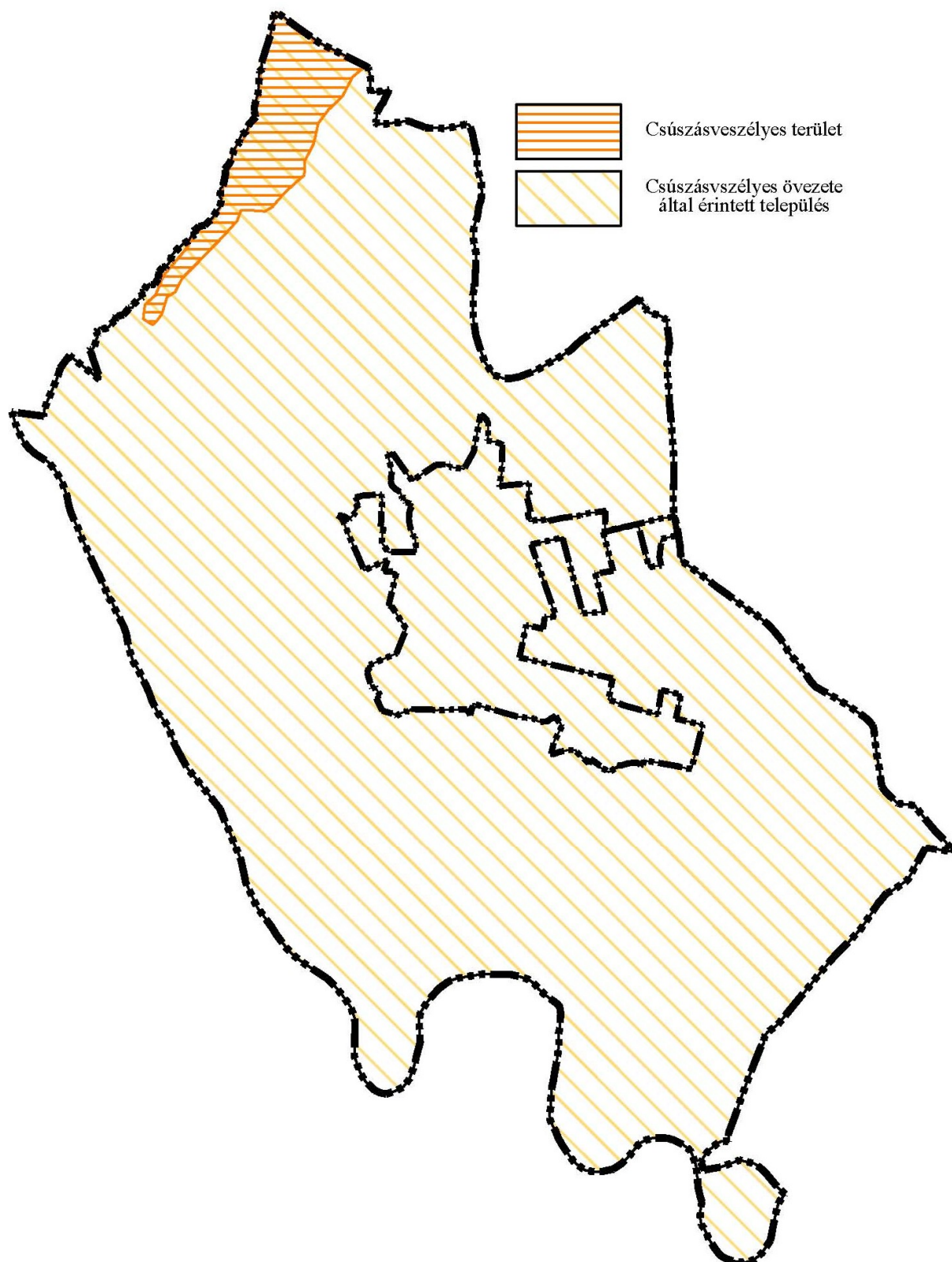
1. Védett természeti területek – természeti területek – ökológiai zöld folyosó

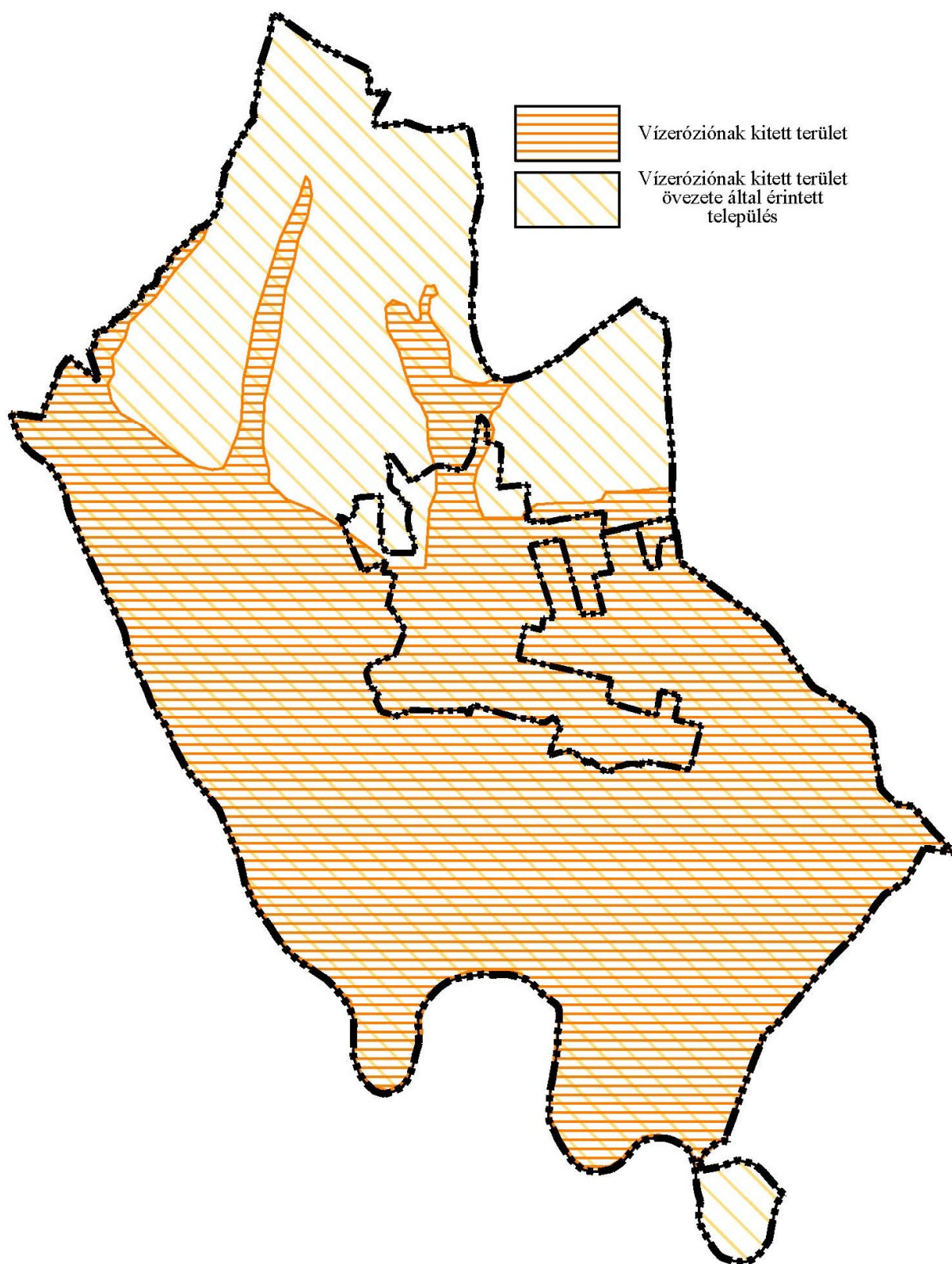
2. Tájképvédelmi terület övezete

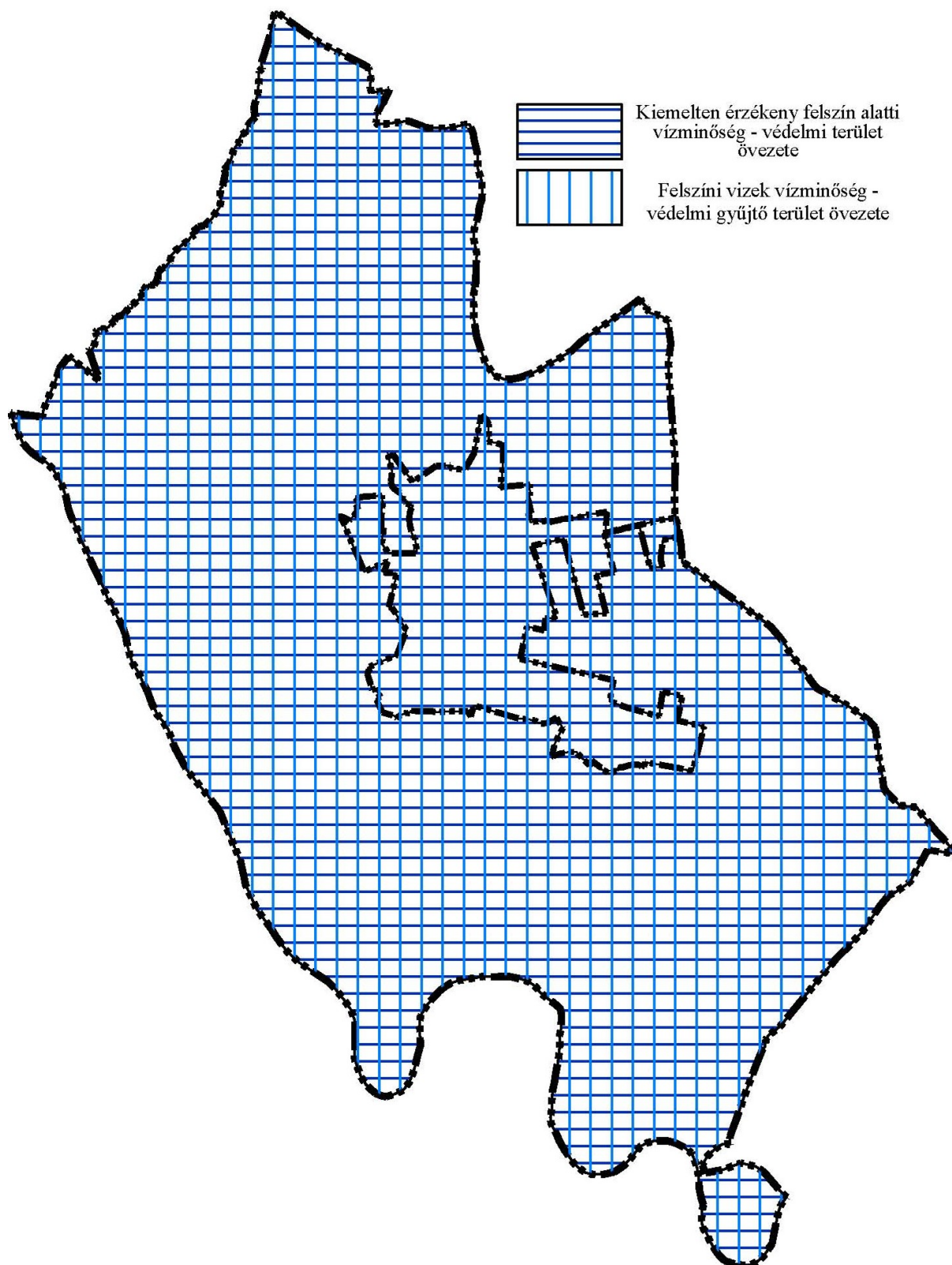
3. Csúszásveszélyes terület

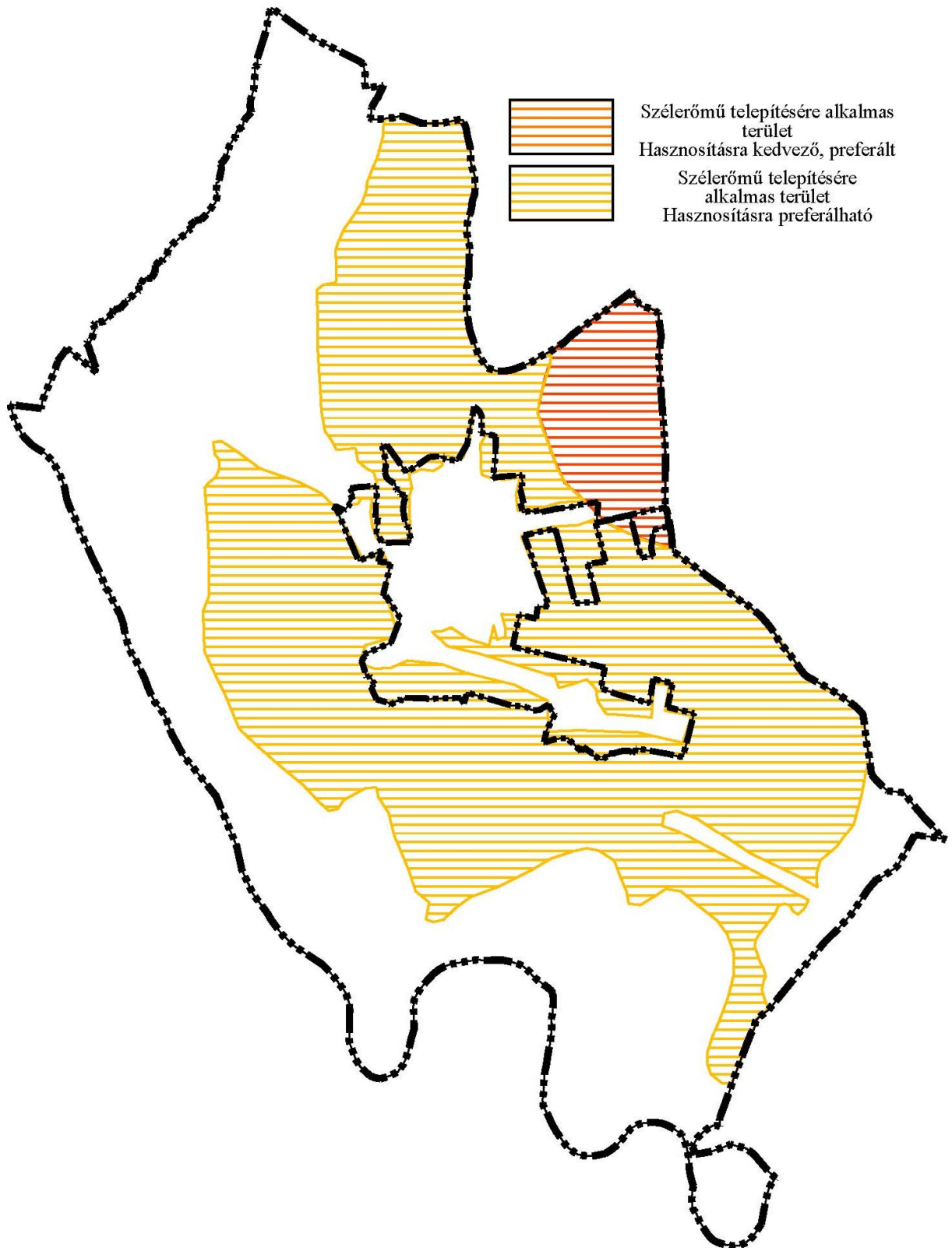
4. Vízerózióknak kitett terület

5. Felszíni vizek vízminőség-védelmi gyűjtőterület övezete

6. Szélerőmű telepítésére alkalmas terület

Az övezetek határait a város településszerkezeti tervén jelöltük.

Az övezetek területére a Zala megye Önkormányzata 20/206. XII. 20. rendeletében foglaltakat kell alkalmazni.

Fontosabb területhasználatok	Terület (ha)	A közigazgatási területhez viszonyított aránya (%)
<i>Külterület</i>	3590,1517	86,02
<i>Belterület</i>	417,4570	10,00
<i>Zártkert</i>	166,0676	3,98

Földrészlet statisztika művelési áganként

Művelési ág	Terület (ha)	A közigazgatási területhez viszonyított aránya (%)
<i>Erdő</i>	1051,6373	25,20
<i>Fásított terület</i>	0,6141	0,01
<i>Gyep (legelő)</i>	254,8001	6,10
<i>Gyep (rét)</i>	90,2942	2,16
<i>Gyümölcsös</i>	6,8905	0,17
<i>Kert</i>	11,0890	0,27
<i>Kivett</i>	844,1895	20,23
<i>Szántó</i>	1850,2271	44,33
<i>Szőlő</i>	63,9345	1,53

Forrás: Takarnet

A fejlesztésre kijelölt területek aránya a meglévő rendezési terv területfelhasználáshoz viszonyítva:

Területi mérleg:

	Jelenlegi állapot Rt. szerint	Változás	
	(ha)	(ha)	%
Erdőgazdálkodási térség:	1052,2514	+96,66	+9,19 %
Belterjes mezőgazdasági térség	1932,1411	-62,84	-3,25 %
Külterjes mezőgazdálkodási térség:	345,0943	-59,62	-17,29 %
Települési térség:	844,1895	+31,49	+3,73 %

Biológiai aktivitásérték számítása a 9/2007. (IV.23.) ÖTM rendelet alapján, a fejlesztésre kijelölt területekre.

Biológiai aktivitásérték a meglévő terület-felhasználásokra:

Területhasználat	Értékmutató	Terület (ha)	BaM
kisvárosi lakóterület	1,5	1,42	2,14
kertvárosi lakóterület	3	5,20	15,59
falusias lakóterület	2,5	0,45	1,13
ipari gazdasági terület	0,3	11,74	3,52
különleges terület-bánya	0,1	7,69	0,77
szeméttelep-különl. ter.	0,1	3,79	0,38
mezőgazd. ter.-szántó	3	69,13	207,39
mezőgazd. ter.-rét, legelő	6	59,67	358,01
		159,08	$\Sigma BaM=588,93$

Biológiai aktivitásérték a tervezett terület-felhasználásokra:

Területhasználat	Értékmutató	Terület (ha)	BaT
kertvárosi lakóterület	3	3,31	9,94
ipari gazdasági terület	0,3	31,49	9,45
különl. ter.-bev. közp.	0,7	2,74	1,92
különl. ter.-mezőgazd.	0,3	8,90	2,67
külön. ter.-temető	3,5	3,88	13,57
zöldterület közpark	6	5,82	34,92
erdő-védelmi	9	18,04	162,34
erdő-gazdasági	6	78,62	471,7
mezőgazd. ter.-szántó	3	6,29	18,87
		159,08	$\Sigma BaT=725,38$

$$Ba = \Sigma BaT - \Sigma BaM = 588,93 - 725,38 = +136,45 \text{ (MEGFELÉL)}$$

3. TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV

Jelent településszerkezeti terv alapját a 2000-ben elfogadott, jelenleg hatályos terv, valamint a 26/2009.(III.31.) számú Önk. határozattal elfogadott településfejlesztési koncepció képezte.

Településeink ma egyre inkább igyekeznek kihasználni a helyi és helyzeti energiájukban rejlő, a természeti, települési és építészeti értékekből is fakadó lehetőségeket. Letenye politikai és közlekedés-földrajzi helyzete szerencsésnek mondható. Kedves, sajátos hangulata van a város központjának, az értékek közül is kiemelendő a volt Andrássy kastély és környezete, a Béci patak menti zöldterületek, az ösközség szerkezete, utcarendszere, a lakóházak építészeti értékei.

Letenye településszerkezetében az elmúlt közel tíz évben történt fejlesztések alapvető módosulást nem eredményeztek. A jelenleg hatályos településrendezési terv már tartalmazta a város életére ma már jelentős befolyással bíró – 2008-ban megvalósult – autópálya fejlesztéseket, a nyomvonalak, csomóponti kialakításokat.

Az autópályában, a határátkelőben, a városon áthaladó 7-es út megváltozott szerepkörében ma már a város vezetői, a befektetők és a város polgárai **új városfejlesztési forrásokat** fedeztek fel, ezen új lehetőségek **feltárása jelenti a jelen tervmódosítás célját, feladatát.**

3.1. A KÜLTERÜLETEK RENDEZÉSE

A város igazgatási területének meghatározó elemei

- a Mura és a folyó menti síkság,
- a Zalai dombság és erdőterületek,
- az átmeneti övezet/települési környezet, kertövezet.

Az igazgatási területen tervezett fejlesztések, változások:

- **Közúthálózat fejlesztése** (részletesen lásd: Közlekedési javaslat fejezetben): a térség arculatát jelentősen megváltoztató M7 és M70-es számú gyorsforgalmi utak megvalósultak. A településszerkezeti terv ábrázolja a kialakult nyomvonalakat, csomópontokat, a főutak szabályozási szélességét és védősávját. Jelöltük a meglévő és tervezett utak kapcsolatrendszerét (alul- és felüljárók).
- **A Mura menti tájvédelmi körzet**, mely az országhatár és a Mura töltés között valósult meg. Jelen terv ezen erdő- és gyepfelületekkel, szántóföldekkel és külszíni fejtésekkel (kavicsbányákkal) átszőtt térségben fejlesztéseket nem irányoz elő. E terület egységben a tájvédelem szempontjainak kell prioritással rendelkezniük. A térségben beépítésre nem szánt különleges területként (nyersanyaglelőhely) jelöltük a kavicsbányák területét.
- **A mezőgazdasági területek rendezése:** a növénytermesztés, szántóföldi művelés és gyepek területeit a terv ábrázolja. A térség mezőgazdaságának fejlesztési lehetőségeit a koncepciók elemezték, értékelték. A termőterületek mezőgazdasági célú hasznosítása a jövőben is alapvető szempont lesz, azonban a művelési ágak kérdésében, azok jelenlegi arányának megváltoztatásában a földtulajdonosoknak, a mindenkori piaci viszonyoknak, a termelést segítő, vagy gátló pénzügyi szabályozási rendszereknek meghatározó szerepük lehet. A város tájszerkezetében a mezőgazdasági területek távlatban is meghatározóak maradnak.

A terv készítése során történt egyeztetések eredményeként az alábbiak rögzítendőek:

- § a szántóföldi termelés – általános mezőgazdasági terület - túlsúlya megmarad,
- § a települések kert- és szőlőterületei – kertes mezőgazdasági terület - távlatban is megtartandók, a tájnak igen karakteres elemét jelentik,

- § mind a szőlő, mind a szántóföldi és gyepterületeken a táj karakterének fenn-tartása érdekében épületépítésének szabályozását rögzíteni kell,
- § a mezőgazdasági üzemi területek a különleges mezőgazdasági üzemi terület-be sorolandók.

- **A táj karakterének megőrzése**, fejlesztése érdekében a terv a kialakult terület-felhasználások változtatására, közjóléti és védőerdők, valamint újabb erdőfelületek kialakításra, a dűlőutakat kísérő fasorok létesítésére, a tájértékek (pl. kereszttek) megőrzésére, a tájjelleg szempontjából elsődlegesen védendő területek kijelölésére tesz javaslatot. Letenye északi részén a Béci patak mentén tervezett tó elsődlegesen a város turisztikai, rekreációs kínálatát bővíteni hivatott.

3.2. A BELTERÜLETEK RENDEZÉSE

A város fejlesztési koncepciója Letenye évszázados települési hagyományainak megőrzését alapul véve elsődlegesen a települési minőség javítására, a városi polgárok komfortérzetét biztosító fejlesztésekre, a város népességmegtartó képességének, a térségi központi és az idegenforgalmi szerepkör növelésére helyezte a hangsúlyt.

Letenye jelenlegi településszerkezete a 7-es, a 753-as, a 75147-es, a 6835-ös számú országos jelentőségű fő- és mellékutak találkozásánál alakult ki. E 8,5 km hosszú útvonalakat két oldalról kísérő területsáv a település legnagyobb részét lefedi, e mentén található a város intézményei, legjelentősebb lakóterületei, ipari területei, zöldfelületei.

E történelmileg kialakult szerkezet az utóbbi ötven évben fejlődött tovább, elsődlegesen szabályos utcarendszerrel megvalósított lakóterületek kialakításával.

A városszerkezet kiemelkedő, hangsúlyos eleme a Béci-patak és az azt kísérő zöldfelületek, valamint az Andrássy kastély és körülötte kialakult park.

A fejlesztési koncepció fenti kialakult településszerkezet (valamennyi terület-felhasználási elem) továbbfejlesztését hangsúlyozta.

3.2.1. Beépítésre szánt területek

- A lakóterületek rendezése (Ln, Lk, Lke, Lf):

A terv Letenye lakóterületeit a nagyvárosias, a kisvárosias, a kertvárosias és a falusias terület-felhasználási kategóriába sorolta. E területek zömmel kialakultak, akár a teleknagyságot, a telekhasználatot, akár a beépítési módokat elemezzük. A beépítési mód jellemzője a tömbtelkes szabadon álló, illetve a zömmel telkes előkert nélküli, illetve előkertes északi, vagy keleti oldalhatáron álló fésűs, illetve hajlított házas forma.

A telkes lakóterületen igen egységesnek minősíthető a telekhasználat, mely szerint a lakóépületek környezetében gyepterület, díszkert található, ezt követi a gazdasági épületek zónája, majd a szántóföldi művelés területe.

A lakóépületek sokfélesége híven tükrözi a lakással, lakóépülettel kapcsolatos történelmi fejlődést, mind a hosszházas (utcavonalra merőleges), mind a hajlított házas (utcával párhuzamosan befordított), valamint sátor- és nyeregteretős „kockaházás” lakóépület típus megtalálható.

E beépítési módokat bővítette a többszintes tömbtelkes és társasházak forma, a városközpontban egyre növekvő zárt sorú beépítési mód.

A beépítést tarkítja a melléképületek igen változatos, főként oldalhatár menti, valamint a ritkán kétsoros elhelyezése.

A város szerepkörének, idegenforgalmi jelentőségének növekedése eredményezheti a lakosság számának kismértékű emelkedését is.

A terv 5300-5500 fő számára javasolja a lakóterületek kialakítását, elsősorban a kertvárosias beépítési mód bővítését.

Jelen terv a lakóterületek rendezése vonatkozásában az alábbiakat irányozza elő:

- § miután a lakások jelentős része 1950 előtt épült, azok megújítása, komfortosítása elengedhetetlenül szükséges. A folyamatban alapvető szempontnak kell lennie a települési és építészeti értékek megőrzésének,
- § a városban jelenleg az egy lakásra jutó fő szám 3,0, e mutató várható csökkenése (2,6 fő/lakás) a népesség növekedése mellett ugyancsak szükségessé teszi a lakóterületek bővítését.
- § A becsült lakásszám $5500 \text{ fő} / 2,6 = 2000-2100 \text{ db}$, mely a jelenlegi 1600 lakáson felül 400-500 db új lakás, elsődlegesen teljes családi házas ingatlanok kialakítását indokolja.

A kialakult telekstruktúra szükségessé teszi a lakóterületen belüli övezetek kialakítását is, melyek szabályozási előírásait a HÉSZ-ben kell rögzíteni.

A tervezett lakóterületeket a szerkezeti terv jelöli, e területek elsődlegesen a város északi részén a Zajki út környezetében, a 7-es és a 6835-ös számú utakat összekötendő, a meglévő családi házas lakóterületektől keletre helyezkedik el.

A terv a városközpont térségében javasolja a kisvárosias lakóterületek bővítését, új kertvárosias lakóterületet javasol a Kárpáti és József A. utcák által határolt tömbben, tervezi a nagyméretű tömbök megosztását.

– Településközpont vegyes területek rendezése (Vt)

Letenye főutcája (Kossuth u.) nemcsak a lakófunkciónak, hanem egyre inkább a település és térsége ellátását, kiszolgálását biztosító intézmények elhelyezkedésének is a területe. A város igazgatási, vallási, egészségügyi, oktatási, művelődési, kereskedelmi, szolgáltatási és vendéglátási intézményeinek legnagyobb része itt található.

Az intézmények nagyrészt megfelelő kapacitással rendelkeznek, esetenkénti bővítésük, minőségük javítása azonban folyamatosan szükséges.

Az intézmények szükséges nagyságrendjére a továbbiakban is hatással lesz a kistérségi együttműködés, az országhatár közelsége, az idegenforgalom fejlődése.

Az intézmények kulturált működésének feltétele a parkolás kérdésének megoldása.

– Központi vegyes területek rendezése (Vk)

A terv e terület-felhasználási egységbe a város különféle területein elhelyezkedő jelentős városi és regionális intézményeket sorolta. E létesítmények elhelyezkedése megfelelő, fejlesztésük jelenlegi helyükön biztosított.

– Üdülőterületek rendezése (Üü, Üh)

Letenye egyik legmarkánsabb fejlesztési programja az idegenforgalom, a rekreáció fogadását tűzte ki célul. A város ma csupán egy kis befogadóképességű kempinggel és néhány panzióval rendelkezik.

Letenye város önkormányzata 1998-ban döntött egy korábban már megfogalmazott fejlesztési cél újraélesztéséről, a kastélypark környezetében megvalósítandó strand kialakításáról, e program településrendezési terveinek elkészítéséről. E program legjelentősebb létesítménye, a fürdő megépült.

E programra alapozottan jelen terv a város két térségében javasolja üdülőterületek kialakítását.

- § üdülőházas területek (Üü): a 7-es számú főközlekedési úttól északra, illetve a Béci pataktól keletre tervezett üdülőterület, melyen szálloda, panzió – a túlnyomóan változó üdülői kör hosszabb tartózkodására szolgáló – épületek elhelyezését javasoltuk. Tervezett kapacitás 250-300 fő,
- § hétvégi házas területek (Üh): a Béci-pataktól keletre tömbfeltárással kialakított telkes üdülőterület. Tervezett kapacitás 170-200 fő.

– Különleges területek rendezése (K)

- § a strand, termálfürdő és sportterület (**K-st**) a Kárpáti J. – Sénig utcáktól keletre a Béci patak mindkét oldalán helyezkedik el és három zónára osztható:
  - az észak-déli irányú főgyalogúttól nyugatra található jelenleg szociális otthon és környéke távlatban a „csendes” zóna, a termálfürdő, vízgyógyászat (megfelelő vízminőség esetén) területe (0,9 ha). Tervezett beépítettség maximum 40%, a legkisebb zöldfelület minimum 40%.
  - a főgyalogút és Béci-patak közötti terület a strand elhelyezésére szolgál (területe 3,05 ha). Tervezett beépítettség maximum 30%, a legkisebb zöldfelület minimum 50%.
  - Sportterület: a fürdő, az általános iskola, valamint a városi igények kielégítését szolgáló térség (területe 1,8 ha). Tervezett beépítettség maximum 40%. A terület a strandhoz közvetlenül gyalogos híddal kapcsolódik, ugyanakkor önállóan is üzemeltethető együttes.
- § városi sportterület (**K-sp**): a terv a meglévő (Bajcsy-Zsilinszky u.) sportterület északi és keleti irányú bővítését, komfortosítását irányozza elő.
- § temető (**K-t**): a terv jelöli a Szent Imre herceg utcai, valamint Petőfi utcai temető területeket, mindkét helyen még jelentős szabad területek vannak. A város igényét a temetési szokások jelentősen befolyásolhatják, ezért az egyeztetések során felvetődött új temető helyének kijelölése is. E célra a József hegyi u. részén jelöl ki a terv területet.

– Gazdasági területek rendezése (Gksz, Gip):

- § kereskedelmi – szolgáltató gazdasági területek: e terület-felhasználási egységbe jelenleg a 7-es számú út mentén jelentősebb területek tartoznak, ezek bővítését, kiterjesztését, ill. az adottságok miatti pontosítását javasolja a terv a Bajcsy-Zsilinszky, József A. és Uzsoki utcák térségében.

- § Ipari gazdasági terület: Letenye meglévő ipari területei a Kárpáti utcában (téglagyár és környéke), illetve a Bajcsy-Zsilinszky utcában található.
- § A terv a téglagyári terület rekultivációja után gazdasági területet nem irányoz elő.
- § A város legjelentősebb ipari területe a Bajcsy-Zsilinszky utca déli oldalán alakul ki, ez magába foglalja az Ipari park térségét is. A cca. 42 ha kiterjedésű terület a tervezett utcahálózatával, illetve továbbfejlesztési lehetőségével hosszú távon is biztosítani tudja a város igényeit.
- § Letenye gazdaságfejlesztésének új lehetőségét teremtette meg közlekedés-földrajzi helyzetének jelentős növekedése az M7 és M70-es autópályákkal és csomópontokkal, a meglévő határátkelőhely funkciójának módosulásával.
- Jelen terv vizsgálta, elemezte a határátkelő térségének jelenlegi állapotát, a kialakult terület-felhasználásokat, a közlekedési lehetőségeket, a fennálló korlátozásokat. A 7-es úton létesült körforgalom mind a város, mind a határátkelő, mind az M70-es főutak felé kapcsolatot biztosít, és lehetőséget ad további, a 7-es út északi és déli oldalán gazdasági területek kialakítására.
- A 31,5 ha-os új terület mezőgazdasági terület megszüntetésével és jelentős infrastruktúra-fejlesztéssel jár, megvalósítása csakis az igények függvényében, ütemezetten történhet. A terv javaslatot tesz a csomópontok „hulladék” területeinek hasznosítására is.
- § A város kertvárosias és falusias lakóterülete – a történeti hagyományoknak megfelelően – lehetővé teszi, hogy azon a terület rendeltetésszerű használatát nem zavaró mező- és erdőgazdasági, valamint kézműipari építmény is elhelyezhető legyen. E tevékenységek háttérét biztosíthatják a nagy méretű, zömmel jó állapotban lévő istállók, melléképületek.

– *Beépítésre szánt területek legnagyobb szintterület-sűrűségei:*

Általános használat szerinti terület		Sajátos használat szerinti terület	Megengedett legnagyobb szintterület-sűrűség
1. Lakó	1.1.	Nagyvárosias lakóterület (Ln)	2,00
	1.2.	Kisvárosias lakóterület (Lk)	1,50
	1.3.	Kertvárosias lakóterület (Lke)	0,60
	1.4.	Falusias lakóterület (Lf)	0,50
2. Vegyes	2.1.	Központi vegyes terület (Vk)	2,00
	2.2.	Településközpont vegyes területe (Vt)	2,20
3. Gazdasági	3.1.	Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület (Gksz)	1,50
	3.2.	Ipari gazdasági terület (Gip)	1,50
4. Üdülő	4.1.	Üdülőházas terület (Üü)	1,00
	4.2.	Hétvégi házas terület (Üh)	0,20
5. Különleges	5.1.	Különleges intézményi terület (K)	1,50

3.2.2. *Beépítésre nem szánt területek*

- *Közlekedési és közműterületek:*
Lásd: közlekedési és közműellátási javaslat fejezetben.
- *Zöldterület:*
Lásd: zöldfelületek rendezése fejezetben.
- *Erdőterület:*
Lásd: külterületek rendezése fejezetben
- *Mezőgazdasági terület:*
Lásd: külterületek rendezése fejezetben
- *Egyéb terület:*
A térség jelentősebb vízfolyásait és azok védőterületeit a szabályozási terv tartalmazza, a vonatkozó előírásokat a HÉSZ rögzíti.

3.3. ÉPÍTÉSZETI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKVÉDELEM

A 2000-ben elfogadott rendezési terv tartalmazta az építészeti értékvizsgálatot, melynek alapján a település önkormányzatának képviselő-testülete megalkotta „Az épített és természeti környezet értékeinek helyi védelméről” szóló 19/2000. (XII. 22.) számú rendeletét.

1. TÁJRENDEZÉSI JAVASLAT

1.1 Természeti adottságok

1.1.1. Geológiai viszonyok

Letenye város határa földrajzilag a Zalai Dombvidék középtáj két kistájában, az „Egerszeg – Letenyei Dombság” és a „Mura-balparti sík” kistájában terül el.

Az Egerszeg-Letenyei dombság a Felső-Zalától déli irányban a Muráig húzódó, kettős osztatú eróziós dombsági terület az Alsó- és Felső-Válicka, valamint a Principális között.

Felszíne a földtörténeti harmadkorban alakult ki. Helyén utoljára a Pannon tenger hullámzott, melynek agyagból, homokból álló, helyenként több száz méter vastag üledéke alkotja az alapközetet. A meleg vizű, elzáródó, feltöltődő Pannon tenger gazdag növény és állatvilága szerves anyagai képezték alapját a kőolaj kialakulásának. A tengerfenék megemelkedésével az aljzat szárazra kerül, majd különböző belső erők, vulkanikus tevékenység hatására feldarabolódik. A pliocén sivatagos éghajlata idején, a földrengéses hasadékok mentén képződnek a mai felszínt is meghatározó észak-dél irányú szélbarázdák: árkok ill. háta. Északi, Csácsbozsoktól Homokkomáromig nyúló keskenyebb részére jellemző a szabályos észak-dél irányú tagoltság. A meridionális völgyek között lapos tetejű, déli irányban alacsonyodó, keskeny háta emelkednek, amelyek haránt irányban szabálytalanul darabolódtak. Jégkorszaki vályoggal borított felszínük deráziós völgyekkel és fülkékkel erősen tagolt, a völgyek mélyek, lejtőik meredek. A kistáj DNY-i részén, a Homokkomárom – Várfölde – Páka vonaltól délre, az Alsó-Válicka és a Mura közti területen, a tényleges Letenyei Dombságon kissé változik a felszín. A terület jelentős ó-pleisztocén felboltozódása következtében az É – D-i irányú szerkezeti vonalakat követő völgyek között erősen tagolt dombsorok alakultak ki, amelyeket szigetszerűen kiemelkedő, aszimmetrikus dombháta és dombtetetők jellemeznek. A függőleges tagoltság mértékét kifejező relief érték magas, 85 m/km². A kistáj déli részén, a Szepetnek – Petrivente – Becsehely vonalon ellaposodva megy át a Mura-balparti síkságba. A pleisztocén nedvesebb klímájában már dús vegetáció, füves puszták jelennek meg. A szél által szállított port a növényzet felfogja, amelyből változó vastagságban lösz keletkezik. A völgyekben holocén korú, alluviális üledéket találunk. Az erősen szabdalt dombságon a felszínalakító erők ma is működnek: gyakori a víz és szél-erózió. A völgylejtők nagyon meredek (15-20 fok) és szabdaltak, a dombtetőkkel együtt erősen erodáltak. A dombok tengerszint feletti magassága általában 250-300 m, a relatív szintkülönbség 100-150 m között van. (Legmagasabb dombtető a Várdomb 338 m tszf., Bocska és Oltárc határán). A dombvonulatok között hosszanti irányú, változó szélességű völgyek húzódnak. Ezek alján rendszerint patak folyik.

A kistáj kedvező földtani adottságokkal rendelkezik. A föld mélye kőolajat, mélységi hévizet rejt. Az 1000 m körüli mélységben található olajtároló réteg homokkőből áll. Az 1937-ben feltárt kerettyei (kezdetben budafai) olajmező azonban sajnos már kimerülőben van. A táj nagy része 80 C foknál melegebb, magas ásványi anyag tartalmú mélységi hévízkészlettel rendelkezik (Bázakerettye, Letenye, Eszteregnye, stb.). Bázakerettye és Budafa-pusztá határában kisebb lignit előfordulást találtak. (A lignit Bázakerettye déli szélé melletti „Köszén”-forrásnál a felszínre is bukkan.). A

kistájat borító felső agyagos, vályogos löszös üledékek a durva kerámia iparnak biztosítanak jó minőségű nyersanyagot.

A város határának egy jelentős része a „Mura-balparti sík” kistájban terül el. A kistáj az Alpokban eredő Mura széles szerkezeti árkanak bal oldali magyarországi szakaszát jelenti. A folyó teraszrendszere a Kerka torkolatától Molnáriig a Letenyei dombság meredek déli peremét követi. A teraszrendszer egy, magasabb, idősebb, és egy fiatalabb alsó részre különíthető. Az idősebb teraszrendszer a folyó vízszintje felett 30-40 m magasságban található. A helyenként előforduló kavicsos foltok, kavicsfoszlányok utalnak rá. A Murarátkától kiszélesedő völgy sík a Mura fiatalabb, újpleisztocén alsó teraszrendszere, illetve óholocén ártere. A helyenként több tíz méter vastag kavicsréteget a felszínen homokos, vályogos folyóvízi üledék fedti. A kistájnak ez az egyetlen hasznosítható nyersanyaga, a folyóvízi kavics, a mit a folyó menti települések kavicsbányáiban bányásznak.

1.1.2. Vízrajzi viszonyok

Letenye határát több vízfolyás érinti. Közülük a legnagyobb az Ausztriában az Alpokban eredő Mura folyó, amely egyúttal a magyar-horvát országhatárt képezi. A folyó még itt is felső szakasz jellegű, gyors folyású. A lefolyási tényező jelentős. Mért legkisebb vize 47 cm, legnagyobb vize 514 cm. A Mura mentén kiépült árvízvédelmi rendszer 43,36 km hosszúságú földtöltései jelenleg már nem felelnek meg az ágazati előírásoknak, mivel 3 m-es töltéskoronával kerültek kiépítésre, a jelenlegi előírás szerinti 4 m helyett. Ezen túl közel 30 km hosszon a gát kiépítettsége nem éri el a mértékadó árvízszint+1,0 m magasságot. Mintegy 2 km szakaszon a gátak altalaj erősítést igényelnek. Az elmúlt évek hidrológiai elemzése szerint a mértékadó árvízszint emelkedett. A tervek már az új elfogadott mértékadó árvízszintre készültek. A gátak ennek megfelelő kiépítését, a hiányosságok megszüntetését a kezelő 2011-2014 közötti időszakban tudja elvégezni. Az árvízvédelmi létesítmények a Magyar Állam kizárólagos tulajdonában vannak. Vagyonkezelője a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, aki rajtuk a védekezést is végzi. Északi irányból érkezik, keresztülfolyik a város belterületén, és ömlik a Murába a Kistolmács község határában eredő, meglehetősen bővizű Béci patak. Tulajdonosa szintén a Magyar Állam, és kezelője ugyanígy a NYUDUKÖVIZIG.

A város északnyugati részén húzódik a Letenyei főcsatorna, amely a Gerencsér árokkal egyesülve jut a Béci patakba.

A város keleti oldalán, Becsehely határából érkezik, ahol több kisebb vízfolyás befogadója, és egy szakaszon a város keleti oldali határát is képezi a Korongi árok. A város déli oldalán délkeleti irányban halad a Birkítói árok. Összegyűjti két kisebb vízfolyás – a Vásártéri árok, Egresi árok – vizét és a Korongi árokkal egyesülve Tótszerdahely határában ömlik a Murába. A vízfolyások a belterületi csapadékvizek elvezetéséhez befogadónak alkalmasak, fenntartásukon javítani kell. Kezelőjük a Principális- és Felső-Zalamenti Vízi Társulat. Nagyvizek tavasszal és ősszel, kisvizek nyár végén vannak. Árvíz kialakulása a Mura vízjárásától függ.

Talajvizet a dombsági részen általában csak a völgyekben találunk 4-6 m között, nem nagy mennyiségben. A Mura síkján 2-4 m között mindenhol bőségesen találunk talajvizet 5-7 l/s.km² mennyiségben. A talajvíz kémiaiag kalcium-magnézium-hidrogénkarbonát jellegű, kemény (20-30 nK fok), szulfáttartalma kevés (60 mg/l alatt). Néhol nitrátosodás előfordul. A rétegvizek mennyisége 1-1,5 l/s.km². A településeken általában nincsenek artézi kutak.

1.1.3. Éghajlati viszonyok

Mindkét kistáj éghajlati viszonyai kedvezőek. Klímahatások tekintetében részben mediterrán, részben alpesi behatások érvényesülnek, így éghajlata viszonylag kiegyenlített, mérsékelt hűvös, mérsékelt nedves.

Fontosabb éghajlati jellemzők:

Átlagos éves csapadék:	800 mm
ebből vegetációs időben:	480 mm
Évi átlagos középhőmérséklet:	9,5 C fok
Napsütéses órák száma átlagosan évente:	1900 óra
Hótakarós napok száma:	40 nap
Uralkodó szélirány:	északi, déli

1.1.4. Talajviszonyok

A geológiai és éghajlati tényezők hatására a dombok vályogos, agyagos talajképző kőzetén savanyú, tömött szerkezetű pszeudoglejes barna erdőtalajok, illetve a magasabb karbonáttartalmú alapkőzeten a jobb termőképességű agyagbemosódásos barna erdőtalajok alakultak ki. E két talajtípus a legelterjedtebb. Az erózió hatására azonban, különösen a meredek oldalakon, dombtetőkön a termőréteg gyakran lemosódik, és előbukkan a nyers lösz vagy agyag, kialakítva a földes kopárokat. A folyó és patak völgyekben karbonátmentes alluviális üledéken öntés réti talajokat, lejtőhordalék réti talajokat, pangóvízes helyeken láptalajokat találunk. Mechanikailag vályog, vagy agyagos vályog kötöttségűek. Vízretartó és vízraktározó képességük jó.

1.1.5. Növényföldrajzi viszonyok

A dombsági táj növényföldrajzi besorolás szerint a magyar flóratartomány /Pannonicum/ dunántúli flóraidéke /Transdanubicum/ göcseji flórajárásához tartozik. Uralkodó természetes növénytakarója a dombokon a zalai bükkös /Vicio- Oroboidi-Fagetum/. Jelentős még a dombvidéki gyertyános kocsánytalan tölgyes /Querco-petraeae-Carpinetum/, a lombelegyes fenyves /Querco-Pinetum/ és különösen a szárazabb déli oldalakon a cseres kocsánytalan tölgyes /Quercetum petraeae-Cerris/. A dombok közti mélyebb fekvésekben égereseket /Alnetum/ találunk.

A Mura-sík a Nyugat-balkáni flóratartomány (Illyricum) Praeillyricum flóraidékének Zalai flórajárásába (Saladiense) tartozik. Legelterjedtebb természetes növénytakarásai a folyó árterétől indulva a bokorfüzesek (Salicetum trandrae), a puhafás fűz-nyár ligeterdők (Salicetum albae-fragilis), és a különösen értékes keményfás kocsányos tölgy-szil-kőris (Querco-Ulmetum) erdőtakarások.

A mezőgazdasági művelés a táj képét természetesen átformálta, kultúrtájja alakította. A város határa síksági részén jó minőségű szántóföldeket találunk, míg a dombvidéki részen erdőket, kertes mezőgazdasági művelésű (zártkerti) szőlőtermő területeket, kisebb mértékben szántóföldeket találunk.

1.1.6. Vadon élő állatvilág

Jelentős a vadon élő állatvilág: nagyvad fajok közül vadgazdálkodás tárgyát képezik a gímszarvas, őz, vaddisznó. Apróvadak közül jelentős a fácán, kevésbé a mezei nyúl és a fogoly. Az immunizáció hatására felszaporodott a róka állomány. A kis ragadozók közül él itt a nyest, a menyét, a folyó mentén a vidra. A folyó árterén előfordul és fészkel a fekete gólya, a településeken a fehér gólya. Az erdőkben, mezőkön, de a településeken is sokféle védett énekes madár fészkel. Ragadozó madaraink közül megtalálhatók a baglyok, ölyvek, a barna és réti héja, karvaly.

A magas nagyvad létszám miatt nagy a mezőgazdasági és erdei vadkár.

A város határának vadgazdálkodója a letenyei székhelyű Muramenti Vadásztársaság.

1.2 Táj és természetvédelem

1.2.1 Tájhasználat

Megkülönböztetünk a város belterületi lakott részét magában foglaló lakótáj használatot, és az azon kívüli, a termőtalaj minősége és egyéb természeti adottságok által meghatározott – külterületi – tájhasználatot. Mindkettő hosszú idő alatt alakult ki, és történelmi hagyományai vannak.

A város közigazgatási területe: 4173, 68 ha.

1.2.1.1. Külterületi tájhasználat

Letenye város külterületi tájhasználatát is elsősorban a domborzati viszonyok határozzák meg. Az enyhébb lejtésű, illetve síksági területeken szántóföldi művelést folytatnak, a szabdalt felszíneket, illetve a nedves völgyeket legelőként, erdőként hasznosítják. Kertés mezőgazdasági művelést (zártkerteket) a város északi, északnyugati határrészén húzódó dombvonulaton hoztak létre. A város külterülete zártkert nélkül: 3590,15 ha, zártkertekkel együtt: 3756,22 ha

1.2.1.1.1 Mezőgazdasági (szántó) területek

A város határának északi része meredek lejtésű, szabdalt felszín. Mezőgazdasági művelésre a Mura síkja a legalkalmasabb. A szántóföldek zömét itt találjuk. AK értékük magas. Szántó művelési ágba tartozik: 1850,23 ha, a teljes külterület 49,26 %-a. A szántóföldeken nagyobb részben a „Kossuth” Mezőgazdasági Kft, kisebb részben magánszemélyek, ill. társulásaik gazdálkodnak. A város határában a dombvidéki részen parlagon hagyott szántóföldet is találunk.

1.2.1.1.2 Gyeppek

A város határában jelentős a gyeppek területe: rét: 902,94 ha, legelő 254,80 ha, együtt 1157,74 ha, a teljes külterület 30,82 %-a. Nagyobb részüket nem művelik, nem kaszálják, nem legeltetik. Az erdők közé zárt, illetve a patakok menti nedvesebb nem használt rétek spontán beerdősülése, elbozótosodása megkezdődött. A folyó- és patakmenti rétek, egyúttal mint vizes élőhelyek

fenntartásáról gondoskodni kell. Az elbozótosodott domboldali legelők (gyepek) visszaállítása és különösen fenntartása, optimális tájhasználata extenzív legeltető állattartással lenne gazdaságosan megvalósítható. Állatállomány híján azonban ez megoldhatatlan feladat. Ezért a nem használt, főleg a dombvidéken lévő határrészeken erdőt kell telepíteni.

1.2.1.1.3. Kertes mezőgazdasági területek (zártkertek)

Letenye határában két nagyobb zártkerti egység alakult ki: a belterülettől északnyugatra a Julián-hegy, illetve északra az Öreg-hegy, összesen 166,01 ha, a közigazgatási határ határ 4,0 %-a, a teljes külterület 4,42 %-a. A teljes területből a szőlő: 63,93 ha, a többi zártkerti szántó, gyümölcsös, erdő és gyep. Mindkét szőlőhegy időjárás biztos úton végig járható. Mindkét zártkertre a Zala megyében kialakult birtokszerkezet jellemző. Az út mellett áll a pince (présház), körülötte gondozott füves, gyakran parkosított pihenő terület gyümölcsfákkal, mögötte a szőlő, amögött szántó, esetleg gyümölcsös. A birtokok többsége művelt, kevés a parlag. A pincék (présházak) többnyire új építésűek, vagy felújítottak, helyenként sűrűn állnak egymás mellett. Köztük már csak kevés régi, védelemre érdemes épületet találunk. A birtokok egy részét már csak hétvégi házas üdülőtelekként használják.

1.2.1.1.4. Gyümölcsösök

Letenye északkeleti határában korábban jelentős nagyságú, a zártkerthez nem tartozó alma ültetvényeket létesítettek. A kereslet csökkenése, illetve a rendszerváltás utáni rendezetlen birtokviszonyok miatt ezeket megszüntették. Helyén ismét szántóföldi művelést folytatnak. Gyümölcsösként nyilvántartott terület mindössze 6,89 ha, a házikertekhez kapcsolódva.

1.2.1.1.5. Erdőterületek

Letenye határában jelentős az erdők aránya: 1052,25 ha, 28,01 %. A legjelentősebb összefüggő erdőterület inkább az északi, dombvidéki határrészen elterülő „Csitári” erdőtömb. Az őshonos fafajok aránya kedvező. Kiváló minőségű erdők, fő állományalkotók a kocsánytalan tölgy és a bükk, gyertyán, hárs, juhar és egyéb hazai fafaj eleggyel. Ezek az erdők természetközeli állapotúak. Kisebb mértékben főleg vízmosásos részekben akácot, vagy mesterséges erdőtelepítésből származó fenyő (luc, erdei) állományokat is találunk. Az elegyetlen fenyvesek, különösen a lucfenyvesek egészségi állapota az elmúlt 10 év száraz időjárása miatt nagyon leromlott. Megjelentek a különböző rovar és gombakárosítók. A rézmetsző szú több hektáron pusztította ki a lucot. Az erdőtervekkel összhangban a fenyveseket, különösen a lucosokat őshonos lombos fafajokkal kell leváltani.

A Mura síkján a déli határrészen („Goronyák”), és a nyugati („Murcsák”) határrészen több vegyes fafajú erdőfoltot találunk: kocsányos tölgy, éger, magas kőris, fűz, nyár fafajokból.

A nagyobb erdőtömbökben a Zalaerdő ZRT, míg a kisebb erdőfoltokon magán tulajdonosok gazdálkodnak.

1.2.1.1.6. Művelésből kivett területek

A város határában jelentős a kivett területek aránya. Nagy területet foglalnak el a vízi védművek (gátak), és az utak, különösen az új M7 autópálya és M70 autóút és ezek csomópontjai. Művelésből kivett területek: 844,19 ha, a teljes külterület 22,48 %-a.

1.2.1.1.7. Külterületi útfásítások

Letenye határát jelentős hosszúságban közutak szelik át. Áthalad rajta a 7. számú főútvonal, a 7538 számú Letenye-Lenti összekötő út, a 6835 számú Letenye-Murakeresztúr összekötő út, a 75147 számú Letenye-Kistolmács-Bázakerettye összekötő út. A város határából jelentős területet foglal el az M-7.-es autópálya, az M-70.-es autóút és ezek kiterjedt csomópontja.

Az új építésű autópálya és autóút tervezett, szép fásítással rendelkezik. Fafajmegválasztása jó, többnyire hazai fa- és cserjefajokat alkalmaztak.

A 7. sz főútvonal szintén megfelelő fásítással rendelkezik. A Becsehely-Letenye közti szakaszon szélvédő, hófogó erdősávot is telepítettek. Ezeket a sávokat felszámolni nem szabad. Felújításukat gyorsan növekvő illetve hosszú életű hazai fafajok megfelelő arányú ültetésével kell megoldani.

A 6835. sz. és a 75147 számú összekötő utak fásítása hiányos. Kiegészítésüket hazai fafajokkal kell elvégezni.

1.2.1.1.8. Egyéb külterületi létesítmények

A Mura folyó árvízvédelmi töltései füvesítettek, gondozottak.

A szennyvíztisztító telep tervezett, szép fásítással rendelkezik.

A Város keleti részén az új ipari parkba települt termelő egységek területe még nem rendelkezik fásítással. Esztétikus környezetük kialakítása, szél- és hófúvás elleni védekezés céljából megfelelő fásítással kell ellátni őket.

1.2.1.2. Belterületi tájhasználat

Letenye város több településrészből áll: a központi rész Letenye, a délkeleti, még viszonylag elkülönülő, falusias rész: Egyeduta, az északi, a dombvidékre felkapaszkodó Béc már alig különíthető el, Bóbica pedig a város nyugati irányú kivezető utcája, már nem is különíthető el. A belterületi tájhasználat a korábbi falusiastól egyre inkább a városias felé halad.

1.2.1.2.1. Utcafásítás

Letenye fő utcái a Kossuth és a Bajcsy-Zsilinszky utcák a 7 számú főút településen belüli szakaszát képezik. Erre már a korábbiakban is nagy figyelmet fordítottak. A széles utca mintaszerűen fásított parkosított. A régi településrészek utcáira általában jellemző, hogy tervezett egységes utcafásításuk nincs. Az utcák szélessége általában nem teszi lehetővé zöld sáv kialakítását. Járdák általában csak az egyik oldalon fér el. A helyi lakosság egyéni ízlésének és szorgalmának köszönhetően azonban a legtöbb lakóház előkertjében találunk dísznövényeket, fákat. Mivel itt jelentős közterületi fásításra nincs lehetőség, ösztönözni kell az előkertek kialakítását, gon-

dozását. (Erre jó példa a „Letenye város legszebb udvara” verseny.) Az új utcák szabályozási szélessége már tartalmazza a zöld sávot, azonban még a fásítás kiegészítésre, megvalósításra vár.

1.2.1.2.2. Zöldfelületek

A városban több jelentős nagyságú közösségi célú zöldfelület, található.

1.2.1.2.3 Közparkok

- Andrassy-Szapary kastély (ma művelődési ház) parkja

Az egykori kastélypark területe mára jelentősen összeszűkült. A parkba az elmúlt rendszerben különféle intézmények települtek: rendelőintézet, a volt szülőotthon, ma idősek klubja, mentőállomás, camping, motel, a volt gimnázium, ma általános iskola, óvoda, a Makovecz Imre tervezte könyvtár, és végül a standfürdő. Az eredeti kastélyparkra csupán a főépület mögötti területen lehet ráismerni. Az intézményekhez tartozó részeken csupán egy-egy megmaradt idősebb fa utal a régi időkre. Összeségében a parkot mindenütt szépen rendben tartják. A szűkebben vett kastélypark helyi védettséget élvez. Botanikai értékei közül kiemelkedő jelentőségű a hatalmas évszázados platánfa, amely az ország egyik legnagyobb méretű fája.

- Szabadság téri városközpont parkja

A város fő tere a Szabadság tér. A 7. számú főút belterületi szakasza osztja két részre. A plébánia templom környéke mindig szépen fásított volt, amely az elmúlt években már elöregedett, rendezetlen képet mutatott. A városközpont rehabilitációja címen 2009 évben pályázati úton elkészült, új arculatot kapott a tér nyugati oldala.

1.2.1.2.4 Közkertek

- Általános Iskola

A „Gróf Andrassy Gyula” Általános Iskola körzeti általános iskolaként funkcionál. Udvara korábban a kastélypark részét képezte. Az abban az időben ültetett növények nagy része sajnos eltűnt, azonban az iskolaudvar mai formájában szép, értékes növényzettel rendelkezik.

A régi iskola jelenleg üresen áll. A Béci patakra nyúló tágas udvarral, zöldfelülettel rendelkezik. Területe rendezett. Amennyiben más funkciót fog kapni, zöldfelületét akkor is meg kell őrizni.

- Óvoda

Előbbihez hasonlóan udvara és környéke a kastélyparkhoz tartozott. Ugyanaz mondható el, mint az iskolaudvarról.

- Köztemető

A város központi temetője a Bajcsy-Zsilinszky utcában található. Mára körbenőtte a város. Bővítési lehetősége nincs. Területe rendezett.

Az egyedutai temető a Rákóczi utcában található. Előbbihez hasonlóan körbeépítettek. Még rendelkezik kellő nagyságú temetkezési helyekkel. Területe rendezett, parkosítása bővíthető.

Az új köztemető létesítése előtt annak zöldfelületi rendszerét is tervezni kell.

- Templomkert

A város központ teréhez tartozik, leírása is ott történt.

- Önkormányzati székház

A Kossuth utcában található. Udvarában viszonylag kis zöldfelület található. Környezete rendezett.

- Termálfürdő és camping

A termálfürdőt, campinget szintén a volt kastélypark területén hozták létre. Azzal összefügg, egy egységet képez. A korábbi növényállomány néhány maradványa mellett többségében fiatal parkosítással rendelkezik. Esztétikus, gondozott környezet.

- Sport területek

A város keleti szélén a 7. számú főút északi oldalán található. Rendezett, szépen fásított terület.

- Üzemi területek

A legtöbb üzem a város keleti kapujában létesült. Ennek kelet i irányú bővítésével hozták létre az ipari parkot.

Az első ipari termelő létesítmények a 7. számú főút északi oldalán települtek: a volt Mezőgép Letenyei Gyára, az Építőipari Szövetkezet. Fénykorukban esztétikus környezettel, zöldfelületekkel, fásítással rendelkeztek. A rendszerváltás utáni privatizációban megszűntek, vagy funkciót váltottak. Ma étterem, szálloda, motel működik helyükön. Megmaradt zöldfelületeiket meg kell őrizni, gondozni.

Mögötte létesült a benzinkút, rendezett területtel.

A 7. számú főút déli oldalán előbbiekkal szemben létesült a volt tsz.-major. Tervezett, szép fásítással, véderdő sávval rendelkezett. A főúthoz kapcsolódó részén ma a piac jellegű „Adria” bevásárló központ működik. A nagy felületű autóparkolójának fásítása nincsen. Fásítása, környezetbe illesztése szükséges.

A major nyugati oldalán az 1980-as években a Zalaerdő jogelődje építette a furnír üzemet, amely ma magántulajdonban van (OWI Zala) Az épületek közt esztétikus, tervezett zöldfelületek vannak.

Az üzem és a város között még vannak szabad területek. Lapos, lassú lefolyású terület, amelyre a esőzések idején a szemközti domboldal vize rázúdul. Beépítése esetén a vízelvezetést meg kell oldani.

A Major keleti oldalán hozták létre az új ipari parkot. Betelepülése megkezdődött. Az új üzemeknek még nincs kialakult zöldfelülete. Létrehozása fontos tájhasználati feladat

1.2.2 Tájvédelem

A település és környezete látképét a domborzat, a rajta található természetes növényzet, a tájhasználat, és az épített környezet határozza meg. Letenye város közigazgatási területe észak-dél irányú dombvonulatokkal erősen tagolt. A dombok erdővel borítottak, kilátást csak az alacsony növényzettel borított nyílt területek, a sző-

lőhegyek biztosítanak. A látvány meghatározó elemei a szántóföldekkel, legelőkkel váltakozó domboldalak, távolabb a Mura síkja. Letenye határa nem tartozik az országos jelentőségű tájképvédelmi övezetbe.

1.2.3. Természetvédelem

A táj és természetvédelem törvényi háttérét az 1996. évi LIII. Törvény adja. A törvény a természetvédelem feladatait kiterjeszti a védett területeken, fajokon kívül az ún. „természeti területekre” is, vagyis azokra a területekre is, ahol még az emberi beavatkozás nem volt túl jelentős. Ezeket a területeket még természetközeli állapotúnak tekinthetjük. A törvény 15. § (1) (a) pontja szerint ide tartoznak egyes erdő, gyep és nádas művelési ágú területek. „Ex lege” védettek a források. Ilyen található a város nyugati kapujában: az ún. „Grófi forrás” A dombság és a síkvidék határán bukkan elő. Kiépített, környéke rendezett.

A Natura-2000 az Európai Unió ökológiai hálózata, amely két uniós természetvédelmi irányelv – a madárvédelmi, 79/409/EGK, és az élőhelyvédelmi .92/43/EGK irányelv – megvalósítására irányul. Magyarországon a 275/2004. (X. 8.) számú kormányrendelet tartalmazza a Natura-2000 területekre vonatkozó általános szabályokat. A Natura-2000 hálózatba tartozik, mint „Kiemelt jelentőségű, különleges természetmegőrzési terület” a Mura folyó és gátjai közti vizes élőhelykomplex. A Béci patak, a Birkitói árok és rétjeik mint természetközeli vizes élőhelyek a Nemzeti Ökológiai Hálózatba tartoznak. A 2003. évi XXVI. Törvény szerint az ökológiai hálózatba jelölt területeken beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, művelési ága nem változtatható meg. Természetközeli állapotú erdők a Csitári erdőtömb gyertyános-kocánytalan tölgyes-bükkösei, valamint a Mura síkján lévő Murcsák és Goronyák erdőtömbök ártéri puhafás és keményfás ligeterdei. Az erdőművelési technikák megválasztásánál erre figyelemmel kell lenni.

Muramenti Tájvédelmi Körzethez tartoznak a folyó árvízvédelmi gátjain belül található területek.

Az egyes természetvédelmi kategóriák szerint vizsgáltuk a település határában megtalálható természeti objektumokat. Eszerint Letenye közigazgatási területén országos védettségű különleges természeti érték nincsen. Botanikai értékei, meghatározó tájképi szerepe, veszélyeztetettsége miatt helyi védelem alatt áll a volt Andrássy-Szapáry kastély parkja.

2. KÖRNYEZETALAKÍTÁSI JAVASLAT

2.1 Környezeti elemek

2.1.1 Levegő minőség védelem

2.1.1.1. Várható környezeti hatások

Letenye városban nagy légszennyezettséget okozó üzem nincsen.

A 7. sz. főút, a 6835. a 7538. és a 75147 számú összekötő utak gépjármű forgalma végighalad a Kossuth és Bajcsy-Zsilinszky, a Petőfi és Rákóczi, a József Attila, illetve a Kárpáti utcán.

A gépjárművek kipufogó gáz kibocsátásukkal szennyezik környezetüket. A kibocsátott károsanyag mennyisége jelenleg még nem haladja meg a 14/2001. (V. 9.) sz. KöM-EüM-FVM együttes rendeletben megadott határértékeket. Az M7 autópálya elkészültével a nehéz gépjárművek többségének, de a személygépkocsik forgalmának nagy része is már nem a városon át halad, jelentősen csökkentve ezzel a belterület károsanyag terhelését. A még meglévő, általában helyi személy- és tehergépkocsi forgalom mellett a mezőgazdasági gépek is okozhatnak esetenként kipufogógáz- és porszennyezést. Az egyes mezőgazdasági kultúrák, az elhanyagolt területek parlagfüves gyomvegetációja pollenszórásakor okozhat allergiát okozó légszennyezést. Ugyancsak kis mértékű szennyező a fűtés, melynek káros anyagai lehetnek a kéndioxid, szénmonoxid, nitrogénoxidok és a szilárd anyagok korom, pernye). A város nem túl régóta rendelkezik gázvezeték hálózattal. A mára általánossá vált gázfűtés mellett előfordul még a fatüzelés. Károsanyag kibocsátás gázfűtés esetén a nem megfelelő beállítás miatt fordulhat elő. Fatüzelés esetén gyakorlatilag csak a szilárd fázisú emissziók fordulnak elő.

2.1.1.2. A levegő tisztaság védelemmel kapcsolatos követelmények

A levegő védelmével kapcsolatos szabályok zömét a 21/2001. (II. 14.) sz. Kormányrendelet tartalmazza. A levegő terhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre /azaz légszennyező forrásokra/ az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetve a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani. A légszennyezettségi határértékekről a fent említett 14/2001. (V. 9.) sz. KöM-EüM-FVM együttes rendelet rendelkezik.

2.1.2. Zaj elleni védelem

2.1.2.1. Várható környezeti hatások

A levegőszennyezéshez hasonlóan a település zaj- és rezgésterhelésének fő okozója, a legnagyobb zajkibocsátó a közlekedés. Az általa okozott zaj az út vonalassal jellegette miatt nagyobb területen terheli a mellette álló épületeket, illetve lakosságot. A község területén zajszennyezés még az olajipari tevékenységből, illetve az itt újon-

nan megtelepedő faipari és egyéb üzemektől eredhet. A község zajterhelése a fő ut-
cákon közepes, mértéke általában sem nappal, sem éjszaka nem lépi túl a 8/2002.
(III. 22.) KöM-EüM együttes rendeletben meghatározott zaj- és rezgésterhelési ha-
tárértékeket.

2.1.2.2. Zaj- és rezgésvédelmi követelmények

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes kérdéseiről szóló 284/2007. (X. 29.)
számú Kormányrendelet tartalmazza a követelményeket és a zajkibocsátási határér-
tékeket.

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei zajtól védendő területeken, kis-
városias, falusias beépítésű lakóterületre vonatkozóan:

-gyűjtő-, összekötő-, és bekötő út mentén:

nappal (6-22 óra): 60 DB

éjjel (22-6 óra): 50 DB

-autópálya, autóút, I. és II. rendű főút mentén:

Nappal (6-22 óra): 65 DB

Éjjel (22-6 óra): 55 DB

A 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet értelmében tilos a védendő környe-
zetben veszélyes mértékű, azaz a határértéket meghaladó zajt, vagy rezgést kelteni.
A rendelet előírja még, hogy a létesítményeket úgy kell tervezni és megvalósítani,
hogy a védendő területen, épületben, helyiségben a zaj és rezgésterhelés megfelel-
jen a követelményeknek.

2.1.3. Víz minőség védelem

2.1.3.1. Várható környezeti hatások

A felszíni és felszín alatti vizekre veszélyforrást jelentő kibocsátó a városban nin-
csen. A mezőgazdasági tevékenységgel járó műtrágya és növényvédőszer felhasz-
nálás kisebb szennyező forrás, a kimosódás veszélye nem nagy. A községben jelen-
tős víz- és talajszennyezést okozó állattartó telep nincsen.

A város határváros jellegének köszönhetően régóta rendelkezik csatornahálózattal. A
keletkező kommunális szennyvizet a város déli szélén elhelyezkedő tisztítóban ár-
talmatlanítják, amely utána a Birkitői árokba, onnan a Murába kerül. A csapadékvíz
elvezetés a községben az utakat kísérő vízelvezető árkokkal megoldott. A mezőgaz-
dasági eredetű szennyezéseknek határt szab az EU egyre szigorodó, a „jó mező-
gazdasági gyakorlatot” megkövetelő szabályrendszere.

2.1.3.2. Talaj és vízvédelmi követelmények

A felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatok-
ról szóló 219/2004 (VII. 21) Kormányrendelet alapján, és a 7/2005 (III: 1) KvVM ren-
delet melléklete szerint a község területe a vízszennyezésre érzékeny (B) kategóriá-
ba tartozik. A kockázatos anyagok elhelyezése, felszín alatti vízbe történő közvetlen
közvetett bevezetése engedélyköteles tevékenység, amely csak a környezetvédelmi

felügyelőség engedélyével történhet. Mind a lakó, mind a mezőgazdasági területeken törekedni kell a csapadékvíz helyben tartására.

Valamennyi vízfolyást vízgazdálkodási területnek kell tekinteni. A vizek és közcélú vízi létesítményekkel kapcsolatban a 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni. Az víz (és ásványvíz, gyógyvíz-) kezelő, tároló műtárgyak és szállító vezetékek védőterületeiről és védősávjairól a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet 4. számú melléklete rendelkezik.

2.1.4. Talajvédelem

2.1.4.1. Várható környezeti hatások és követelmények

A talajok szennyező forrásai a vizekéhez hasonlóak, és azzal együtt is oldhatók meg. A település külterületén a meredek domborzati viszonyokból adódóan jelentős a víz-erózió. A meredek dombok többsége azonban erdővel borított, ami az erózióvesztélyt lecsökkenti. A kötött talajon szélerózió nem alakul ki. A kisebb lejtésű szántóterületekről is növényborítottság hiányában nagyobb csapadék esetén előfordulhat talajleomosódás. A kisebb mértékű víz-erózió ellen agrotechnikai megoldásokkal – rétegvonal irányú művelés, állandó növényborítás biztosítása – lehet és kell védekezni.

Talaj- és vízszennyezést okozó állattartó telepek a város területén nem találhatóak.

2.1.5. Hulladékgazdálkodás

2.1.5.1. Várható környezeti hatások

Hulladék az emberi tevékenység során keletkező, ott feleslegessé váló, fel nem használható anyag, melynek kezeléséről külön kell gondoskodni.

A településen a háztartási hulladék gyűjtése és elszállítása megoldott. Jelenleg a letenyei ÉKKÖV (Építőipari, Kereskedelmi Közszolgáltató Önkormányzati Vállalat) végzi a gyűjtést, és a hulladékot a letenyei szeméttelre szállítja. A jövő útja azonban a szervezett hulladékgyűjtés térségi megoldása. Letenye város csatlakozott a Nyugat-dunántúli régiót érintő nagytérségi szilárd hulladékgyűjtő rendszerhez, melynek kialakítása 2003-ban kezdődött. Központja a Zalabérben épülő új hulladéklerakó, komposztáló és újrahasznosító üzem lesz.

2.1.5.2. A hulladékgazdálkodással szemben támasztott követelmények

A hulladék gyűjtésével, ártalmatlanításával kapcsolatos tevékenységet a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. Törvény alapján kell szervezni és végezni. A hulladék „termelő” köteles gondoskodni a hulladékok előírás szerű gyűjtéséről, tárolásáról, elszállításáról, valamint ártalmatlanításáról, melynek fő célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni, felszín alatti vizekbe, levegőbe jutását. Ugyanezen törvény értelmében a településeknek el kell készíteni a komplex hulladékgazdálkodási tervét.

3. KÖZLEKEDÉSI JAVASLAT

3.1. Meglévő állapot

3.1.1. Térségi kapcsolatok

A város Dél-Zala nyugati peremén, az M7-es autópálya és a 7-es főút határmetszésénél fekszik. Az erdőségek és a Mura árterülete közé települt, így a kereskedelem számára mindig is kívánatos hely volt. Ennek megfelelően közúti kapcsolatai kiterjedtek: itt találkozik a folyó menti útvonal a Budapest – Balaton – Zágráb úttal és ide fut be a Bázakerettye – Kistolmács, Becsehelyen át pedig a Zalaegerszeg – Borsfa út is. A települést kerékpáros és gyalogos túravonalak érintik.

A vasútvonalak mindig is elkerülték, a legközelebbi, a Murakeresztúr – Csáktornya vasút Horvátországban található.

3.1.2. Úthálózat

A fontosabb vegyes forgalmú utak egy eltolt, fonódásos tengelykeresztet alkotnak, minden irányban nyitottan. A közelmúltban épült gyorsforgalmi utak a várost délről és nyugatról kerülik, lezárva illetve bonyolulttá téve a folyóparttal való kapcsolatot.

A lakóterület nagyobb része az észak-déli tengelytől keletre fekszik, az utcahálózat tervezett, derékszögű, egyenes vonalakkól áll.

Az állami utak forgalmára vonatkozó legfrissebb nyilvános adatok 2007. évi. Az M7 két szakaszát abban az évben adták át, a forgalom konszolidációja még néhány évet igényel. A 7-es főút adatai pedig a forgalom áttérőidőszakában tájékoztató jellegűek.

Az alábbi táblázatok a közzétett adatok mellett tartalmazzák a nagy távlatra szóló előrebecsléseket is.

7 j. főút

áll. helye 224+300; érv. szak.: 222+385 – 230+708 km, 2 forg. sáv, mért. kód: 9552

szgk	ktgk	autóbusz		tehergépkocsi					mkp	kp	lassú	össz	
		egyed.	csukl.	köz.	nehéz	pótk.	nyerg.	spec.				db/nap	E/nap
2007. évi adatok													
3363	719	75	11	86	57	11	33	2	83	217	36	4693	4796
2030, előrevetítve													
4708	1007	86	13	172	114	22	66	4	100	217	36	6545	
4708	1007	215	32	430	285	55	165	10	80	65	90		7142

kapacitás: 1800 E/ó, kihasználtság 2007-ben: 24%

kihasználtság 2030-ban: 36%

7 j. főút, határátkelő

áll. helye 233+476; érv. szak.: 230+708 – 233+476 km, 2 forg. sáv, mért, kód: 7

szgk	ktgk	autóbusz		tehergépkocsi					mkp	kp	lassú	össz	
		egyed	csukl.	köz.	nehéz	pótk.	nyerg.	spec.				db/nap	E/nap
2007. évi adatok													
1749	308	30	0	0	0	0	314	0	13	0	0	2414	2927
2030, előrevetítve													
2449	431	34	0	0	0	0	628	0	16	0	0	3558	
2449	431	85	0	0	0	0	1570	0	13	0	0		4548

kapacitás: 1700 E/ó, kihasználtság 2007-ben: 23%

kihasználtság 2030-ban: 36%

6835 j. összekötő út

áll. helye 6+000; érv. szak.: 0+000 – 15+946 km, 2 forg. sáv, felszorzott, kód: 5458

szgk	ktgk	autóbusz		tehergépkocsi					mkp	kp	lassú	össz	
		egyed	csukl.	köz.	nehéz	pótk.	nyerg.	spec.				db/nap	E/nap
2007. évi adatok													
1036	172	41	0	40	103	31	21	1	34	81	31	1591	1781
2030, előrevetítve													
1533	255	40	0	69	177	53	36	2	41	81	31	2318	
1533	255	100	0	182	442	132	90	5	33	24	78		2874

kapacitás: 1800 E/ó, kihasználtság 2007-ben: 10%

kihasználtság 2030-ban: 16%

7538 j. összekötő út

áll. helye 0+800; érv. szak.: 0+000 – 8+214 km, 2 forg. sáv, mért, kód: 6214

szgk	ktgk	autóbusz		tehergépkocsi					mkp	kp	lassú	össz	
		egyed	csukl.	köz.	nehéz	pótk.	nyerg.	spec.				db/nap	E/nap
2007. évi adatok													
924	169	38	0	35	31	7	2	1	20	53	8	1288	1430
2030, előrevetítve													
1368	250	37	0	60	53	12	3	2	24	53	8	1870	
1368	250	92	0	150	132	30	8	5	19	16	20		2090

kapacitás: 1700 E/ó, kihasználtság 2007-ben: 8%

kihasználtság 2030-ban: 12%

7540 j. összekötő út

áll. helye 0+200; érv. szak.: 0+000 – 12+172 km, 2 forg. sáv, felszorzott, kód: 5897

szgk	ktgk	autóbusz		tehergépkocsi					mkp	kp	lassú	össz	
		egyed.	csukl.	köz.	nehéz	pótk.	nyerg.	spec.				db/nap	E/nap
2007. évi adatok													
1386	242	32	0	80	98	33	45	0	83	181	38	2218	2376
2030, előrevetítve													
2051	358	31	0	138	169	57	77	0	100	181	38	3200	
2051	358	78	0	345	422	142	192	0	80	54	95		3817

kapacitás: 1800 E/ó, kihasználtság 2007-ben: 12%

kihasználtság 2030-ban: 21%

3.1.3. Közforgalmú, gyalogos- és kerékpáros közlekedés

A tömegközlekedést helyközi autóbuszjáratok végzik, valamennyi állami utat felhasználva. A járatsűrűség általában kielégítő, iskolaidőszakban munkanapokon a 6835-ös úton 14, a 7538-ason 20, a 7540-esen 14 és a 7-esen 37 járat érkezik a településre.

A megálló telepítése jobbára megfelelő, azonban a 7-es úton a sportpályánál, a Petőfi S. utcán pedig középtájon hiányzik egy-egy. A megálló hatóköre a város lakóterületének csak kisebb részét fedi le. Különösen rosszul ellátott a keleti kertváros.

A gyalogosforgalmi létesítmények csak a Kossuth Lajos utcán és a Kárpáti utca egy szakaszán felelnek meg az igényeknek.

A kerékpárosok aránya Kistolmács és Becsehely irányában számottevő. Mindkét úton akkora a motoros forgalom, hogy a kerékpározás már veszélyes, a városban mégis csak egy rövid szakaszon épült – szerény műszaki jellemzőkkel – kerékpárút a termálfürdő melletti parkon át.

3.2. A közlekedésfejlesztés rendezési szempontjai

3.2.1. A közúti forgalom növekedése

Letenye városi rangú település, ezért az alátámasztó munkarész tekintetében a C települési osztályba tartozik. 4300 fős lakosság száma és várható fejlődésének nagyságrendje miatt önálló forgalomfelvétel nem szükséges, a közutak távlati forgalomnagyságának meghatározása a keresztmetszeti forgalomszámlálás extrapolációjával történhet. Ennek eredményeit a 2. pont táblázatai tartalmazzák.

Az adatokból látható, hogy a vegyes forgalmú utakon a két forgalmi sáv kapacitása még a 7-es főút esetében is csak 40 % alatt lesz kihasználva.

A forgalmi sávok szaporítására a tervezési időtávlatban nem lesz szükség.

3.2.2. Az úthálózat fejlesztése

A város kialakult államiközút-hálózata megfelelő teljesítőképességű, kellően differenciált és minden irányban jó kapcsolatokat biztosít, ezért sem az Országos Területrendezési Terv (OTRT), sem Zala Megye Területrendezési Terve (ZTRT) nem tartalmaz extenzív fejlesztési elképzelést.

Szükséges azonban az utak egyes keresztmetszeti elemeinek növelése mind a közúti, mind a kerékpáros, mind pedig a gyalogos közlekedés színvonalának emelése érdekében. Az erre vonatkozó javaslatokat a jellemző keresztmetszelvények tartalmazzák.

3.2.3. Közforgalmú, gyalogos- és kerékpáros közlekedés

A hiányzó buszmegállók (3. pont) megépítése javíthat a kiszolgáláson, (főként akkor, ha a Petőfi S. utca és Építők útja között legalább gyalogos összekötés is létesül) de továbbra is jelentős mértékű lakóterület marad a megfelelő gyaloglótávolságon kívül. Mivel az autóbusz-hálózat bővítése nem lenne hatékony, a kerékpáros ráhordás (B+R) jelenthet megoldást. Ennek elősegítésére a buszpályaudvaron és a legrövidebb eljutást biztosító megállóknál kerékpártárolók létesítése indokolt.

A gyalogosközlekedés feltételeinek javítása során a járdák szélesítése és akadálymentesítése szükséges. A városközpont területén kívánatos lehet taktilis burkolat a közintézmények és nagy forgalmú egyéb létesítmények bejáratának jelzésére.

Az OTRT kijelölte az országos kerékpárút-törzshálózatot. A 9/A jelű, Dunántúli határmenti kerékpárút Bázakerettye felől érkezik a központba, onnan a 7-es úton jut el a Béci-patakig, majd annak és a Mura töltésén halad Molnári felé. Az érintett közutak forgalma olyan mértékű, hogy a kerékpárút önálló létesítményt igényel. A Kosuth L. utca szélessége elegendő az egyoldali, kétirányú kerékpárút elhelyezésére, de a Kárpáti utcáé nem. Mivel a beépítettség miatt a közterület szélessége nem növelhető, a javaslat szerint a kerékpárút a fürdő melletti meglévő kerékpárút nyomvonalán, annak kiszélesítésével halad, majd a Sényi Ferenc kisforgalmú utca úttestjén és a József-hegyi út beépítetlen szakaszán önálló pályán. A tervezett szakasz 300 méterrel hosszabb, mint a területrendezési tervben szereplő, ami a település igazgatási területén vezetett 9,3 km összhosszúság 3%-os túllépését jelenti.

A ZTRT-ben szereplő kerékpárutak az OTRT-nél korábbi elképzelések, eltérés esetén a magasabb szintű terv a mérvadó. A megyei tervben szereplő, az előbb részletezetten kívüli kerékpárutak térségi jelentőségűnek minősülnek. Nyomvonaluk a 7538-as úton (József A. u.) a kis forgalom miatt a belterületen haladhat az úttesten, a 7-es út Bajcsy-Zsilinszky úti szakaszán, a Petőfi S. utcán és a külterületen önálló kerékpárutak építése szükséges.

3.2.4. Szabályozási szélesség, jellemző keresztmetszvények

A város útjainak meglévő közterületi szélessége elegendő a távlati forgalom lebonyolítására is. Az egyes keresztmetszeti elemek szükséges korrekciója a jellemző keresztmetszvényekben ábrázolt módon az alábbi:

- Kossuth L. u.: II. r. főút, B.III.b-C. A 3 sáv szélességű burkolata buszpályaudvar csatlakozásánál balra kanyarodó sáv, az út többi szakaszán egyoldali parkoló- (rakodó-) sáv. A tervezett kerékpárút a nyugati oldali zöldsávon helyezhető el.
- Rákóczi F. u.: gyűjtőút, B.V.c-C. A külterületi útprofil nem alkalmas a kerékpárút fogadására, az úttest, padka és járda nem elég széles, ezért kiemelt útszegélyek építése és a csapadékvíz elvezetésének lehetőleg zárt szelvényű megoldása indokolt. Alternatív javaslat: 30km/óra sebességkorlátozás, a kerékpárosok az úttestet használják és egyoldali árok maradhat.
- Kárpáti u.: gyűjtőút, B.V.c-C. A nyugati járda keskeny, az úttest 2 forgalmi sávra túl széles, parkolósávhoz keskeny. A szélesítéseken túl a nyugati oldalon is folyóka építendő.
- Szent Imre u.: gyűjtőúttá fejlesztendő, B.V.c-C. Az útburkolat, padka és járda keskeny. A szélesítések kiemelt útszegéllyel oldhatóak meg, az egyik oldalon maradhat az árok.
- Csallóköz u.: lakóút, B.VI.d-D. Az úttest keskeny, a biztonsági sáv hiányzik. A javaslat szerint a burkolatot egy kerékpáros és az őt csökkentett sebességgel elkerülő teherautó helyszükségletére érdemes szélesíteni.

3.2.5. Forgalomcsillapítás:

A 7-es út forgalma 8000 E/nap érték alatt marad a nagy távlatban is, a tehergépkocsi aránya pedig 13%, ezért az átkelési szakasz forgalomcsillapított átépítése javasolható. A fokozatosság érdekében a belterületi szakasz három részre bontandó: a beépített terület Becsehely felőli határán kialakítandó településkapu és a városközpont között megengedhető a lakott területen szokásos 50 km/ó sebesség, amelynek betartására különböző építmények szolgálnak. A tényleges sebességkorlátozásra a Kossuth Lajos utcán van szükség. Ennek kezdetét körforgalmú csomópont jelzi, az útszakaszon sűrűn jelölendők ki gyalogos átkelők, a kereskedelmi funkciókhoz tartozó parkolóhelyek egy részét az úttest szélső sávján kell biztosítani. A Petőfi S. utcai csomópont célszerűen szintén körforgalmúként építendő át, ez jelzi egyben a csillapított szakasz végpontját, ahonnan a lakott terület nyugati határáig újra 50 km/ó sebesség engedélyezhető.

A korlátozott sebességű főútszakasz északi végéhez a Kárpáti és József A., déli végéhez a Petőfi S. és Baross G. utcák csatlakoznak. Közülük csak az utóbbin szükséges sebességkorlátozás. Településkapu kialakítása viszont indokolt a 6835 és 7540 jelű összekötő utak lakott területi bejáratainál.

Területi forgalomcsillapítás célszerű a fő- és gyűjtőutak által határolt lakóterületeken. Letenye kiszolgáló úthálózatának a 30 km/ó megengedett sebességű zónák kialakítása felel meg a leginkább.

3.2.7. A közutak általános tervezési előírásai

Az utak vízszintes és magassági vonalvezetését, a keresztmetszeti elemek legkisebb méretét, a csomópontok legkisebb távolságát az alábbi tervezési osztályok alapján kell meghatározni:

az út jele, neve	kategóriája		tervezési osztálya	legkisebb szabály. szélessége (m)	tervezett övezeti jele
	jelenlegi	távlati			
M7	autópálya		K.I.A	60	KÖu-1
M70	autóút	autópálya	K.I.A	60	KÖu-1
7 út, Bajcsy-Zsilinszky, Kossuth L., Uzsoki u.	I. r. főút		K.III.B B.III.b-C	40 29	KÖu-2
6835 út, Petőfi, Eötvös, Rákóczi u.	összekötő út gyűjtőút		K.V.B B.V.c-C	30 15	KÖu-3
7538 út, József A. u.	összekötő út gyűjtőút		K.V.B B.V.c-C	30 16	KÖu-3
7540 út, Kárpáti, József-hegyi u.	összekötő út gyűjtőút		K.V.B B.V.c-C	30 15	KÖu-3
Szent Imre herceg u.	lakóút	gyűjtőút	B.V.c-C	16	KÖu-3
meglévő további belterületi utcák	lakóút		B.VI.d-C B.VI.d-D	11 8	KÖu-4
tervezett belterületi utcák		lakóút	B.VI.d-C	12	KÖu-4
meglévő további külterületi utak	egyéb út		K.VI.C	12	KÖu-4
tervezett külterületi utak		egyéb út	K.VI.C	16	KÖu-4
fürdő menti út	kerékpárút		B.VII.	4	KÖu-5
külterületi önálló kp. út	kerékpárút		K.VII.	4	KÖu-5

3.2.8. A közlekedési létesítmények menti sávokra vonatkozó különleges előírások**1988. évi I. tv. a közúti közlekedésről, 42/A.§ (1)**

a közút kezelőjének hozzájárulása szükséges külterületen az út tengelyétől mért

- gyorsforgalmi és főutak esetében 100
- egyéb utaknál 50

méteren belül építmény építési engedélyezéséhez és anyagnyerőhely létesítéséhez

OTÉK, 36. §

(6) országos közút mellett gazdasági terület kivételével nem jelölhető ki beépítésre szánt terület az út tengelyétől mért

- gyorsforgalmi utak esetén 250
- főutak esetén 50

méteren belül

(7) országos közút mellett nem létesíthető egészségügyi és turisztikai erdő az út tengelyétől mért

- gyorsforgalmi utak esetén 100
- főutak esetén 50

méteren belül

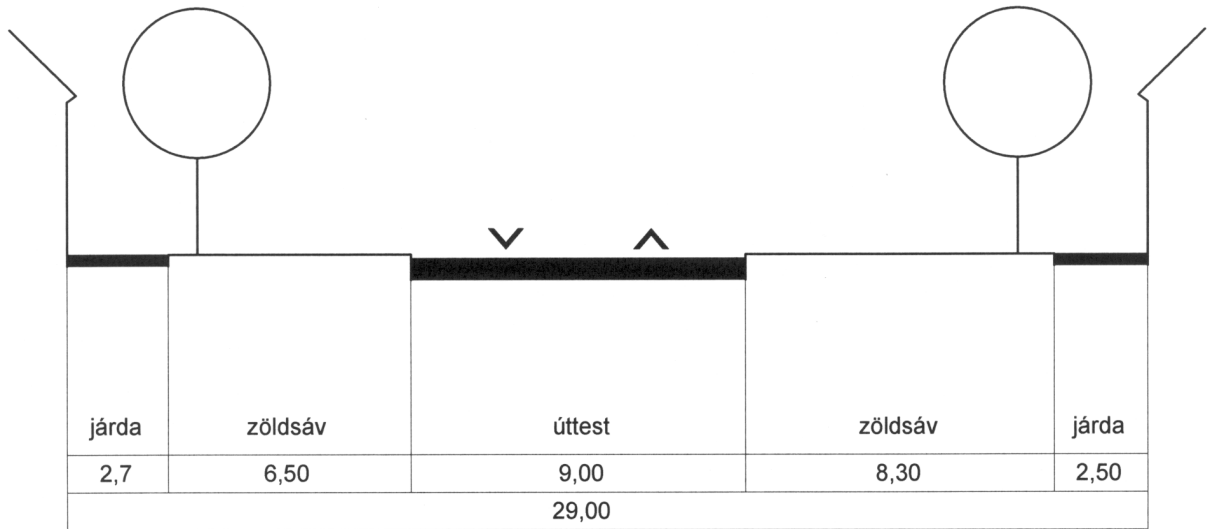
3.2.9. Útügyi műszaki előírások

Letenye állami, önkormányzati tulajdonú és a közforgalom számára megnyitott magánutak műszaki terveinek kidolgozása során településrendezési szempontból az alábbi előírásokat kell figyelembe venni:

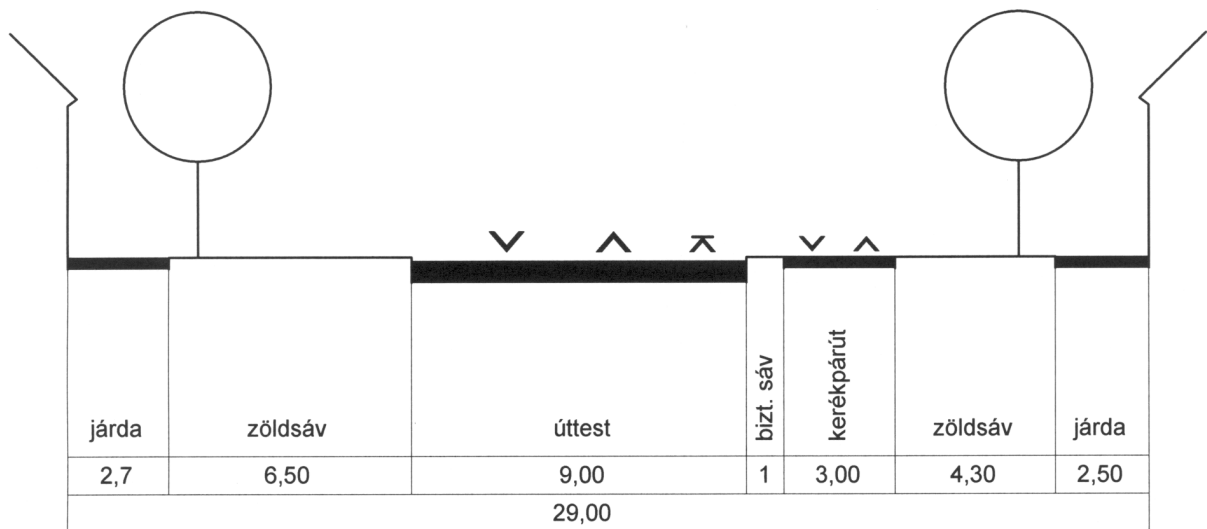
2-1.163	külterületi közutak menti fásítás
2-1.201	közutak tervezése
2-1.203	kerékpárforgalmi létesítmények tervezése
2-1.206	körforgalmú csomópontok tervezése
2-1.207	a közúti forgalom csillapítása
2-1.210	parkolási létesítmények
2-1.211	gyalogosközlekedés
2-1.212	tömegközlekedés
2-1.214	szintbeni közúti csomópontok méretezése és tervezése

1.
7. FŐÚT
Kossuth Lajos utca

meglévő állapot

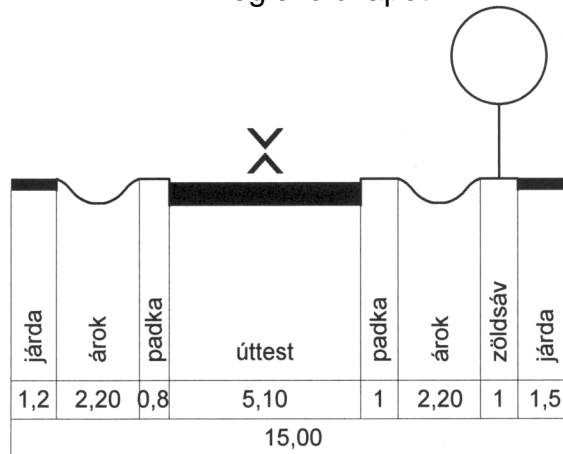

tervezett állapot
B.III.b-C

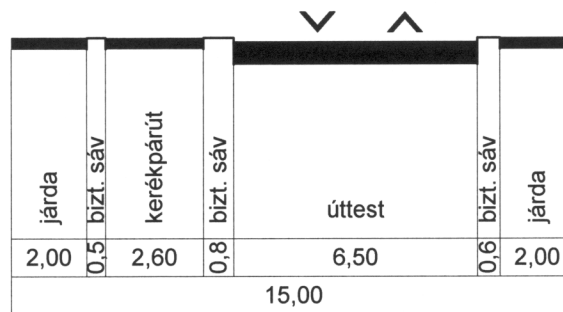

A közművek az általuk előírt védőtávolságok figyelembe vételével szabadon elhelyezhetők.

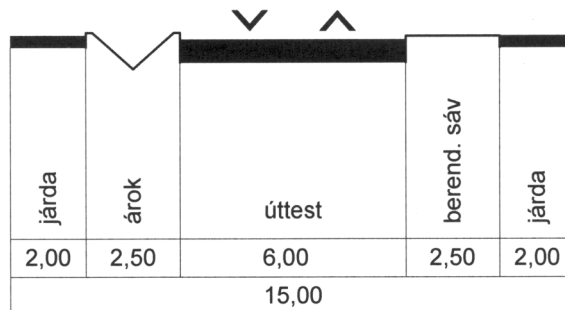
2.
6835 J. ÖSSZEKÖTŐ ÚT, Rákóczi Ferenc utca
meglévő állapot

tervezett állapot „A” változat
B.V.c-D

tervezett állapot „B” változat
B.V.c-C

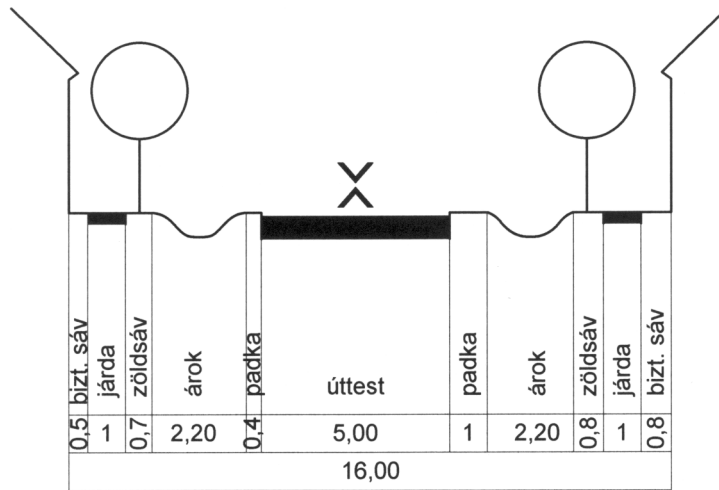

kerékpározásra
30 km/ó seb. korl.
esetén alkalmas

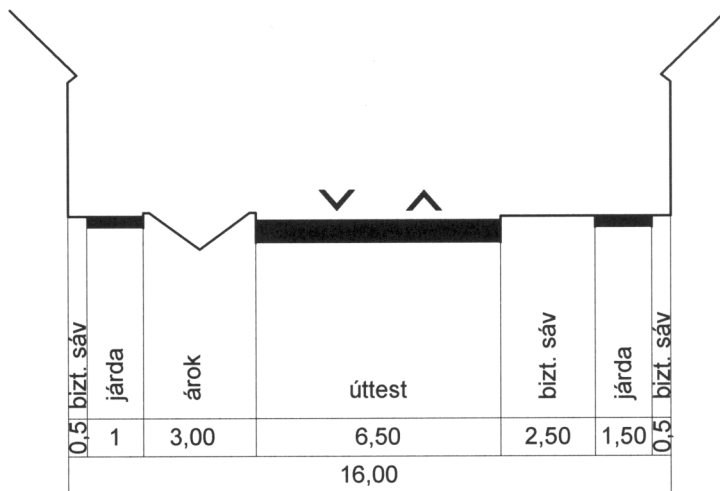
A közművek az általuk előírt védőtávolságok figyelembe vételével szabadon elhelyezhetők.

3.
Szent Imre herceg utca

meglévő állapot

tervezett állapot
B.V.c-C

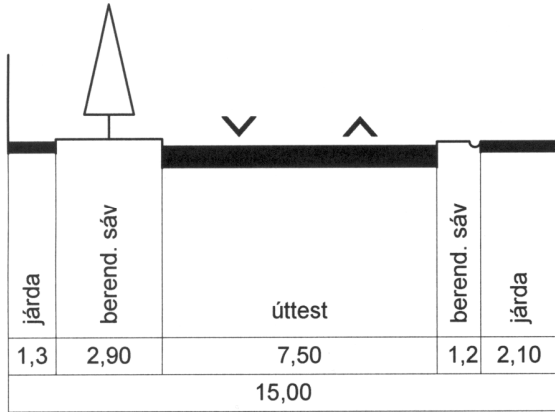

A közművek az általuk előírt védőtávolságok figyelembe vételével szabadon elhelyezhetők.

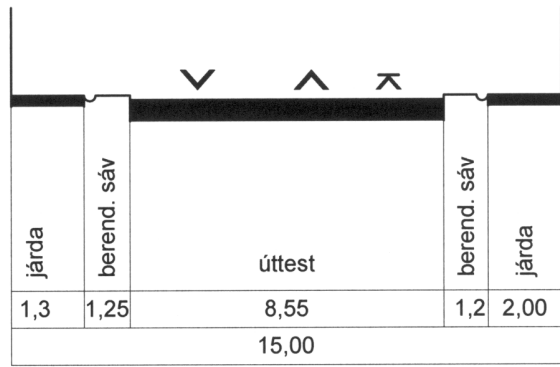
4.

7540 J. ÖSSZEKÖTŐ ÚT
Kárpáti utca

meglévő állapot

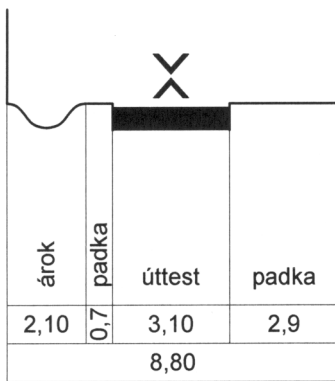
tervezett állapot B.V.c-C

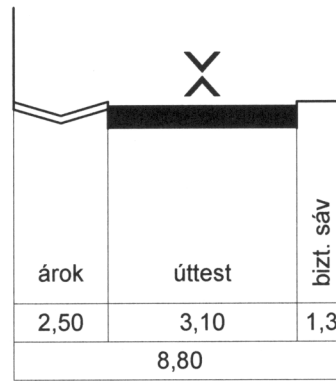
5.

Csallóköz utca

meglévő állapot

tervezett állapot B.VI.d-D

A közművek az általuk előírt védőtávolságok figyelembe vételével szabadon elhelyezhetők.

4. KÖZMŰVESÍTÉSI JAVASLAT

4.1. Vízellátás

Letenye település önálló vízművel rendelkezik. A Város ivóvízellátását a településen lévő vízbázis biztosítja. A vízellátó rendszer üzemeltetője a Dézsalai Vízmű ZRt.8800, Nagykanizsa, Kisfaludy 15/a, melynek az Önkormányzat is tulajdonosa. A vízi közművek tulajdonjoga kizárólagosan a településé. A vagyongazdálkodási, így beruházási feladatokat a település gyakorolja.

A település vezetékes ivóvízellátásának építését az 1960-as évek végén kezdték el, folyamatosan bővült a település fejlődésével. A vízellátás jelenleg teljes körű. A vízellátó rendszer rövid leírása a következő:

- vízázó kutak (4db kút)
- Vízkezelő technológia (Fe, Mg, CO₂)
- Alsó térszíni medence (100 m³)
- Nyomásfokozó
- Ellátó hálózat (~25 km)
- Térszíni magaslati medence (500 m³)

A vízbázis a fokozottan sérülékeny vízbázisok közé tartozik. A vízbázis védőidomának lehatárolása megtörtént. A NYUDUKÖVIFE Határozatában foglaltakat be kell tartani, a védőidomon a határozatban foglaltaknak megfelelő tevékenységeket lehet csak folytatni.

A víztermelő kutak kapacitása napi 1200 m³ víz kitermelésére is alkalmasak. A jelenlegi igénybevétel ennél jelentősen kisebb, napi átlagban 350-400 m³. A településen egyéb ipari rendszerek is üzemeltetnek önálló vízbázist (OWI). A kutak állapota jónak mondható, felújításuk jelenleg nem indokolt, viszont a kútgépészeti szelvények cseréje időszerű. A kutak egy védőidomon található, így védelmük és a terület karbantartás megoldott.

A kitermelt víz tisztításra szorul, elsősorban vas, mangán és CO₂ tartalma miatt. A tisztítás technológia egyszerű, a technológia megbízhatóan működik, megfelelő karbantartás mellett további üzem hosszú távon biztosítható.

A tisztított víz a Vízmű telepen lévő térszíni medencébe kerül, ahol lehetőség van a fertőtlenítésre. A térszíni medencéből nyomásfokozó szivattyúk segítségével az ellátó hálózatba kerül az ivóvíz. A napi fogyasztás ingadozás és a szivattyúzás kiegyenlítésére a település magas pontján 500 m³ térfogatú ellennyomó medence építésére került sor. A medence vasbeton térszíni medence, a vízmű telepre a medenceszint be van jelezve, a vízmű automatikus üzemben működik. A vezetékek anyaga, átmérője az igényeknek megfelelően lett kialakítva. A folyamatos felújítással a hálózat jól kézben tartható. A meghibásodások aránya az országos átlaghoz képest alacsony. A hálózaton a tűzoltást biztosító tűzcsapok száma megfelelő. A hálózat rendelkezik kellő tartalékokkal, de vannak szűk keresztmetszetek is, melyek a következők:

- Béci utca, hálózati nyomás alacsony
- Szamos utca vezeték keresztmetszet kicsi

- Kárpáti utca É-i részén a hálózati nyomás alacsony
- Rákóczi Ferenc utca, az alacsony fogyasztás miatt vízminőségi panaszok.

A tűzvízellátás a település családi házas jellegű rendszerére lett kiépítve, amennyiben nagyobb tűoltási igényre lesz szükség, minden esetben külön vizsgálni kell a hálózatból kivehető vízmennyiséget, amennyiben az nem elégséges, úgy tűzvíz tárolót kell építeni. A településen az átlagos nyomás szint 4 bar , természetesen a magasabban lévő területeken kevesebb.

A települési ellátó hálózatról ellátott az un. régi határátkelő, melynek nyomvonala mentén további fogyasztók létesíthetők. A település É-i részén lévő szőlőhegy ellátására a Kárpáti utcában létesítendő nyomásfokozó és a kiépítendő hálózat biztosíthatná a lehetőséget. A vezeték nyomvonala mentén további területek tárhatóak fel. (A szőlőhegy ellátását a Zajki vízellátó rendszerről is meg lehet oldani.)

A település jelenlegi vízellátó rendszere több irányban jól fejleszthető, így az ipari park területén, a régi határállomás irányában.

Amennyiben olyan méretű fejlesztési igény jelentkezne melyet a meglévő hálózat, vízbázis, tisztító kapacitás nem tudna kielégíteni a településnek lehetősége adott a Molnári kis regionális rendszerhez csatlakozni.

4.2. Szennyvízelvezetés, szennyvízkezelés

A település önálló elválasztó rendszerű, gravitációs szennyvízcsatorna hálózattal rendelkezik. A hálózat két ütemben épült ki. Az első ütem az 1960-as évek végén beton anyagú hálózattal, NA 30 átmérővel készült gravitációs hálózat. A város fő utcáin épült, a Bajcsy- Zsilinszkyi, Kossuth, Kárpáti utcákban.

A második ütem a 90-es évek elején valósult meg. Ekkor lett teljes körű a város csatorna hálózata. A hálózaton 6 db szennyvízátemelő is létesült. Az átemelők és a csatornahálózat megfelelő kapacitású, az átemelők gépészeti felújítása időszerű. **A csatornahálózat szállítóképességében jelentős tartalékok vannak.**

A második ütemben készült csatorna hálózat anyaga KG-PVC, átmérője NA 200 mm. Az átemelők vasbeton műtárgyak.

A csatorna hálózat hossza:

- 3,5 km, beton NA 30 csatorna
- 21 km, NA 200 mm KG-PVC csatorna
- a csatornahálózat 8 db szennyvízátemelővel rendelkezik.

A régi határátkelőről a szennyvíz átemelő segítségével kerül a szennyvíztisztító telepre. A csatornahálózat elválasztó rendszerű, de csapadékos időszakokban a tisztító telepre érkező szennyvíz mennyisége jelentősen megnő, mivel a csapadékvíz bekerül a hálózatba.

A település szennyvíztisztító telepe a Csányi utcában található, megfelelő védőtávolságra a lakóházaktól. A tisztító telep a csatornahálózat fejlesztésének megfelelő ütemekben épült ki. Az első ütemben létesült a telepen 2 db TABTA technológia sor, melyek az akkori kornak megfelelő technológiát képviseltek, a keletkező szennyvíziszap kezelése nem volt megoldott. A következő ütem fejlesztése

során a telep hidraulikai kapacitása $1000 \text{ m}^3/\text{napra}$ lett növelve, a tisztító kapacitása az akkori befolyó értékeknek megfelelően 8000 LEÉ lett. Az új technológia A^2/O . A szennyvíztisztító telepen a régi műtárgyak megmaradtak, felújításuk nem történt meg, állapotuk folyamatos veszélyforrást jelent.

A szennyvíztisztító telep az időközben bekövetkezett törvényi szigorítás miatt bírságolt lett. A szükséges fejlesztési tervek elkészültek.

A tisztító telepen keletkező szennyvíziszap elhelyezése megoldott, de nem költséghatékony megoldás. A tisztító telep fejlesztésének megvalósításával a jelenlegi problémák megoldhatók.

A tisztító telep jelenlegi terhelése $350\text{-}450 \text{ m}^3/\text{nap}$, a hidraulikai terhelése rendkívül változó a $4000 \text{ LEÉ}\text{-}12\,000 \text{ LEÉ}$.

Amennyiben a város szennyvízmennyiség növekedéssel járó beruházást tervez, elodázhatatlanná válik a szennyvíztisztító telep fejlesztése. A fejlesztés során a tisztított szennyvíz a jelenlegi befogadó helyett direktbe a Murába kerülne bevezetésre. A szennyvíztisztító telep bővítése a jelenlegi telep területén belül lesz.

4.3. Csapadékvíz elvezetés

A várost átszeli a Béci-patak. A település alapvetően a Mura felé lejtő domborzati viszonyokkal rendelkezik. A terület egyenletes, de markáns esését a Zajki patak völgye változtatja meg, mely viszont a városnak lehetőséget ad a vizes pihenőhelyek városközponti kialakítására is.

A csapadék vizek a mediterrán jellegű záporok esetében jelentős problémákat okoznak a csapadékvíz elvezető rendszernek. A legnagyobb terhelést a külterületekről érkező lefolyó vizek jelentik, melyeket elsősorban a települést védő övárkok hiánya okozza. A település meglévő zárt, illetve nyíltárkos csapadékvíz elvezető rendszere nem képes az így érkező vízmennyiségek elvezetésére és jelentős fenntartási gondot okoz a szállított iszap mennyisége is. A legfontosabb teendő a meglévő hálózat tehermentesítése, az övárkok kiépítésével és a meglévők karbantartásával biztosíthatók. Amennyiben a terepviszonyok lehetővé teszik a lefolyó csapadék vizek belterületet elkerülő elvezetését biztosítani kell, amennyiben ez nem lehetséges a záportárolók kialakítását kell megvalósítani a természetbe illesztett módon. A legkritikusabb területek a Kárpáti utca, az ipari park területe, a Bajcsy Zsilinszky utca ahol rendszeres az elöntés.

A településre aktualizálni kell a csapadék vízvezető rendszer fejlesztését, a rendezettebb városkép kialakítása és a megbízhatóbb üzemelés érdekében célszerű lenne a zárt csapadékvíz elvezető csatornák kialakítása, ezáltal a település úthálózata is jobban karbantarthatóbbá válna.

4.4. Gázellátás

A település 1985-ben kapcsolódott be a földgáz ellátásba, amikor megépült a Becsehely-Újmajor körzetében lévő MOL RT. gáz átadótól kiinduló, 7 települést ellátó 6 bar üzennyomású KPE alapanyagú gázvezeték.

A településen a gázvezeték teljes mértékben kiépítést nyert. A gázvezeték átmérője fokozatosan csökken 63, 40, 32-re, figyelembe véve a település beépítettségét,

várható fejlesztését. Az ellátás középnyomású (3 bar), ezért minden fogyasztóhoz beépítésre került az egyedi nyomásszabályzó. Ez a szabályzó biztosítja a gázkészülékekhez szükséges 30 mbar égő nyomást. A beépített gázfogyasztó készülékek a mai kor termékei, a fogyasztói vezetékeknél megjelent az acél vezeték mellett a réz is.

A kiépített gázvezeték és tartozékai hosszú távon biztosítják a település biztonságos gázellátását. A gázvezeték szállító képessége lehetővé teszi a falu további fejlesztési lehetőségeit is.

A házi bekötések teljes hosszúságban KPE-ből készültek, így korróziós meghibásodástól nem kell tartani.

A bekapcsolt lakossági fogyasztók száma : 1299 db. A nem lakossági fogyasztók száma: 131 db. Az üzemelő gázelosztó gerincvezeték hossza: 33,76 km.

A hálózat üzemeltetője: E-on Gázhálózati Zrt. 8800 Nagykanizsa, Zrínyi M. utca 32.

4.5. Elektromos energia ellátás

Letenye város villamos energia ellátása a E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati ZRt. ellátási területéhez tartozik. A 20 kV-os elosztó hálózat a légvezetékes táplálása a Söjtör és Nagykanizsa 120/20 kV-os transzformátor állomásokról történik. A település területén a meglévő 20 kV-os hálózat hossza kb. 25,0 km.

A terület villamos energia ellátásának táppontjai:

- közcélú transzformátor állomások:

	Tr.típusa	Megnevezése, helye	Beépíthető teljesítmény (kVA)	Beépített teljesítmény (kVA)
1.	VOTR 20/250	I. Tr. Kossuth utca	250	250
2.	ABB 20/315	II. Tr. Bajcsy Zs.E.	315	250
3.	OTR 20/250	III. Tr. Egyeduta, Petőfi S.u. végén	250	250
4.	OTR 20/400	IV. Tr. József.A.u.	400	250
5.	OTR 20/630	V. Tr. Kárpáti u.	630	630
6.	OTR 20/400	VI. Tr. Sport u.	400	100
7.	OTR 20/400	VII. Tr. Cimai major, Szent Imre u. NY-i felén	400	160
8.	OTR 20/400	VIII. Tr. TSZ Egyeduta	400	400
9.	OTR 20/250	IX. Tr. Béke u.	250	160
10.	OTR 20/250	X. Tr. Szennyvíztisztító, Csányi u. végén	250	100
11.	OTR 20/250	XI. Tr. Posta, Béke utca	250	250
12.	OTR 20/400	XII. Tr. Akácfa u.	400	160
13.	OTR 20/400	XIII. Tr. Béke u.	400	100
14.	OTR 20/400	XIV. Tr. Építők u.	400	100

15.	OTR 20/400	XV. Tr. Rákóczi u. Egyeduta, Kolozsvári utca	400	400
16.	OTR 20/250	Julián hegy, Letenye É-NY-i részén	250	63
17.	OTR 20/400	TSZ Gépműhely, Farkas J.utca Tsz	400	160
18.	OTR 20/630	OWI Zala I., Bajcsy Zsilinszky u. NY-i végén	630	630
19.	OTR 20/630	OWI Zala II., Bajcsy Zsilinszky u. NY-i végén	630	630
20.	OTR 20/630	Határátkelő I., Vám, régi határátkelő	630	630
21.	OTR 20/400	Határátkelő II., Vám, régi határátkelő	400	400
22.	OTR 20/400	Határátkelő III., Bónyai major	400	400
23.	OTR 20/630	Hűtőház, Bajcsy Zsilinszky u. NY-i végén	630	630
24.	OTR 20/250	KTSZ ÁFOR, Bajcsy Zsilinszky u. NY-i végén	250	160
25.	OTR 20/630	Mezőgép, Bajcsy Zsilinszky u. NY-i végén	630	400
26.	OTR 20/250	Téli fenntartási telep, Határátkelőtől D-NY-ra	250	100
27.	OTR 20/250	Color, Fenyő utca	250	160
28.	OTR 20/400	Kavicsbánya, Letenye D-i részén	400	400
29.	OTR 20/630	Ipari park, Bajcsy Zsilinszky u. NY-i végén	630	630
30.	OTR 20/400	Öreghegy, várostól É-ra	400	160

- saját tulajdonú transzformátor állomás

	Tr.típusa	Megnevezése, helye	Beépíthető teljesítmény (kVA)	Beépített teljesítmény (kVA)
32.	BOTR 20/400	Malom, város NY-i részén	400	250
33.	FOTR 20/125	Vízmű, város D-NY-i részén	125	100

Lakóterület, kereskedelmi és gazdasági célra kijelölt területek villamos energia ellátását biztosító fejlesztések:

A település, fejlesztésre kijelölt területei, villamos energia ellátás szempontjából, nem igényel új (építendő) transzformátor állomást és 20 kV-os hálózatot.

Biztonsági övezet határa:

A tervezett 20 kV-os légvezeték leágazás biztonsági övezete a 122/2004.(X.15.) GKM rendelet 7.§(1)-nek megfelelően (MSZ 151. szabvány belterületre vonatkozó

előírásainak betartása miatt a szélső vezetéktől számított 2,5 m), külterületen a szélső vezetéktől számított 5,0 m.

A nagy- és a kisműködésű föld feletti szabad vezeték biztonsági övezetében tilos:

a) a villamosműhöz nem tartozó

aa) oszlop, torony, önálló tartószerkezet, daru, állványzat,

ab) A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó - külön jogszabály rendelkezései szerint - robbanás- és tűzveszélyes anyag (pl. gáz, benzin, olaj) tárolására alkalmas tartály,

ac) üzemanyag töltőállomás,

ad) gémeskút, nyitott állapotban föld felszínétől mért 4 m-nél magasabb sorompó,

ae) magasles, lőtér

létesítése;

b) robbantás;

c) anyag tárolása és felhalmozása

ca) oly módon, hogy az oszlop járművel való megközelítését akadályozza,

cb) nem éghető anyagok 2 métert meghaladó magasságú tárolása (pl. siló, víztartály, építőanyag), amelynél a mértékadó magasság a depónia-ember-eszközmozgástér együttes mérete,

cc) az oszlopszerkezetben és az alapozásban agresszivitásuk miatt kárt okozó vegyi anyagok tárolása és felhalmozása,

cd) A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó - külön jogszabály rendelkezései szerint - robbanás- és tűzveszélyes anyagok (pl. nád, fa, gumi, hulladék, szilárd, folyékony, gáznemű tüzelő- és üzemanyag, lőszer) tárolása és felhalmozása, a mezőgazdasági termelésben szükségszerűen, ideiglenesen a táblán maradó szalmabála, valamint nem kazlazott széna kivételével;

d) munkavégzés

da) a c) pontban felsorolt A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó - külön jogszabály rendelkezései szerint - robbanás- és tűzveszélyes anyagokkal, kivéve a mezőgazdasági termeléssel együtt járó szokványos munkaműveleteket,

db) a jármű (gépjármű, mezőgazdasági vontató, munkagép stb.) üzemanyaggal való feltöltése,

dc) a c) pontban említett A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó - külön jogszabály rendelkezései szerint - robbanás- és tűzveszélyes anyagok elégetése, kivéve a mezőgazdasági munkák végzése során szükségszerűen a táblán maradó szármaradványt, valamint a tarló égetését. A tarló, illetőleg a szármaradvány égetésnél be kell tartani az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásait;

e) a föld felszínétől mért 3 méternél magasabb idegen létesítményhez tartozó fémhuzal, sodrony, lánc, ki- vagy átfeszítése, továbbá 3 méternél magasabb kerítés létesítése, kivéve a távközlési vezetéseket, valamint a villamos karám (villanypásztor) vezetéseket;

f) komló vagy egyéb - 4 métert meghaladó - magas növésű futónövény termesztése;

g) sárkányeresztés, repülőmodellezés;

h) a vezeték oszlopára jogosulatlan személynek felmászni.

5. HÍRKÖZLÉSI JAVASLAT

5.1. Részletes ismertetés:

A fejlesztési terület vezetékes- és vezeték nélküli hírközlési rendszere az illetékes hírközlési szolgáltatók nyilatkozata alapján a következő:

5.1.2. Országos vezeték nélküli rendszerek:

Az írásos megkeresést követő 30 napon belül írásban nem nyilatkozott:

Antenna Hungaria Zrt.

Telefonon történt megkeresés alkalmával nyilatkozta, hogy tervezett és a meglévő létesítményeik miatt építési korlátozás nincs, a lefedettség megfelelő.

Fejlesztési szempontból a digitális földfelszíni műsorszórásra hívta fel a figyelmet, melyhez új földi adók építése nem szükséges.

5.1.3. Mobil hírközlő rendszerek:

Az írásos megkeresést követő 30 napon belül nem nyilatkozott:

1. T-Mobile Magyar Telekom Nyrt.
2. Pannon GSM Távközlési Zrt.
3. Vodafon Magyarország Zrt

A településen egyik mobil szolgáltató sem üzemeltet saját antennatornyot. Telefonon történt megkeresés alkalmával közölték:

- tervezett és meglévő létesítmény miatt építési korlátozás nincs
- a GSM lefedettség megfelelő
- fejlesztés: csak a már meglévő hálózaton tervezik:
- gyorsabb adatátvitelt kínáló EDGE szolgáltatás
- mobil szélessáv (3G/HSDPA) szolgáltatása. (videotelefonálás és gyors internetezés)

5.1.4. Vezetékes hírközlési hálózatok:

5.1.4.1. Távközlési hálózat:

- GTS DataNet Távközlési Kft.: az írásos megkeresést követő 30 napon belül nem nyilatkozott. Telefonon nyilatkozta, hogy a területen az interneten közzétett szolgáltatások érhetők el T-COM szolgáltatási területén. A Magyar Telekom Nyrt. szaki Szolgáltatások Igazgatóság Dél-dunántúli szolgáltatási központ Zalaegerszeg mérnökség közműegyeztetési jegyzőkönyvében nyilatkozta, hogy a területen helyi hálózatot, körzethálózatot és gerinc hálózatot üzemeltet. A távközlési hálózata al-építményben, földkábelként illetve légkábelként oszlopsoron van elhelyezve. Az egyeztetés alkalmával közműkezelői nyilatkozatot is adott. A távközlési hálózatán a saját fejlesztések folyamatosak. Új építés, bővítés csak kiviteli tervek alapján történhet. Építési engedélyezés esetén kéri a közműkezelői hozzájárulás megkérését és az abban előírtak betartását.

A távközlési hálózat tulajdonosa a Magyar Telekom Nyrt. (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.), üzemeltetője a Magyar Telekom Nyrt. Zalaegerszeg Mérnökség (8900 Zalaegerszeg, Ispotály köz 1). **Javasolt helyi vezetékeshálózati fejlesztés:**

Az új lakóterületek távbeszélő ellátását földkábeles alaphálózat kiépítésével javaslom megoldani. A távközlési alaphálózatot előközművesítés során célszerű megvalósítani. A fejlesztési területek ellátása csak a T-COM Nyrt.-vel előzetesen történt egyeztetések és kiviteli tervek megrendelése esetén biztosítható.

5.1.4.2. Kábel TV rendszer:

- A településen kábel TV szolgáltató és egyben a hálózat tulajdonosa a GELKA HÍRTECH Kft. 8900 Nagykanizsa, Platán sor 4 sz.

Az egyeztetés során nyilatkozta, hogy a csillagpontos KMJR hálózata a település teljes területét lefedi TV és internetszolgáltatással. A légekábeles hálózat nagyrészen a T-COM földfeletti hálózatával az Eon tulajdonában lévő közös oszlopsoron került kialakításra. Hálózatát saját fejlesztésben bővíti, jelenleg folyamatban van a Nagykanizsa-Becsehely-Letenye optikai kábel kiépítése.

- A településen a Magyar Telekom Nyrt. beruházásában hamarosan kiépül az optikai gerinchálózat, így a T-HOM kábel TV szolgáltatásai elérhetőek lesznek

5.2. Nyomvonalas hírközlési hálózatok tervezésének és építésének általános feltételei:

A területen későbbiekben megvalósuló beruházások kiviteli tervezésénél a 2003. évi C. törvény az elektronikus hírközlésről 182. § (4) j) település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésével kapcsolatos szabályok szerint biztosítani kell a hírközlési létesítmények elhelyezésének lehetőségét.

Az egyéb nyomvonalas közművek tervezőinek javaslom betartani az MSZ 7487 sz. szabvány előírása szerint a távközlési hálózat részére biztosított területsáv szabadon hagyását, valamint a 9004/1982. (Közl. Ért. 16.) KPM-IPM számú együttes közlemény 4. számú szabályzatában foglaltakat.

Meglévő távközlési hálózat más nyomvonalas jellegű közművel történő keresztezése vagy megközelítése, továbbá az antennák, antennatartó szerkezetek, valamint az azokhoz tartozó műtárgyak építése esetén a 248/2001.(XII.18.) kormányrendelet, a 46/1997. (XII.29.) KTM rendelet, a 4/1981.(III.11.)KPM-IPM számú együttes rendelet valamint a 2003. évi C. törvény az elektronikus hírközlésről alapján be kell szerezni a Nemzeti Hírközlési Hatóság szakhatósági hozzájárulását.

A területen megvalósítandó hírközlési hálózat építése, valamint egyéb ipari berendezés üzemeltetése során javaslom a vonatkozó szabványok által előírt, TV

adók sávjába eső zavar sugárzás figyelembevételét (MSZ EN 50081-1:1993., MSZ EN 50081-2:1994, MSZ EN 50082-1:1993, MSZ EN 55020:1994).

Új távközlési vagy KTV hálózat építése esetén az országos elhelyezési és tervezési előírásoknak megfelelően kiviteli tervet kell készíttetni arra jogosult tervezővel és indokolt esetben azok létesítését a 290/2007. (X. 31.) Korm. rendelet alapján csak jogerős építési engedély birtokában lehet elvégezni.

Az antennák, antenntartó szerkezetek, valamint az azokhoz tartozó műtárgyak tekintetében az építésügyi hatósági jogkört a 46/1997. (XII.29.) KTM rendelet alapján a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja.

Az 1996. évi I. törvény a rádiózásról és televíziózásról 115. § (8) előírása szerint az újonnan kiépülő Kábel TV rendszer meg kell, hogy feleljen a korszerű adatátvitel követelményeinek.

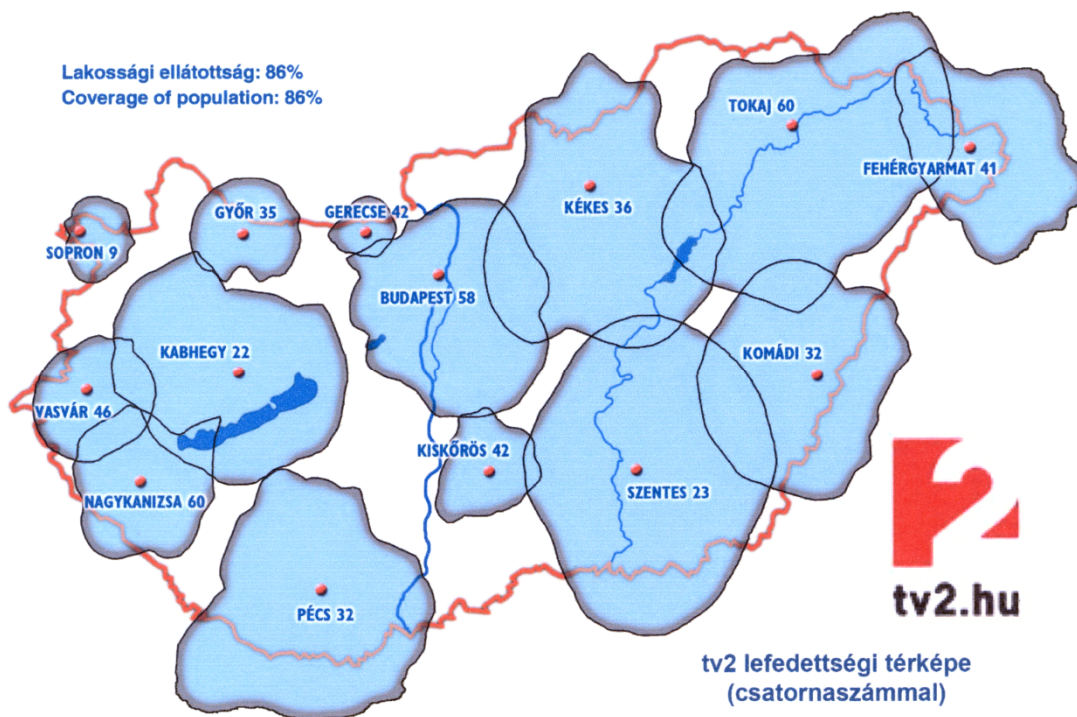
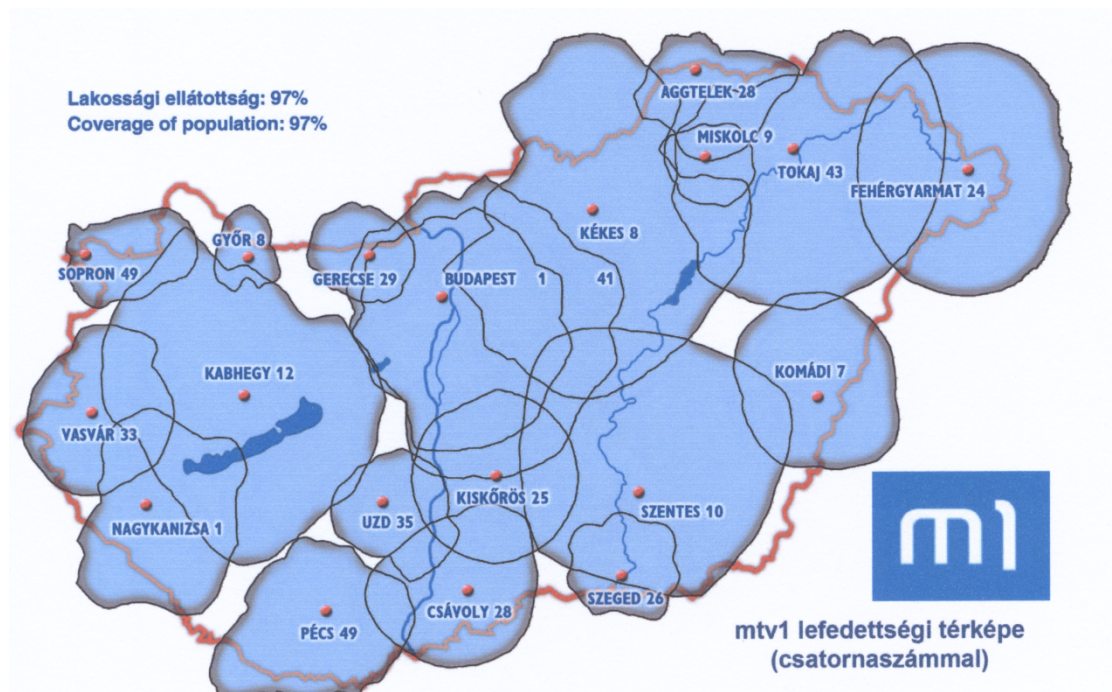
Olyan már kiépített műsorelosztó rendszereknél, amelyeknek gerinchálózata nem felel meg a rendeletben szabályozottnak, a további lakossági csatlakozások kiépítésénél a rendeletben foglaltakat kell érvényesíteni.

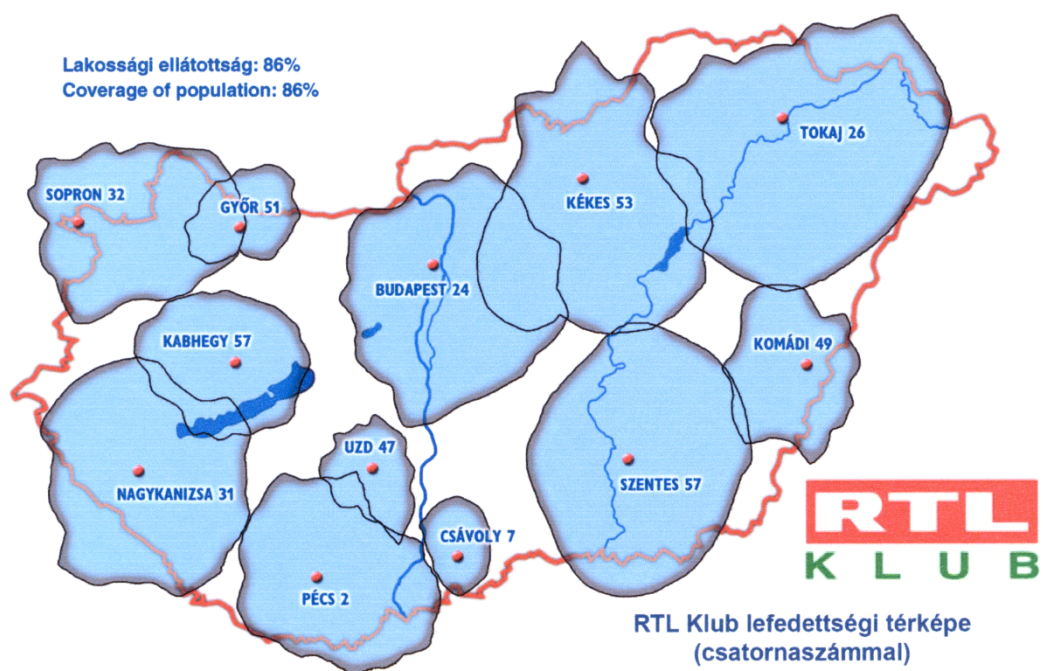
Új Kábel TV rendszer építése esetén javasolom az MSZ EN 50083-1...7 (Kábeles kép- és hangjelelosztó rendszerek) szabvány alkalmazását, mely a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény alapján önkéntes. Az átmeneti időszakban kábeles elosztó rendszerek megépítésekor értelemszerűen alkalmazhatók az egyébként elavult MSZ 11458-1...4 (Kábeles műsor- és jeltovábbító rendszerek, Műszaki követelmények) szabvány előírásai is.

Az egyes építésügyi jogszabályok módosításáról szóló 2/2002.(I.7.) FVM rendelet szerint a tervdokumentációban az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 31. §-ában meghatározott követelmények teljesítését a vonatkozó nemzeti szabványok vagy azokkal legalább egyenértékű műszaki megoldás alkalmazásával kell biztosítani.

Ennek analógiájára – *mivel a nemzeti tervezési szabványok kötelező alkalmazása megszűnt* – a vonatkozó nemzeti szabványtól eltérő műszaki megoldás alkalmazása esetén szakvéleményt kell az engedélyezési tervhez csatolni, amely igazolja, hogy a tervezett szerkezet, eljárás vagy számítási módszer a szabványossal legalább egyenértékű.

MTV1, a TV2 és az RTL Klub földi műsorszóró adók interneten elérhető analóg ellátottsági térképek:

GSM lefedettség:

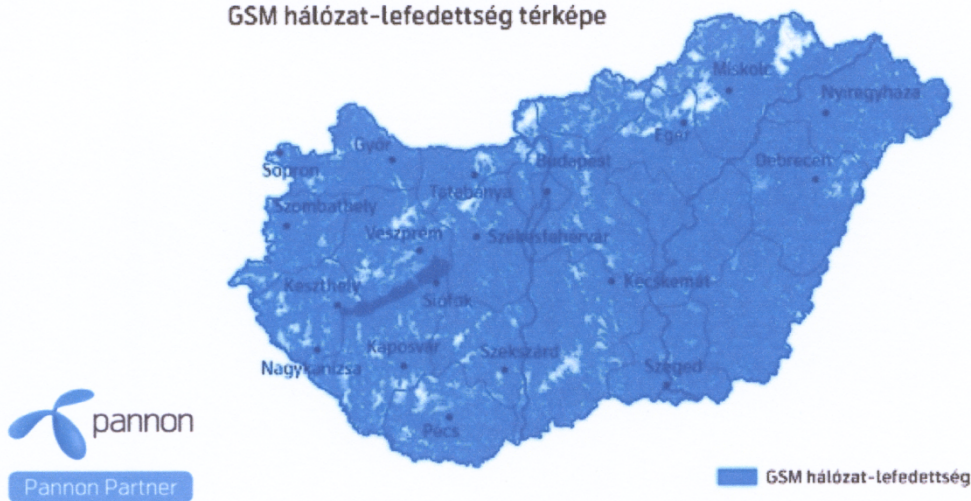
2 W-os beltéri lefedettség

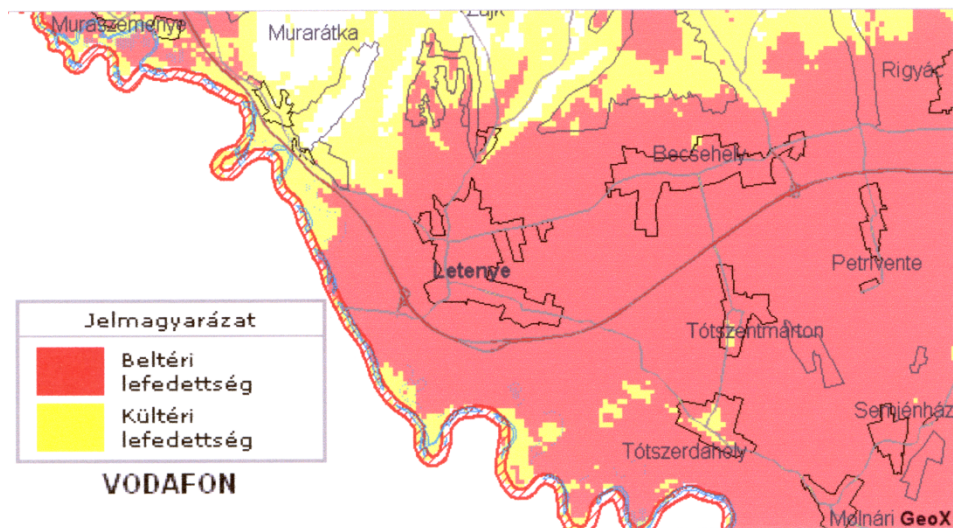
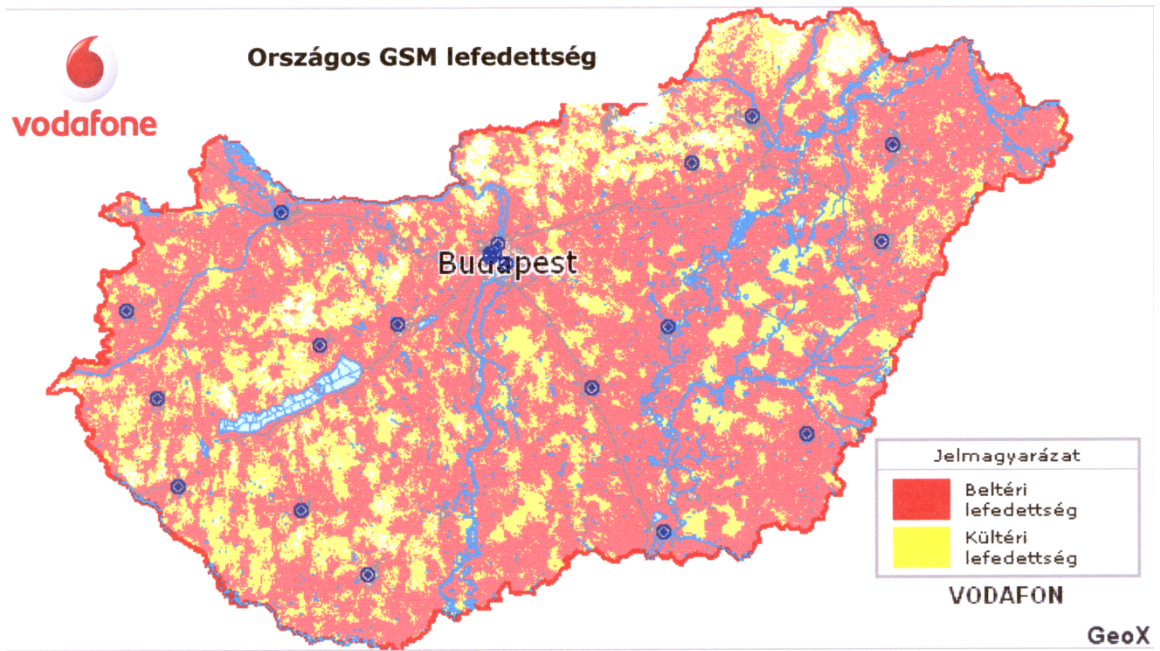

2 W-os készülék kültéri antennával

A Pannon GSM hálózat-lefedettség térképe

**Letenye Város Önkormányzata Képviselő-testületének
..... (.....) sz. rendelete**

A HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATRÓL

Letenye Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény, 6.§ (3) bek. a). pontjában, valamint a helyi önkormányzatokról szóló, többször módosított 1990. évi LXV. törvény 8.§ (1) bekezdésében és 16.§-ában biztosított feladat- és jogkörében eljárva, Molnári község Helyi Építési Szabályzatának (továbbiakban HÉSZ) megállapítására az alábbi rendeletet alkotja:

I. fejezet

A rendelet hatálya

1. §

(1) A rendelet területi hatálya Letenye város teljes közigazgatási területére terjed ki.

(2) A rendelet hatálya alá tartozó területen területet alakítani, épületet és más építményt (a műtárgyakat is ide érve) tervezni, kivitelezni, építeni, felújítani, átalakítani, korszerűsíteni, bővíteni, lebontani, használni, valamint mindezekre hatósági engedélyt adni az általános érvényű előírások valamint, az Országos Településrendezési és Építési Követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet (OTÉK) előírásai mellett, csak és kizárólag e rendelet és rajzi mellékletei (V2 és V3 jelű tervlapok) együttes alkalmazásával, azok előírásainak megfelelően szabad.

Szabályozási elemek

2. §

(1) A szabályozási terven jelölt kötelező erejű szabályozási elemek:

a) I. rendű szabályozási elemek:

aa) közlekedési elemek

ab) terület-felhasználási módok,

ac) terület-felhasználási egységek határa.

b) II. rendű szabályozási elemek:

ba) a a) és c) pontban nem felsorolt szabályozási elemek.

c) III. rendű szabályozási elemek:

ca) védősávok és védőterületek,

cb) a hátsó telekhatáron haladó övezet-, építési övezet és területfelhasználás-szabályozási vonal

cd) terület-felhasználási egységen belüli területet kiszolgáló út.

(2) Az I. rendű szabályozási elemek módosítására csak a településszerkezeti terv felülvizsgálata és módosítása keretében kerülhet sor.

(3) A II. rendű szabályozási elemek módosítására csak a szabályozási terv felülvizsgálata és módosítása keretében kerülhet sor.

(4) A III. rendű szabályozási elemek módosítása hatósági eljárásban, az illetékes szakhatóságok hozzájárulásával (*ca) pont.*), illetve telekalakítási terv alapján (*cb*), (*cd) pont*), kerülhet sor.

A szabályozási elemek értelmezése, fogalom meghatározás

3. §

(1) A jelenlegi közterület felőli telekhatár – amennyiben a terv másként nem rendelkezik – kötelező szabályozási vonalnak tekintendő.

(2) Az építési övezetek építési használatát tartalmazó táblázatokban a telkekre és építménymagasságokra vonatkozó értékek új telekalakításokra, illetve új épületek építésére értendők.

(3) Jelen rendelet hatályba lépését megelőzően kialakított építési telkek - az építmények elhelyezésére vonatkozó előírások (telekterület, elő- hátsó- oldalkert, építménymagasság, tűztávolság, beépítettség, zöldterület nagysága) betartásával - akkor is beépíthetők minősülnek, ha a telekszélesség nem éri el a táblázatban az övezetre előírt mértéket.

Az engedélyezés általános szabályai

4. §

(1) A telekalakítások és építések engedélyezése során meg kell őrizni a meglévő településstruktúrát, beépítési módot, a jellegzetes épülettömegeket és tetőformát.

(2) Az építési engedély kérelmekhez a vonatkozó rendeletben szereplő mellékleteken túlmenően a jelen rendelet 18. § (5). bekezdésében foglaltak szerinti mellékletet is kell csatolni, az ott megnevezett esetekben.

II. fejezet

ÖVEZETI ELŐÍRÁSOK

Településszerkezet, terület-felhasználás

5. §

(1) A város beépítésre szánt területének terület-felhasználási egységei:

a) lakóterület:

1. nagyvárosias lakó- **Ln**,
2. kisvárosias lakó- **Lk**,
3. kertvárosias lakó- **Lke**,
4. falusias lakó- **Lf**,

b) vegyes terület:

1. településközpont vegyes- **Vt**,

- 2. központi vegyes- **Vk**,
  - c) gazdasági terület:
    - 1. kereskedelmi, szolgáltató - **Gksz**,
    - 2. ipari- **Gip**,
  - d) üdülő terület:
    - 1. üdülőházas- **Üü**,
    - 2. hétvégi házas- **Üh**,
  - e) különleges terület:
    - 1. bevásárlóközpont- **K-be**,
    - 2. hulladékudvar- **K-hu**,
    - 3. mezőgazdasági üzemi- **K-mg**,
    - 4. határátkelő- **K-ha**,
    - 5. strand- **K-st**,
    - 6. szennyvíztelep- **K-sz**,
- (2) A város beépítésre nem szánt területének területfelhasználási egységei:
- a) közlekedési, közműelhelyezési, hírközlési terület: **KÖu**,
  - b) zöldterület (közpark): **Z-kp**,
  - c) erdőterület:
    - 1. védelmi célú- **Ev**,
    - 2. gazdasági célú- **Eg**,
  - d) mezőgazdasági terület:
    - 1. kertes- **Mk**,
    - 2. általános- **Má**,
  - e) vízgazdálkodási terület – **V**,
  - f) különleges terület:
    - 1. sport- **K-sp**,
    - 2. temető- **K-t**,
    - 3. bánya- **K-b**.

Szabályozási terv területének beépítésre szánt területei

Nagyvárosias lakóterület (Ln)

6. §

(1) A területen a (3) bekezdésében meghatározott feltételekkel az OTÉK 11.§-ban megnevezett építmények helyezhetők el.

(2) A nagyvárosias lakóterületen elhelyezhető gazdasági célt szolgáló épületekre vonatkozó szabályok:

a) A gazdálkodási célú épület – ha a telken lakóépület is van – nem lehet nagyobb az építési telek beépítettségi mértékének 70%-ánál.

b) A lakótelek beépítettsége a gazdálkodás építményeivel együtt sem lehet nagyobb az övezetekre vonatkozó mértéknél.

(3) A terület építési övezetét, valamint a betartandó telekalakítási és beépítési előírásokat a következő táblázat tartalmazza:

Ln jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K - 800	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K	m
A beépítési mód	oldalhatáron álló, szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	15	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	40	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	30	%

(4) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató: 2,0.

Kisvárosias lakóterület (Lk)

7. §

(1) A területen a (3) bekezdésében meghatározott feltételekkel az OTÉK 12.§-ban megnevezett építmények helyezhetők el.

(2) A kisvárosias lakóterületen elhelyezhető gazdasági célt szolgáló épületekre vonatkozó szabályok:

a) A gazdálkodási célú épület – ha a telken lakóépület is van – nem lehet nagyobb az építési telek beépítettségi mértékének 50%-ánál.

b) A lakótelek beépítettsége a gazdálkodás építményeivel együtt sem lehet nagyobb az övezetekre vonatkozó mértéknél.

(3) A terület építési övezetét, valamint a betartandó telekalakítási és beépítési előírásokat a következő táblázat tartalmazza:

Lk-1 jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K - 800	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K-16	m
A beépítési mód	zárt sorú, szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	K-7,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	50	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	20	%

Lk-2 jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K - 800	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K	m
A beépítési mód	szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	K-12,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	50	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	20	%

Lk-3 jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K - 600	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K-14	m
A beépítési mód	oldalhatáron álló, szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	K-5,0	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	50	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	30	%

(4) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató: 1,5.

Kertvárosias lakóterület (Lke)

8. §

(1) A területen a (4) bekezdésében meghatározott feltételekkel az OTÉK 13.§-ban megnevezett építmények helyezhetők el.

(2) A kertvárosias lakóterületen elhelyezhető gazdasági célt szolgáló épületekre vonatkozó szabályok:

a) A gazdálkodási célú épület – ha a telken lakóépület is van – nem lehet nagyobb az építési telek beépítettségi mértékének 50%-ánál.

b) A lakótelek beépítettsége a gazdálkodás építményeivel együtt sem lehet nagyobb az övezetekre vonatkozó mértéknél.

(3) Az építési övezetekben telkek csak úgy alakíthatók ki, hogy az új telek utcai oldalán mért szélessége a 40 m-t nem haladhatja meg.

(4) A terület építési övezetét, valamint a betartandó telekalakítási és beépítési előírásokat a következő táblázat tartalmazza:

Lke jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K - 600	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K-14	m
A beépítési mód	oldalhatáron álló, szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	5,0	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	30	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	50	%

(5) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató: 0,6.

Falusias lakóterület (Lf)

9. §

(1) A területen a (4) bekezdésében meghatározott feltételekkel az OTÉK 14.§-ban megnevezett építmények helyezhetők el.

(2) A falusias lakóterületen elhelyezhető gazdasági célt szolgáló épületekre vonatkozó szabályok:

a) A gazdálkodási célú épület – ha a telken lakóépület is van – nem lehet nagyobb az építési telek beépítettségi mértékének 70%-ánál.

b) A lakótelek beépítettsége a gazdálkodás építményeivel együtt sem lehet nagyobb az övezetekre vonatkozó mértéknél.

(3) Az építési övezetekben telkek csak úgy alakíthatók ki, hogy az új telek utcai oldalán mért szélessége a 40 m-t nem haladhatja meg.

(4) A terület építési övezetét, valamint a betartandó telekalakítási és beépítési előírásokat a következő táblázat tartalmazza:

Lf-1 jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K - 600	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K-14	m
A beépítési mód	oldalhatáron álló, szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	4,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	30	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	40	%

Lf-2 jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K - 1000	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K-14	m
A beépítési mód	oldalhatáron álló, szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	5,0	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	30	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	40	%

Lf-3 jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K - 800	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K-14	m
A beépítési mód	oldalhatáron álló, szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	5,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	30	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	40	%

(5) Ahol a terv külön nem jelöli, a területen az elő-, oldal- és hátsókert méretét az OTÉK 35. §-a szerint kell meghatározni.

(6) A területre vonatkozó részletes előírások:

a) A területen csak magastetős (15°-50°) épületek helyezhetők el. Hullámpala héjazat nem engedélyezett.

(7) Lakóépülettől különálló épület (gazdasági épület) – kialakult állapot kivételével – legfeljebb 4,5 m építménymagasságú, a helyi hagyományoknak megfelelő kialakítású, anyaghasználatú lehet.

(8) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató: 0,5.

Településközpont vegyes terület (Vt)

10. §

(1) A területen az OTÉK 16.§-ában megnevezett építmények helyezhetők el.

(2) A területen betartandó telekalakítási és beépítési előírásokat a következő táblázat tartalmazza:

Vt jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K – 600	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K – 16	m
A beépítési mód	oldalhatáron álló, zárt sorú	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	K – 10,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	70	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	20	%

(3) Az övezetben raktárak, garázsok az utcára közvetlenül nem nyithatók, azok megközelítésére az utca felől kapuval lezárt átjárót, vagy tömör kerítést kell létesíteni.

(4) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató 2,2.

Központi vegyes terület (Vt)

11. §

(1) A területen az OTÉK 17.§-ában megnevezett építmények helyezhetők el.

(2) A területen betartandó telekalakítási és beépítési előírásokat a következő táblázat tartalmazza:

Vk jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K – 800	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K – 20	m
A beépítési mód	oldalhatáron álló, szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	K – 7,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	40	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	40	%

(3) Az övezetben raktárak, garázsok az utcára közvetlenül nem nyithatók, azok megközelítésére az utca felől kapuval lezárt átjárót, vagy tömör kerítést kell létesíteni.

(4) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató 2,0.

Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület (Gksz)

12. §

(1) A területen az OTÉK 19.§-ában megnevezett építmények helyezhetők el.

(2) A területen betartandó telekalakítási és beépítési előírásokat a következő táblázatok tartalmazzák:

Gksz-1 jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	600	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	16	m
A beépítési mód	oldalhatáron álló, szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	5,0	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	60	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	20	%

Gksz-2 jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	1000	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	20	m
A beépítési mód	oldalhatáron álló, szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	7,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	60	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	20	%

(3) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató: 1,5.

Ipari gazdasági terület (Gip)

13. §

(1) A területen az OTÉK 20.§-ában megnevezett építmények helyezhetők el.

(2) A területen betartandó telekalakítási és beépítési előírásokat a következő táblázat tartalmazza:

Gip jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K-1200	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K-30	m
A beépítési mód	szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	12,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	50	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	25	%

(3) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató: 1,5.

Üdülõházas terület (Üü)

14. §

(1) A területen az OTÉK 22.§-ában megnevezett építmények helyezhetők el.

(2) A területen betartandó telekalakítási és beépítési előírásokat a következő táblázat tartalmazza:

Üü jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	1200	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	30	m
A beépítési mód	szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	7,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	30	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	40	%

(3) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató: 1,0.

Hétfélg házas terület (Üh)

15. §

(1) A területen az OTÉK 22.§-ában megnevezett építmények helyezhetők el.

(2) A területen betartandó telekalakítási és beépítési előírásokat a következő táblázat tartalmazza:

Üh jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	500	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	16	m
A beépítési mód	szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	4,0	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	20	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	60	%

(3) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató: 0,2.

Különleges terület (K)

16. §

(1) **K-be** jelű övezet: bevásárlóközpont

K-be jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	3000	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	20	m
A beépítési mód	szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	7,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	40	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	40	%

(2) **K-hu** jelű övezet: hulladékudvar

K-hu jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K-5000	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K	m
A beépítési mód	szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	5,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	30	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	40	%

(3) **K-mg** jelű övezet: mezőgazdasági üzemi

K-mg jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	2000	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	30	m
A beépítési mód	szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	7,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	40	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	40	%

(4) **K-ha** jelű övezet: határátkelő

K-ha jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K	m
A beépítési mód	szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	7,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	20	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	40	%

(5) **K-te** jelű övezet: termálfürdő

K-te jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K-25000	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K	m
A beépítési mód	szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	12,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	15	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	60	%

(6) **K-sz** jelű övezet: szennyvíztelep

K-sz jelű építési övezet	HÉSZ	
A kialakítható legkisebb telekterület méret	K-2000	m ²
A kialakítható telek legkisebb szélességi mérete	K	m
A beépítési mód	szabadon álló	
A megengedett legnagyobb építménymagasság	4,5	m
A beépítettség megengedett legnagyobb mértéke	30	%
A zöldfelület legkisebb mértéke	40	%

(7) Az építési telekre megengedett legnagyobb szintterület mutató: 1,5.

A szabályozási terv területének beépítésre nem szánt területei

Közlekedési, közmű-elhelyezési, terület (KÖu)

17. §

(1) E területfelhasználási egység (terület) az OTÉK 26.§ (1) és (3) bekezdésben leírt célra szolgál.

(2) A közutak építési területének legkisebb szélességét – ahol a szabályozási terv másként nem jelöli – az OTÉK 26.§ (2) bekezdés szerint kell biztosítani.

(3) A közutak besorolása:

az út jele, neve	kategóriája		tervezési osztálya	legkisebb szabály. szélessége (m)	tervezett övezeti jele
	jelenlegi	távlati			
M7	autópálya		K.I.A	60	KÖu-1
M70	autóút	autópálya	K.I.A	60	KÖu-1
7 út, Bajcsy-Zsilinszky, Kossuth L., Uzsoki u.	I. r. főút		K.III.B B.III.b-C	40 29	KÖu-2
6835 út, Petőfi, Eötvös, Rákóczi u.	összekötő út gyűjtőút		K.V.B B.V.c-C	30 15	KÖu-3
7538 út, József A. u.	összekötő út gyűjtőút		K.V.B B.V.c-C	30 16	KÖu-3
7540 út, Kárpáti, József-hegyi u.	összekötő út gyűjtőút		K.V.B B.V.c-C	30 15	KÖu-3
Szent Imre herceg u.	lakóút	gyűjtőút	B.V.c-C	16	KÖu-3
meglévő további belterületi utcák	lakóút		B.VI.d-C B.VI.d-D	11 8	KÖu-4
tervezett belterületi utcák		lakóút	B.VI.d-C	12	KÖu-4
meglévő további külterületi utak	egyéb út		K.VI.C	12	KÖu-4
tervezett külterületi utak		egyéb út	K.VI.C	16	KÖu-4
fürdő menti út	kerékpárút		B.VII.	4	KÖu-5
külterületi önálló kp. út	kerékpárút		K.VII.	4	KÖu-5

Zöldterület

18. §

(1) E területfelhasználási egységbe (területbe) a közparkok (**Z**) tartoznak.

(2) A területen legfeljebb 3,0 m építménymagasságú építmények helyezhetők el.

(3) A közparkokat külön kertépítészeti terv alapján kell kialakítani és fenntartani.

(4) A közparkokban az OTÉK 27.§ (4) és (5) bekezdése szerint helyezhető el építmény.

Erdőterület

19. §

(1) E terület-felhasználási egységbe a gazdasági (**Eg**) és védelmi rendeltetésű (**Ev**) erdők, illetőleg az ilyen célra kijelölt területek tartoznak.

(2) A gazdasági erdő (**Eg**) területen elhelyezhető egytömegű épület nagysága az 500 m² hasznos alapterületet, és 6,0 m építménymagasságot nem haladhatja meg. A beépítettség vonatkozásában az OTÉK előírását kell alkalmazni.

(3) A falazat anyagát, a tetőformát, a tető hajlásszögét, a tetőfedés anyagát, az épület tömegformálását a környezethez illeszkedően kell kialakítani, illetve megválasztani.

(4) Erdőterületet igénybe venni csak helyhez kötött beruházás esetén, és csak az erdészeti hatóság engedélyével lehet.

(5) A védelmi rendeltetésű erdőterületen épületet elhelyezni nem lehet.

Mezőgazdasági terület

20. §

(1) A mezőgazdasági területen az építés az OTÉK 29.§ (3) – (4) bekezdéseiben foglalt előírások keretei között az alábbi kööttségekkel történhet:

a) Az **Má-1** és **Má-2** jelű területeken:

aa) 10 000 m²-t el nem érő területű földrészleten építményt elhelyezni nem szabad.

ab) lakóépület 60 000 m² telekterület felett helyezhető el úgy, hogy az a megengedett 3%-os beépítettség felét nem haladhatja meg. A különálló lakóépület építménymagassága legfeljebb 5,5 m lehet.

Vízgazdálkodási terület

21. §

(1) E terület-felhasználási egységbe az OTÉK 30.§ (1) bekezdése szerinti területek, valamint a vízmű-területek tartoznak, ahol az OTÉK 30.§ (2) bekezdése szerint lehet építményeket elhelyezni.

(2) A rendezési terv vízgazdálkodási területei:

a) **V-1** jelű terület: vízgazdálkodási terület: Mura-folyó, holtág, mocsár,

b) **V-2** jelű terület: vízgazdálkodási terület: vízmű,

c) **V-3** jelű terület: vízgazdálkodási terület: árok, patak, árvízvédelmi gát.

III. fejezet

EGYÉB ELŐÍRÁSOK

Közterületek használatra

22. §

(1) A város közigazgatási területén az állami és önkormányzati tulajdonú közterületek (pl.: közutak, közpark, sportpálya) közhasználatra szolgáló területek.

(2) A közterületeket a rendeltetésnek megfelelő célra bárki szabadon használhatja, a rendeltetéstől eltérő használathoz a közterület tulajdonosának, illetve kezelőjének hozzájárulása, valamint az illetékes hatóság engedélye szükséges.

(3) Építmény elhelyezése közterületen az OTÉK előírásai szerint történhet.

Közművek

23. §

(1) A talaj és a talajvíz védelme érdekében a kommunális szennyvizek elvezetését biztosító csatorna csak közcsatornába vezethető. Zárt tároló alkalmazása esetén annak ürítéséről szükség szerint a telek tulajdonosa köteles gondoskodni. A szippantott szennyvíz csak hatósági engedéllyel rendelkező ártalmatlanító telepre szállítható.

(2) Ahol a kommunális szennyvízcsatorna hálózat kiépült, használatba vételre és rendeltetés megváltoztatásra irányuló építésügyi hatósági engedély csak az érintett ingatlan rákötésének tényleges megtörténte után adható ki.

Helyi építészeti és táji értékvédelem

24. §

A helyi építészeti és táji értékvédelemről külön Önkormányzati rendelet intézkedik.

Növénytelepítési előírások

25. §

(1) A legkisebb ültetési (telepítési) távolság az ingatlan határától akkor, ha az ültetvény gondozását saját ingatlanon végzik:

a) Az ingatlan déli és nyugati határától:

aa) szőlő, valamint 3 m-nél magasabbra nem növő gyümölcs- és egyéb bokor (élősövény) esetében 0,6 m;

- ab) 3 m-nél magasabbra nem növő gyümölcs- és egyéb fa esetében 1,0 m;
- ac) 3 m-nél magasabbra növő gyümölcs- és egyéb bokor (élősövény), valamint az ad) és ae) pontban nem szereplő gyümölcsfa esetében 2,0 m;
- ad) cseresznyefa esetében 2,5 m;
- ae) dió- és gesztenyefa, továbbá minden egyéb fa esetében 4,0 m;

b) Az ingatlan északi és keleti határától:

ba) 1 m-nél magasabbra nem növő bokor (élősövény), gyümölcsfaiskolai nevelés alatt álló növény, továbbá szőlő, köszméte, ribizke és málnabokor esetében esetében 0,8 m;

bb) 2 m-nél magasabbra nem növő bokor (élősövény) esetében 1,2 m;

bc) minden egyéb gyümölcsbokor (mogoró, stb.) esetében 2,0 m;

bd) birs-, naspolya-, birsalanyra oltott körtefa esetében 2,5 m;

be) törpealanyra oltott almafa, továbbá meggy-, szilva- és mandulafa esetében 3,5 m;

bf) vadalanyra oltott alma-, körte- és kajszifa esetében 4,0 m;

bg) cseresznyefa esetében 5,0 m;

bh) dió- és gesztenyefa, továbbá minden fel nem sorolt gyümölcsfa esetében 8,0 m.

(2) Közúton és közterületen az építési területük határai és a növények között – az (1) bekezdés a) és b) pontjaiban meghatározottaktól eltérően legalább a következő ültetési (telepítési) távolságokat kell betartani:

a) minden gyümölcs- és egyéb 3 m-nél magasabbra nem növő fa, valamint bokor esetében legalább 1,5 m;

b) a 3 méternél magasabbra növő gyümölcs- és egyéb fa esetében legalább 2,5 m távolságra szabad ültetni (telepíteni).

(3) A fák, bokrok, sövények ágai a szomszédos telkekre nem nyúlhatnak át.

Ásványvagyon gazdálkodási követelmények

26. §

Ásványi nyersanyag kitermelésével járó tevékenység (bányászat, tereprendezés, egyes építési tevékenységek, vízrendezés) csak érvényes bányászati ill. külön jogszabály alapján kiadott hatósági engedély birtokában végezhető. Ezen tevékenységek végzéséhez a Bányakapitányság engedélye illetve más hatóság engedélye esetén a Bányakapitányság szakhatósági állásfoglalása szükséges.

Beültetési kötelezettség

27. §

(1) A **K-t** jelű építési övezetekben a szabályozási tervlapokon a jelölt helyeken és szélességben fásítást kell végezni.

Záró rendelkezések

28. §

(1) E rendelet a kihirdetés napján lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépést követően keletkezett ügyekben kell alkalmazni.

(2) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a 24/2000.(XII.20.) számú önkormányzati rendelet hatályát veszti.

Letenye, ...

-----
polgármester

-----
városi jegyző

**KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
RÉGÉSZETI SZAKTERÜLETI RÉSZ**

1. A tanulmány tárgya

Letenye Város Önkormányzata a jogszabályi előírásoknak megfelelően hosszú távra szóló Településrendezési Tervet készített, melynek alapját a 2000-ben elfogadott településrendezési terv adja. Ehhez a 2001. évi LXIV. tv. 66. § (2) bekezdés alapján kulturális örökségvédelmi hatástanulmány szükséges, mely a 4/2003. (II.20.) NKÖM rendelet 5. § (2) bekezdés értelmében az 1997. évi LXXVIII. tv. 9. § (3) bekezdése alapján véleményezésre megküldendő tervek kötelező alátámasztó munkarésze. A jelen régészeti tanulmány a rendelkezésünkre bocsátott térképen jelölt területeket foglalja magába.

Jelen munkát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. alapján szerzői jogvédelem illeti meg. A közölt adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása, a régészeti lelőhelyekre és a régészeti érdekű területekre vonatkozó adatok nyilvánosságra hozása vagy továbbadása harmadik fél számára csak a szerző engedélyével, a 17/2002. (VI.21.) NKÖM rendelet 7. §, valamint a 47/2001. (III.27.) Kormányrendelet szabályai szerint történhet.

2. Törvényi környezet

(A vonatkozó hatályos jogszabályok és tartalmuk, azaz a régészettel érintett területeken követendő eljárás, jogok és kötelezettségek)

A régészeti lelőhelyekre, a régészeti kutatásra és a régészeti leletekre vonatkozó főbb jogszabályok:

2001. évi LXIV. törvény – örökségvédelmi törvény

1997. évi CXL. törvény, különösen a 38-49. § - múzeumi törvény

1996. évi LIII. törvény, kifejezetten a 23. és a 28. § - természetvédelmi törvény (táji értéként a halomsírok és a földvárak *ex lege* védelem alatt állnak)

1979. évi 2. törvényerejű rendelet – kulturális javak jogtalan átruházásáról

218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet – szabálysértésekről

47/2001. (III. 27.) Kormányrendelet – múzeumokban folytatható kutatásról

190/2001. (X. 18.) Kormányrendelet – Kulturális Örökségvédelmi Hivatalról

191/2001. (X. 18.) Kormányrendelet – örökségvédelmi bírságról

20/1999. (XII. 26.) NKÖM rendelet – szakfelügyelet rendjéről

1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet – szakemberek képzéséről

16/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet – örökségvédelmi hivatal eljárásrendjéről

17/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet – kulturális javak kiviteli szabályairól

18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet valamint az

ezt módosító 21/2007. (III. 26.) OKM rendelet – régészeti feltárásokról

4/2003. (II.20.) NKÖM rendelet – örökségvédelmi hatástanulmányról

BTK vonatkozó paragrafusai (157, 216/b, 316, 324, 325. §) – örökségi értékek kárára elkövetett veszélyeztetés, rongálás, megsemmisítés

Általában a 2001. évi LXIV. törvény és végrehajtási rendeletei alapján kell eljárni. Ennek alapján a régészeti területeket három kategóriába lehet besorolni:

1. fokozottan vagy kiemelten védett régészeti lelőhelyek
2. nyilvántartott régészeti lelőhelyek
3. régészeti érdekű területek

1.) Védett régészeti területek esetében:

2001. évi LXIV. tv. 63. § (2) bekezdés a) pont

Védett régészeti területen bármilyen, a talajt 30 cm-nél mélyebben bolygató tevékenység végzéséhez a KÖH hatósági engedélye szükséges függetlenül az adott beruházást egyébként engedélyező államigazgatási szerv engedélyétől. A KÖH határozatának hiányában semmilyen munka nem végezhető. Egyebekben mindenben az adott területre a régészeti védelmet elrendelő miniszteri rendeletben (a korábbiak esetében határozatban) foglaltakat kell követni és betartani.

Régészeti védelmet (fokozott és kiemelt védelmi besorolásban) bárki kezdeményezhet a KÖH területileg illetékes regionális irodájánál vagy a Nyilvántartási és Tudományos Igazgatóságán. A védelmi eljárást a Hivatal folytatja le, a védelem kimondásáról a NKÖM dönt miniszteri rendelet formájában.

2.) Nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében:

2001. évi LXIV. tv. 11. §

A régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

2001. évi LXIV. tv. 63. § (2) bekezdés a) és (4) bekezdés a) pontjai

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében minden az eddigi használatától eltérő hasznosításhoz, építkezéshez, a talaj bolygatásával járó tevékenység végzéséhez a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal előzetes (hatósági vagy szakhatósági) engedélye szükséges.

2001. évi LXIV. tv. 65. § (1) bekezdés

Az engedélyezési eljárás miatt célszerű már a tervezés előtt a Hivatal előzetes nyilatkozatát kérni, hogy az adott beruházáshoz, hasznosításhoz (pl. építkezés, művelési ág változtatása, halastó kialakítása, stb.) hozzá fognak-e járulni, s ha igen, akkor milyen feltételekkel. Így a később megvalósíthatatlannak minősülő fölösleges tervezést, illetve a feltárás miatt történő nem várt időbeli csúszás és költségnövekedés kiküszöbölhető vagy előre kalkulálható lesz.

2001. évi LXIV. tv. 22. § (1)-(2) bekezdések

A földmunkával járó fejlesztésekkel a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által nyilvántartott régészeti lelőhelyeket – a (2) bekezdésben meghatározottak kivételével – el kell kerülni. Ha a lelőhely földmunkával való elkerülése a fejlesztés, beruházás költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a beruházás máshol nem valósítható meg, a beruházással veszélyeztetett területet előzetesen fel kell tárni.

2001. évi LXIV. tv. 22. és 23. §; 18/2001 NKÖM rendelet 14. §

A beruházás feltételeként adott esetben előírt régészeti feltárás költségei mindig a beruházót terhelik, mivel az ő érdeke a már ismert lelőhely megbolygatása. A régészeti feltárásra vonatkozó szerződést a beruházónak a területileg illetékes múzeummal kell megkötnie. Ez általában a megyei, egyes területeken a helyi (városi) múzeum. A feltárásra jogosult intézményeket a 18/2001. (X.18.) NKÖM rendelet 2. § sorolja fel.

Nagyberuházás esetében (minden nettó 500 millió forintot meghaladó beruházás, továbbá a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., valamint a Vásárhelyi Terv

koordinátor szerveinek kezelésében a nettó 100 millió forintos értékhatárt meghaladó beruházás) a régészeti feladatokat a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat látja el. A régészeti tevékenységre nagyberuházás esetében vele kell szerződést kötni. A szerződés érvényességéhez minden esetben a Hivatal jóváhagyása szükséges.

A beruházó a 21/2007. (III. 26.) OKM rendelet szerint nyilatkozni köteles, hogy a tervezett beruházás nagyberuházásnak számít-e. A beruházói nyilatkozat az Örökségvédelmi Hatástanulmány melléklete.

Nyilvántartott régészeti lelőhelyen a lelőhely jelenlegi használati módját csak akkor kell korlátozni, ha annak folytatásától a lelőhely súlyosan károsodhat, vagy fennáll a megsemmisülés veszélye. Ugyanez vonatkozik az ott a Hivatal hozzájárulásával végzett tevékenységekre is: amennyiben ennek során előre nem kalkulálható örökségvédelmi érdek merül fel, vagy nem várt jelenség mutatkozik, a végzett tevékenységet korlátozni kell. A Hivatalnak a munka felfüggesztése esetén lehetősége van kártérítés fizetésére, kisajátítás kezdeményezésére, vagy régészeti védelem megindítására.

2001. évi LXIV. tv. 82-85. §; 191/2001 Kormányrendelet

A régészeti lelőhelyben vagy a leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése büntetendő cselekmény (BTK hatálya alá esik), továbbá örökségvédelmi bírság kirovását eredményezi. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek a III. kategóriába tartoznak, vagyis a bírság a kötelezettségszegés vagy a károkozás mértéke szerint 10 ezer forinttól 25 millió forintig terjedhet.

3.) Régészeti érdekű területek, továbbá valamely tevékenység során bárhol újonnan észlelt régészeti lelőhely előkerülése esetében:

2001. évi LXIV. tv. 7. § 14. pont

Régészeti érdekű területnek számít minden olyan területrész, ahol régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. Így ide kell sorolni minden talajbolygatással járó tevékenység végzésére kiszemelt területet is. E területekre ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a beruházás során nem várt módon előkerülő régészeti leletekkel és objektumokkal fedett területekre. Az ilyenkor követendő eljárásban a helyi önkormányzat is feladatot kap.

2001. évi LXIV. tv. 24. és 25. §; 18/2001 NKÖM rendelet 15. §

Amennyiben ezeken a nem ismert vagy hivatalosan nem nyilvántartott régészeti lelőhelyeken régészeti jelenség vagy lelet kerül elő, a végzett tevékenységet abba kell hagyni, és a helyszín vagy lelet őrzése mellett értesíteni kell a jegyzőt, aki a területileg illetékes múzeum és a KÖH szakmai bevonásáról köteles gondoskodni. A bejelentési kötelezettség a felfedezőt, az ingatlan tulajdonosát, az építtetőt és a kivitelezőt egyaránt terheli! A múzeum 24 órán belül írásban köteles nyilatkozni a munka folytathatóságáról. A szükséges beavatkozás költségeit (amennyiben időközben a KÖH nem regisztrált lelőhelyet a helyszínen) a feltárással jogosult intézmény köteles állni.

2001. évi LXIV. tv. 26. §; 18/2001 NKÖM rendelet 16. §

A lelet, illetve a lelőhely bejelentőjét jutalom illeti meg, amely nemesfémek esetében nem lehet kisebb a beszolgáltatott lelet nemesfémtartalmának piaci értékénél. A nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhelyben vagy az onnan származó leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése ugyancsak büntetendő cselekmény (BTK hatálya alá esik).

4/2003. (II.20.) NKÖM rendelet

A Hivatal a rendeletben foglalt esetekben és tartalommal örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez kötheti szakhatósági állásfoglalásának megadását. Ez vonatkozik egyrészt a már ismert lelőhelyekre, másrészt a nagyobb felületet érintő beruházásokra bármely területen. A tanulmány elkészítése a beruházót terheli, készítésére a nevezett rendeletben feljogosítottak vállalkozhatnak.

A 2001. évi LXIV. törvény 66. § (2) bekezdés alapján készítendő hatástanulmányok tartalmi követelményeit részletesen tartalmazza a 4/2003. (II.20.) NKÖM rendelet melléklete. Ugyanezen rendelet értelmében a hatástanulmány régészeti szakterületi részét csak felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező személy készítheti. A hatástanulmány készítője jogosultságán túl egyben nyilatkozik arról is, hogy a tervezett megoldás megfelel az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak.

3. Vizsgálat (értékelés)

a.) történeti leírás, régészeti örökség

Kerecsényi Edit és Tóth Oszkár tollából, a Városi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala kiadásában, 1992-ben jelent meg a Letenye története című kötet. A kismonográfia részletesen tárgyalja a város történetének a kézirat lezárásáig ismerté vált régészeti leleteit, lelőhelyeit, valamint a város és a területén egykor elhelyezkedő, a középkor folyamán elpusztult falvak történetét. A műben azonban nem található ezek fekvését, kiterjedését mutató térkép. A rendelkezésre álló leírások és adatok alapján elvégeztük a régészeti lelőhelyek lokalizálását, továbbá kiegészítettük ezeket az 1992 óta bejelentett illetve a régészeti terepbejárások során előkerült régészeti adatokkal. Jelen tanulmánynak részét képezik az M7-70 autópálya építésével kapcsolatos megelőző és leletmentő régészeti feltárások lelőhelyadatai is (Régészeti feltárások az M7-M70 autópálya Zala megyei nyomvonalán, Összefoglaló jelentés az 1999-2008 között végzett feltárásokról, Zalaegerszeg 2008., szerkesztő: Horváth László - Frankovics Tibor). A nagyberuházással kapcsolatosan Letenye területén 2000-2003 között, négy régészeti lelőhelyen, közel 42.000 négyzetméter területen folytak régészeti ásatások, ezek rövid összefoglalói a fent említett szakirodalomban olvashatók. A településen teljes területet érintő szisztematikus régészeti topográfia munka nem készült.

Letenye területén több megtelepedésre alkalmas terület található. Legfőképpen a vízfolyások menti területek nagyon alkalmasak erre. A településen, minden bizonnyal több régészeti lelőhely is lehet, ezek felkutatására, az egész települést érintő, teljes szisztematikus topográfiai terepbejárás munkája lenne szükséges, ez azonban tanulmányunknak nem munkarésze.

b.) természet, táj, tájhasználat – településhálózat és településszerkezeti összefüggések

A település külterületén levő vízfolyásoknál a mélyebben fekvő közvetlen területek többnyire rét-legelő, a magasabb területek pedig szántó művelés alatt vannak. Számtalán a dombvidéki „hegyi” szőlőművelés alatt álló területek aránya, valamint jelentősnek mondható az erdőterületek aránya. Letenye legjelentősebb vízfolyásai az országhatárt is képező Mura folyó, a Zajki-patak, a Béci-patak, a Birkítói-árok és a Korongi-árok. Szomszéd települések: Murarátka, Zajk, Becsehely, Tótszentmárton, Tótszerdahely. Letenye délnyugatról Horvátországgal határos.

c.) védettségek

- régészetileg védett területek:

A település közigazgatási határain belül külön rendeletben fokozottan vagy kiemelten régészetileg védetté nyilvánított lelőhely nem található.

d.) az örökségi értékek elemzése

- nyilvántartott régészeti lelőhely és környezete:

A község közigazgatási területéről elmondható, hogy több korszak embere is megtelepült itt, tehát a település több korszakban is lakott volt. Jelenleg az alábbi korú és jellegű lelőhelyről van pontosabb ismeretünk. A régészeti lelőhelyek jellegéből adódóan a teljesen pontos lokalizáció, még inkább pedig a pontos kiterjedés általában nem határozható meg pusztán a felszíni jelenségek alapján. Az adattári és szakirodalmi adatok alapján a jelenleg ismert érintett területek az alábbiak (lelőhelyenként a helyrajzi számok):

Lelőhelyek

1. KÖH 28848 Letenye–Lapuleveles-dűlő

Korszak (Jelleg):

- őskor, késő bronzkor (*telep*)
- római kor (*telep*)
- Árpád-kor (*kovács-telep*)
- késő középkor (*telep*)

Rajzszám: 1, 2

Száraz Csilla ásatása 2000–2001, Horváth László és Tokai Zita Mária ásatása 2003, M70 autóút 702 és 0701 lelőhely

Szakirodalom: Régészeti feltárások az M7-M70 autópálya Zala megyei nyomvonalán, Összefoglaló jelentés az 1999-2008 között végzett feltárásokról, Zalaegerszeg 2008, szerkesztő: Horváth László - Frankovics Tibor 23-24. oldal.

Kerecsényi–Tóth: Letenye története. Letenye 1992, 14. oldal. A lelőhely a középkori Csitár/Csatár falu helye, a hozzá tartozó templom és templom körüli temető nyomai a KÖH 40248 nyilvántartási szám (9. lelőhely) alatt szerepelnek.

Emlékét a feltárt helyszínektől ÉK-re található Csitári-erdő, Csitári-forrás földrajzi nevek őrizték meg. A Letenye és Murarátka közt, a közúttól északra, 2004-ben kiépített kerékpárút földmunkáival a Júlián-hegy D-i lábánál késő középkori objektumokat bolygattak meg.

Érintett helyrajzi számok: 0250/45, 0264/34, 0264/36, 0267/1, 0267/3, 0268/1, 0269, 0270/1, 0270/10, 0270/12, 0270/14, 0270/16, 0270/18, 0270/20, 0270/23, 0270/25, 0270621, 0271/1, 0308/2, 6812/2,

Állapot: Részben feltárt (M70 autóút területe), mezőgazdasági műveléssel kis mértékben bolygatott.

2. KÖH 30926 Letenye–Hergyó-földek

Korszak (Jelleg):

- Árpád-kor (*telep*)

Rajzszám: 1, 3

Müller Róbert ásatása 2001–2002, M70 autóút 701 lelőhely

Szakirodalom: Régészeti feltárások az M7-M70 autópálya Zala megyei nyomvonalán, Összefoglaló jelentés az 1999-2008 között végzett feltárásokról, Zalaegerszeg 2008, szerkesztő: Horváth László - Frankovics Tibor 25-26. oldal.

Kerecsényi–Tóth: Letenye története. Letenye 1992. A középkori Herjó/Hergyó település helye, 14. oldal.

Érintett helyrajzi számok: 0159/26, 0159/29, 0159/30, 0193/12

Állapot: Részben feltárt (M70 autóút területe), mezőgazdasági műveléssel kis mértékben bolygatott.

3. KÖH 37435 Letenye–Billegi / Hegymező-dűlő

Korszak (Jelleg):

- őskor (*telep*)

- késő középkor (*telep*)

Rajzszám: 1, 4

Kvassay Judit terepbejárása 2000; Horváth László terepbejárása és ásatása 2003.

Érintett helyrajzi számok: 0319/6, 0319/7, 0319/8, 0319/9, 0319/10, 0319/11, 0319/12, 0319/13, 0319/14, 0319/15, 0319/16, 0319/17, 0319/18, 0319/19

Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kis mértékben bolygatott.

4. KÖH 45158 Letenye–Hegymező-dűlő II.

Korszak (Jelleg):

- középkor

Rajzszám: 1, 4

Egyházi Dóra helyszíni szemléje 2004.

Érintett helyrajzi számok: 319/4, 319/5, 319/6

Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kis mértékben bolygatott.

5. KÖH 37907 Letenye–Kossuth u. 47.

Korszak (Jelleg):

- késő népvándorlás kor, 9. század (*temető*)

Rajzszám: 1, 5

Kerecsényi Edit ásatása 1958.

Szakirodalom: Kerecsényi–Tóth: Letenye története. Letenye 1992, 10. oldal.

Érintett helyrajzi számok: 1215/3, 1215/4, 1215/5

Állapot: Belterületi beépítéssel bolygatott, részben feltárt. Kiterjedését csak nagyjából lehet meghatározni. A környező telkeken minden bizonnyal folytatódik a temető.

6. KÖH 38979 Letenye–Egyeduta

Korszak (Jelleg):

- őskor, rézkor (*telep*)

- őskor, kora vaskor (*telep*)

- római kor (*telep*)

- Árpád-kor (*telep*)

Rajzsám: 1, 6

Kvassay Judit ásatása 2003, M7 autópálya 072. lelőhely.

Szakirodalom: Régészeti feltárások az M7-M70 autópálya Zala megyei nyomvonalán, Összefoglaló jelentés az 1999-2008 között végzett feltárásokról, Zalaegerszeg 2008, szerkesztő: Horváth László - Frankovics Tibor 29. oldal.

Érintett helyrajzi számok: 0100/15, 0100/20, 0100/24, 0100/25, 0100/26, 0100/5, 067/3

Állapot: Részben feltárt (M7), mezőgazd. műveléssel kis mértékben bolygatott.

7. KÖH 38985 Letenye–Korongi-tábla

Korszak (Jelleg):

- őskor, középső rézkor, Balaton-Lasinja kultúra (*telep*)
- őskor, késő rézkor, Baden kultúra (*telep*)
- őskor, középső bronzkor (*telep*)
- római kor (*telep*)
- Árpád-kor (*telep*)

Rajzsám: 1, 7

Kvassay Judit ásatása 2003, M7 autópálya 071. lelőhely.

Szakirodalom: Régészeti feltárások az M7-M70 autópálya Zala megyei nyomvonalán, Összefoglaló jelentés az 1999-2008 között végzett feltárásokról, Zalaegerszeg 2008, szerkesztő: Horváth László - Frankovics Tibor 28. oldal.

A középkori Korong/Kórungr faluhely, ld. Kvassay Judit: Árpád-kori településnyomok Letenye vidékén. (Az M7 és M70 autópályák nyomvonalán 2003-ban végzett régészeti kutatások eredményei.) Zalai Múzeum 14 (2005) 249. oldal „Korongot az írott forrásokban első ízben 1394-ben 'Kórungr' alakban feltűnő településsel, illetve annak Árpád-kori előzményével azonosítjuk. Az oklevél leírása szerint Becsehely közelében, a Mura mellett feküdt, és ekkor a Szalók nemzetséghez tartozó Szentmártoni Antal mester pereskedett érte (HOLUB 1933, 424.). 1531-ben Letenye tartozékai közt írták össze, Egyedutával, Hergyóval és Csatárral együtt. Pusztulásának pontos ideje nem ismert, de valószínűleg a 16. század nyolcvanas éveinek végén történhetett, amikor a török támadások folytán átmenetileg Letenye is elnéptelenedett (Kerecsényi–Tóth: Letenye története, Letenye 1992, 15–16. oldal). Csatárhoz és Hergyóhoz hasonlóan ez után már nem települt újra, területe Letenye és Becsehely, kis részben Tótszentmárton határába olvadt, ahol emlékét a Korong-összetételű földrajzi nevek őrizték meg. A leletmentő ásatás minden bizonnyal a falu szélét, esetleg egyik kis településrészét érintette csak, és magja a kutatás helyszínétől északra kereshető, amint azt a szántásban megfigyelhető edénytöredékek is mutatják.”

Érintett helyrajzi számok: 061/16, 061/19, 061/32, 067/3, 078/3, 089/24, 089/27, 089/30, 089/33, 089/36, 089/37, 089/39

Állapot: Részben feltárt (M7), mezőgazd. műveléssel kis mértékben bolygatott.

8. KÖH 40247 Letenye–Fő tér

Korszak (Jelleg):

- római kor (*telep*)
- római kor (*temető*)
- Árpád-kor (*temető*)

Rajzszám: 1, 5

Kerecsényi Edit ásatása 1958.

Szakirodalom: Kerecsényi–Tóth: Letenye története. Letenye 1992, 8. és 10. oldal.

Érintett helyrajzi számok: 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 2/1, 2/3, 393/2, 393/3, 393/4, 394, 395/3, 396, 397, 398 1284/2, 1285, 1287, 1288, 1289, 1290, 1433, 1458/3, 1458/4, 1458/5, 1459, 1460, 1463/1, 1463/2

Állapot: Belterületi beépítésekkel bolygatott, kiterjedését csak nagyjából lehet megállapítani.

9. KÖH 40248 Letenye–Szentkeresztomb

Korszak (Jelleg):

- őskor, újkőkor, Lengyel kultúra (*telep*)
- őskor, középső rézkor, Balaton-Lasinja kultúra (*telep*)
- őskor, kora bronzkor (*telep*)
- római kor (*telep? temető?*)
- Árpád-kor (*templom*)
- Árpád-kor (*temető*)
- Árpád-kor (*telep*)

Rajzszám: 1, 2

Parádi Nándor és Kalicz Nándor ásatása 1964–1965.

Szakirodalom: Parádi Nándor: A Letenye–Szentkeresztombi kerek templom feltárása. A Nagykanizsai Thúry György Múzeum Jubileumi emlékkönyve. Nagykanizsa 1972, 239–264. oldal;

Kerecsényi–Tóth: Letenye története, Letenye 1992, 9–10. oldal.

A középkori Csitár/Csatár falu helye, a hozzá tartozó kovácstelepülés feltárt nyomai a KÖH 28848 (1. lelőhely) nyilvántartási szám alatt szerepelnek.

Érintett helyrajzi számok: 0270/25, 0278

Állapot: Részben feltárt, gátépítéssel és mezőgazdasági műveléssel bolygatott.

10. Letenye-Egyeduta–Rákóczi utca 94.

Korszak (Jelleg):

- Árpád-kor (*temető*)

Rajzszám: 1, 6

Házalapozáskor megbolygatott sírokból a Nagykanizsai Thúry György Múzeumba vitt lelet, 1970-es évek.

Szakirodalom: Kerecsényi–Tóth: Letenye története. Letenye 1992, 9. oldal.

Érintett helyrajzi számok: 0631, 0632, 0633/1, 0715/5, 0715/6

Állapot: Belterületi építkezésekkel bolygatott, részben megsemmisített.

11. Letenye–Béci utca 17.

Korszak (Jelleg):

- újkor, 1747 (*templom és temető*)

Rajzszám: 1, 5

Szakirodalom: Kerecsényi–Tóth: Letenye története. Letenye 1992, 28–29, 31. oldal: „Béc 1747-ben újjáépített és a 18 század végére romossá vált templomának alapfalai

láthatók a Béci utca 17. számú ház kertjében.” Az elpusztult középkori Béc/Bécs falu emlékét Letenye ÉK-i részén, a Béci-patak K-i partjával párhuzamosan haladó Béc utca őrizte meg.

Érintett helyrajzi számok: 1715, 1735

Állapot: Belterületi építkezésekkel bolygatott, részben megsemmisített.

12. Letenye–Felső-Egres

Korszak (Jelleg):

- őskor, újkőkor, DVK (*telep*)
- őskor, későbronzkor (*telep*)
- vaskor, kelta (*telep*)
- későközépkor (*telep*)

Rajzszám: 1, 3

Frankovics Tibor terepbejárása 2002.

Szakirodalom: Thúry György Múzeum Adattára (Letenye topográfiai dosszie, 984/2002/SZH számú jelentés és leletanyag megküldése)

Érintett helyrajzi számok: 0102/5, 0102/6, 0102/7, 0102/11,

Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kis mértékben bolygatott.

KÖH Adatbázisában szereplő, azonban nem azonosítható és lokalizálható régészeti lelőhelyek:

KÖH 40250 Letenye–Lenyúló-dűlő

Korszak (Jelleg):

- őslénytani lelet

Kerecsényi Edit ásatása 1961.

KÖH 40252 Letenye (1. azonosítatlan lelőhely)

Korszak (Jelleg):

- római kor? (*sírkő*)
- római kor? (*épület*)

Kovács Sebestyén Miklós ásatása 1934.

Talán a Fő téren és környékén már az 1870-es évek óta ismert római lelőhellyel azonos?

KÖH 44077 Letenye–Mura-part (2. azonosítatlan lelőhely)

Korszak (Jelleg):

- ismeretlen kor (*épület*)

Lelőhelybejelentés 1934.

KÖH 44199 Letenye–Belterület (3. azonosítatlan lelőhely)

Korszak (Jelleg):

- késő középkor, 16. század (*éremlelet*)

Lelőhelybejelentés 1931.

KÖH 44206 Letenye–Király u. (4. azonosítatlan lelőhely)

Korszak (Jelleg):

- őslénytani lelet

Kerecsényi Edit ásatása 1952.

KÖH adatbázisában nem szereplő, Kerecsényi–Tóth: Letenye története című műben említett, régészeti lelőhelyre utaló, de nem lokalizálható régészeti adatok:

A Nagykanizsai Thúry György Múzeum több, az újkőkorból származó kőbaltát és cserépmaradványokat őriz. (TGyM Régészeti Gyűjteménye 61.50.1, 61.59.1, 61.71.1., Korek József 1960. 72.)

A Magyar Nemzeti Múzeum pedig az Andrássyak egykori birtokán talált, a balatoni csoportozhoz tartozó, középső rézkori temető leleteit és edénytöredékeket őriz, melyek 1939-ben kerültek leltárba. (MNM Régészeti Gyűjteménye 27/1939)

Kerecsényi–Tóth: Letenye története. Letenye 1992, 16. oldal: Letenye váráról azaz castellumáról először egy 1533-ban kelt adóösszeírás tesz említést... Helyét több földrajzi név őrzi Egyeduta és Tótszerdahely egymással szomszédos határánál (Zala megye földrajzi nevei: 272/290, 290), sőt az egykori építkezésekből mélyszántáskor téglatörmelékek és cserépmaradványok is felszínre kerültek. A népi emlékezet szerint itt állt hajdan Egyed vitéz vára, ami a 'törökfutás' idején pusztult el.

A pontosabb helyszínt azonban sajnos nem ismerjük!

- régészeti érdekű terület:

Ide kell sorolni minden, az egykori és mai vízfolyások és nagyobb árkok mentén fekvő lankás domboldalak területét (lásd mellékelt 1 sz. térképen!).

e.) területhasználat és területi állapot a kulturális örökség összefüggésrendszerében

A jelenlegi területhasználat és területi állapot (mezőgazdasági művelés, azon belül legjobban a szántás, de az erdőgazdálkodás is) a kulturális örökség régészeti elemeit nagymértékben érinti. A régészeti érdekű területeken, vélhetően több régészeti lelőhely is található. Ezek pontosabb területeit csak teljes szisztematikus régészeti topográfiai terepbejárás munkával lehetne megállapítani. Általánosságban megállapítható, hogy a régészeti lelőhelyeket a talajművelés súlyosan károsítja, és veszélyezteti.

4. Változtatási szándékok

a.) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás

A rendelkezésre bocsátott településfejlesztési koncepció alapján a település összterületéhez viszonyítva csak kisebbnek mondható földnagyságokat érintő területhasználati változások vannak tervbe véve: A határátkelő állomásnál, viszonylag nagy területen új gazdasági kereskedelmi szolgáltató terület kerül kialakításra. A sportpályával szemben levő területen, ahol 2000-ben lakóterület kialakítást tartalmazott a terv, bevásárlóközpontot terveznek. Szintén tervezett

lakóterület fejlesztési részen ma temető kialakítást terveznek a József-hegyi utcánál a Billegi-földek földterületen, mely ma valóságban szántó. A téglagyártól északra található korábban gazdasági-ipari területen zöldterület kialakítást, közparkot terveznek. Az ettől nyugatra található volt bányaterületen korlátozott használatú gyeperület, rét, legelő kialakítást tartalmaznak a rajzok. A település belterület déli részénél a Csányi László utcától délre, a Birkitói-árokotól északra levő mai gyeperületen, mezőgazdasági üzemi terület kialakítást terveznek. A Szent Imre herceg utcától keletre levő majornál levő gazdasági-ipari terület tervezett helyén ma falusias lakóterület, illetve közpark kialakítása lett tervbe véve. Több helyen erdő kialakításra kerül sor, a település keleti határánál található gazdasági ipari terület északi részein véderdő telepítést terveznek. Véderdő kialakítás található a határállomásonál tervezett gazdasági kereskedelmi szolgáltató területnél valamint a vízműnél található vízgazdálkodási területtől délre is. Számos helyen gazdasági célú erdőterület kialakítást tartalmaz a rendelkezésre bocsátott tervvázlat.

A fejlesztési területek ismert és nyilvántartott régészeti lelőhelyet, illetve régészeti érdekű területet nem érintenek. A rendelkezésünkre bocsátott terven feltüntetett majdan fejleszteni kívánt területeken, helyszíni szemlét végeztünk. Értékelhető terepmunkát azonban nem tudtunk végezni, a helyszínek jelentős része megfigyelésre alkalmatlan volt.

4. Hatáselemzés a különböző hatásterületek kijelölésével **(hatásvizsgálat és javaslatok)**

a.) természeti, táji hatások

A régészeti lelőhelyekre új természeti vagy táji hatások nem várhatók.

b.) régészeti emlékek feltárhatóságának, megmaradásának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei

A helyi, önkormányzat által rendeletben kimondott régészeti védelemnek csak abban az esetben van értelme és létjogosultsága, ha az egyes területek számára az éppen hatályos jogszabályokban biztosítottnál erősebb védelmet garantál. Ez különösen a régészeti érdekű területek esetében jelenthet átmeneti megoldást arra az időszakra, amíg az érintett terület régészeti lelőhellyel való érintettsége egyértelműen kiderül. A településen helyi védelemre jelenleg nem javasolunk területeket. Régészeti szempontból alapvetően fontos, hogy minden egyes nyilvántartott lelőhelyet érintő munkálat esetében, továbbá minden olyan esetben, amikor váratlanul régészeti lelet vagy jelenség kerül elő, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt (KÖH) értesíteni kell (ez utóbbi esetben a területileg illetékes Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága értesítésével párhuzamosan). A beruházások esetében a szükségessé váló megelőző régészeti feltárások költségét a beruházónak kell állnia. Általánosságban a beruházásokhoz kapcsolódóan még a következőket szeretném leírni: A megelőző régészeti feltárások, próbafeltárások, szakfelügyelet, régészeti megfigyelés végzésére a vonatkozó jogszabályok szerint vagy a területileg illetékes Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága illetve nagyberuházás esetén (lásd.: 2. pont Törvényi környezet) a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat jogosult. A váratlanul előkerülő lelőhelyek kapcsán szükséges mentő feltárások jelentős időkiesést okozhatnak egy-egy beruházás során. Ennek elkerülése érdekében szükséges az előrelátó tervezés, valamint a fejlesztések során a régészeti pluszköltségek tervezése.

Letenye esetében a 12 ismert régészeti lelőhelyből 8 lelőhely, valamint a régészeti érdekű területekkel érintett telkek jelentős része külterületen található. Ezen területek nagyobb részben szántók illetve kis részben rétek, gyepek. A lelőhelyek megmaradása nagyban függ attól, hogy a jelenlegi veszélyeztetés (a rendszeres talajbolygatás) folytatódik-e, vagy a lelőhellyel érintett földrészleteken más, bolygatással nem járó művelésre vagy hasznosításra térnek át. A szántás – különösen a mélyszántás, a talajlazítás – folyamatos állagromlást okoz az érintett területeken, tartós, több évtizedes ilyen jellegű használat során pedig teljes megsemmisüléssel fenyeget. Ezeken a területeken a szántóként való használatot, mint az eddigi használati módot, az esetek többségében korlátozni ugyan nem szükséges, de javasolt a művelési ág megváltoztatása olyan módon, hogy az a lelőhelyek tartós és további romlással nem járó fennmaradását garantálja: javasolt a gyeper művelési ág és ennek megfelelően a füvesítés utáni kaszálóként vagy legelőként való hasznosítás bevezetésének megfontolása. A gyeper, rét, legelő művelések a régészeti lelőhelyek állapotának háborítatlan megőrzése szempontjából kifejezetten kedvezőek. Fentiek természetesen a majdan ismerté váló régészeti lelőhelyekre is vonatkoznak.

Bármilyen újabb beruházás (pl. alagcsövezés, meliorizálás, talajlazítás, csatornaásás, homok-, agyag-, vagy földbányászás, magas- vagy mélyépítés, útépités, stb.) jelentős károkat okozhat a lelőhelyeken, ezért ezek a tevékenységek minden esetben a Hivatal előzetes szakhatósági engedélyéhez kötöttek. A Hivatal saját hatáskörében mérlegeli a tervezett beruházás és az általa a régészeti örökségben keletkező visszafordíthatatlan folyamatok arányát, viszonyát, majd a jogszabályokkal összhangban ezek alapján engedélyezi, kikötésekkel (pl. a beruházó költségére történő megelőző feltárás vagy régészeti felügyelet elrendelésével) engedélyezi, vagy elutasítja az engedélykérelmet. A lelőhelyekkel érintett területeken az építési területek (lakóterület, gazdasági terület, tókialakítás stb.) kijelölését mellőzni kell.

Jelen esetben a tervezett fejlesztési területkijelölések ismert és nyilvántartott régészeti lelőhelyet nem érintenek. Ugyanakkor két bányaterületen, melyeken eddig még nem volt kitermelés, régészeti lelőhely található (4. és 12. régészeti lelőhely). Az ide tervezett tevékenységgel járó földmunkák, építkezések veszélyeztetik az itt található lelőhelyeket, objektumokat, a földben található régészeti örökséget.

A régészeti lelőhelyeken és régészeti érdekű területeken előzetes hozzájárulás nélkül építési tevékenység, földmunka vagy fatelepítés nem végezhető. Kert, szőlő, vagy gyümölcsös kialakítása, illetve erdő telepítése többnyire jelentős veszélyt jelenthet a régészeti lelőhelyre nézve, ugyanis a szőlő és kertműveléshez, illetve az erdőgazdálkodáshoz általában kapcsolódó műveletek (pl. rigolírozás, szőlőirtás, új ültetvény telepítése, fásítás, tuskózás) a lelőhelyek részbeni bolygatásával vagy megsemmisítésével járhatnak. E tevékenységeket ezért lehetőleg kerülni kell. A jelenlegi területhasználatok módosításához ezért javasolt a KÖH előzetes állásfoglalásának beszerzése. A belterületi, vagy egyéb beépített területrészekben azok az építési munkálatok, melyek a talajt 30 cm-nél mélyebben bolygatják (pl. ház-, pince-, vagy kerítésalap ásása, közművek vezetése, tereprendezés, oszlopállítás, fásítás, szőlőtelepítés, árokásás, útépités, stb.), ugyancsak veszélyeztető forrásnak minősülnek. Négy régészeti lelőhely (5., 8., 10., 11.) belterületen található.

Egy-egy nagyobb területet érintő bármely beruházás esetén célszerű külön hatásvizsgálat készíttetése. A légifotó, az adott teljes felületet érintő szisztematikus terepbejárás, geofizikai felmérés alkalmazásával a lelőhelyek kiterjedése és jellege viszonylag jól meghatározható. A terv véglegesítését megelőzően, saját

megrendelésre készített hatásvizsgálat révén ugyanis elkerülhető, hogy a terv az engedélyezési fázisban a Hivatal által elutasításra, vagy nem várt mértékben módosításra kerüljön. A hatásvizsgálat beruházó általi elkészíttetését ugyanakkor a Hivatal is elrendelheti. Egy-egy konkrét tervezés megkezdésekor ezért mindenképp értesíteni kell a KÖH területileg illetékes irodáját.

Amennyiben a lelőhelyeken és régészeti érdekű területeken kívül kerülne elő lelet vagy jelenség, akkor a korábban részletesen is leírt jogszabályok szerint kell eljárni.

c.) folyamatok iránya, visszafordíthatósága

A jelenlegi károsan ható folyamat (talaj bolygatása) a fokozatos állagromlást jelentik a lelőhelyek számára. E folyamat elméletileg visszafordítható lenne, ha a területeken a talajművelést a már felvázolt módon megváltoztatnák. Ehhez a települési Önkormányzat, a szakemberek (KÖH, Megyei Múzeum) és az érintett magánszemélyek vagy vállalkozások konstruktív együttműködése szükséges. Ellenkező esetben a folyamat megfordíthatatlannak látszik, és előbb vagy utóbb menthetetlenül a régészeti lelőhelyek teljes megsemmisüléséhez vezet.

d.) kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei

A jogszabályok nem írnak elő kárenyhítési vagy ellentételezési kötelezettséget arra az esetre, ha egy terület tulajdonosát az előírások vagy a jogszabályból eredő kötelezettségei miatt hátrányok érik. Ugyanakkor a kárpótlás lehetőségét nem is zárja ki semmi, így ez minden esetben az érintett felek megegyezésétől függ.

Összefoglaló

Kerecsényi Edit és Tóth Oszkár tollából, 1992-ben jelent meg a Letenye története című kötet. A kismonográfia részletesen tárgyalja a város történetének a kézirat lezárásáig ismerté vált régészeti leleteit, lelőhelyeit, valamint a város és a területén egykor elhelyezkedő, a középkor folyamán elpusztult falvak történetét. A műben azonban nem található ezek fekvését, kiterjedését mutató térkép. A rendelkezésre álló leírások és adatok alapján elvégeztük a régészeti lelőhelyek lokalizálását, továbbá kiegészítettük ezeket az 1992 óta bejelentett illetve a régészeti terepbejárások során előkerült régészeti adatokkal. Jelen tanulmánynak részét képezik az M7-70 autópálya építésével kapcsolatos régészeti feltárások lelőhelyadatai is (Régészeti feltárások az M7-M70 autópálya Zala megyei nyomvonalán, Összefoglaló jelentés az 1999-2008 között végzett feltárásokról, Zalaegerszeg 2008., szerkesztő: Horváth László - Frankovics Tibor). A településen több földrészleten végeztek régészeti terepbejárást, azonban teljes területet érintő szisztematikus régészeti topográfia munka nem készült. A város területén 12 ismert és nyilvántartott régészeti lelőhely található:

- 1. Letenye–Lapuleveles-dűlő (KÖH 28848)**
- 2. Letenye–Hergyó-földek (KÖH 30926)**
- 3. Letenye–Billegi / Hegymező-dűlő (KÖH 37435)**
- 4. Letenye–Hegymező-dűlő II. (KÖH 45158)**
- 5. Letenye–Kossuth u. 47. (KÖH 37907)**
- 6. Letenye–Egyeduta (KÖH 38979)**
- 7. Letenye–Korongi-tábla (KÖH 38985)**

8. **Letenye–Fő tér (KÖH 402479)**
9. **Letenye–Szentkeresztomb (KÖH 402489)**
10. **Letenye–Egyeduta–Rákóczi utca 94.**
11. **Letenye–Béci utca 17.**
12. **Letenye–Felső-Egres**

A településen jelentősnek mondható a megtelepedésre alkalmas területek száma, ezeket a területeket régészeti érdekű területként jelöltük. A város területén, minden bizonnyal több régészeti lelőhely található, ezek felkutatására, az egész települést érintő, teljes szisztematikus topográfiai terepbejárás munkája lenne szükséges.

A rendelkezésre bocsátott településfejlesztési koncepció alapján a település összterületéhez viszonyítva csak kisebbnek mondható földnagyságokat érintő területhasználati változások vannak tervbe véve: A határátkelő állomásnál, viszonylag nagy területen új gazdasági kereskedelmi szolgáltató terület kerül kialakításra. A sportpályával szemben levő területen, ahol 2000-ben lakóterület kialakítást tartalmazott a terv, bevásárlóközpontot terveznek. Szintén tervezett lakóterület fejlesztési részen ma temető kialakítást terveznek a József-hegyi utcánál a Billegi-földek földterületen, mely ma valóságban szántó. A téglagyártól északra található korábban gazdasági-ipari területen zöldterület kialakítást, közparkot terveznek. Az ettől nyugatra található volt bányaterületen korlátozott használatú gyeper, rét, legelő kialakítást tartalmaznak a rajzok. A település belterület déli részénél a Csányi László utcától délre, a Birkitői-árokktól északra levő mai gyepterületen, mezőgazdasági üzemi terület kialakítást terveznek. A Szent Imre herceg utcától keletre levő majornál levő gazdasági-ipari terület tervezett helyén ma falusias lakóterület, illetve közpark kialakítása lett tervbe véve. Több helyen erdő kialakításra kerül sor, a település keleti határájánál található gazdasági ipari terület északi részein véderdő telepítést terveznek. Véderdő kialakítás található a határállomásnál tervezett gazdasági kereskedelmi szolgáltató területnél valamint a vízműnél található vízgazdálkodási területtől délre is. Számos helyen gazdasági célú erdőterület kialakítást tartalmaz a rendelkezésre bocsátott tervvázlat.

A fejlesztési területek ismert és nyilvántartott régészeti lelőhelyet, illetve régészeti érdekű területet nem érintenek. A rendelkezésünkre bocsátott terven feltüntetett majdan fejleszteni kívánt területeken, helyszíni szemlét végeztünk. Értékelhető terepmunkát azonban nem tudtunk végezni, a helyszínek jelentős része megfigyelésre alkalmatlan volt.

Előzetes hozzájárulás nélkül építési tevékenység, földmunka vagy fatelepítés nem végezhető. Kert, szőlő, vagy gyümölcsös kialakítása, illetve erdő telepítése többnyire jelentős veszélyt jelenthet a régészeti lelőhelyre nézve, ugyanis a szőlő és kertműveléshez, illetve az erdőgazdálkodáshoz általában kapcsolódó műveletek (pl. : rigolírozás, szőlőirtás, új ültetvény telepítése, fásítás, tuskózás) a lelőhelyek részbeni bolygatásával vagy megsemmisítésével járhatnak. A jelenlegi területhasználatok módosításához ezért javasolt a KÖH előzetes állásfoglalásának beszerzése. A belterületi, vagy egyéb beépített területrészekben azok az építési munkálatok, melyek a talajt 30 cm-nél mélyebben bolygatják (pl.: ház-, pince-, vagy kerítésalap ásása, közművek vezetése, tereprendezés, oszlopállítás, fásítás, szőlőtelepítés, árokásás, útépítés, stb.), ugyancsak veszélyeztető forrásnak minősülnek. Javasoljuk, hogy bármilyen, a fent leírt tevékenység esetén a tervezéskor szakhatóságként keressék meg a Hivatalt.

Régészeti érintettség és a tervezés:

A talaj bolygatásával járó tevékenységek során régészeti szempontból kiemelten vizsgálendő területek általában véve a tervezett aszfaltos utak építésével érintett területek, belterületbe vonni kívánt új területek, ipari hasznosításra kiszemelt területek, egyéb beépítésre szánt területek, ill. az erdősíteni vagy vízzel elárasztani tervezett földrészletek. Ezekben a területeken beruházás tervezése esetén, már a tervezés legelőjén javasolt a Hivatal előzetes állásfoglalásának beszerzése. Ebben a hivatal nyilatkozni tud arról, hogy az érintett területen időközben vett-e nyilvántartásba régészeti lelőhelyet, illetve, hogy az adott beruházás megvalósításához hozzá fog-e járulni, és ha igen, akkor milyen feltételekkel. A Hivatal állásfoglalásának kialakításához a 4/2003. (II.20.) NKÖM rendelettel összhangban elrendelheti örökségvédelmi hatástanulmány elkészíttetését.

A jelen hatástanulmány a készítés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján készült. A város területén időközben előkerülő lelőhelyekről a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal vezet közhiteles nyilvántartást. Javasolt minden tervezett beruházás előtt a lelőhellyel való érintettségről időben meggyőződni. A régészeti érdekű területeken bármilyen tevékenység tervezése során javasolt a Hivatal megkeresése.

NYILATKOZAT

Alulírott, **dr. Kvassay Judit**, régész, nyilatkozom, hogy a 4/2001 (II. 20.) NKÖM rendelet 6. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti előírásnak megfelelően szerepelek az adott örökségvédelmi területre vonatkozó szakértői névjegyzékben, valamint a nevezett jogszabályi hely (2) bekezdésében foglalt előírásnak megfelelően rendelkezem régész szakirányú felsőfokú végzettséggel.

Régész diploma száma: 417/1979 (ELTE-BTK)

Szakértői engedély száma: OKM-6309-5/2006.

Névjegyzéki sorszáma: Sz-104/2006. (OKM)

Az általam ellenjegyzett örökségvédelmi hatástanulmány (Letenye településrendezési tervéhez), illetve annak általam jegyzett részei az örökségvédelmi jogszabályokkal és a hatósági előírásokkal összhangban készültek, a tanulmányban szereplő tervezett megoldásokra vonatkozó javaslatok azoknak mindenben megfelelnek.

2009. szeptember 16.

dr. Kvassay Judit
régész